

2

1970

naša
luč

**mogoče imate
vi iste probleme
mogoče bodo tudi
vas zanimala**

pisma bravcev

moj prijatelj pije

Še pred dvema mesecema sem živel v tjavdan, opravljala svoje delo in bila srečna in vesela. Imela sem tudi nekaj prijateljev, nisem se pa pri svojih letih še na nobenega hotela vezati. Tako tudi nisem bila preveč prizadeta, če sem katerega izgubila.

Zdaj pa sem spoznala fanta, ki ga imam nadvse rada in od katerega se ne morem več odtrgati. Star je 23 let, ni posebno čeden, je pa „zlata duša“.

Do sem bi bilo še vse v najlepšem redu. Toda po malem sem morala ugotoviti, da je precej vdan pijači in odtlej ne pridem več do notranjega miru. Kot splasena kokoš plahutam po svetu in ne vem, kaj naj storim. Včasih bi ga najraje postavila pred vrata. Toda potem pride ves skesan in ne morem se mu upreti. Nobena stvar mu ni odveč, vse bi storil zame. Samo, ko ne bi bilo tega alkohola! Življenje se mi zdi v takem položaju tako težko!

Vsakokrat, ko je človek prisiljen, da odloča o važnih vprašanjih, mu postane življenje težje kot sicer. Prav gotovo je izbira življenjskega tovariša taka važna

odločitev za vse življenje. Če bi bilo pri človeku vse le ljubezen, bi nam bilo odločanje lažje. A pred seboj imamo podobo iz mesa in krvi, z vsemi prednostmi in pomanjkljivostmi. Med slednjimi so take, ki jih moremo premostiti, druge pa ostanejo kot nepremostljiva ovira trajne sreče v zakonu. Med take slabosti štejem nagnjenost k alkoholu. Zato se bojim za Vašo bodočo srečo, če se poročite s tem prijateljem. Koliko škode je že povzročil alkohol, zlasti v družinah, kjer so otroci, bi se pač ne dalo izmeriti. Kaj bi Vam kot materi z otroki npr. koristilo vsakodnevno kesanje pijači vdanega moža, ki bi pa dnevno zopet zapadal alkoholu? In s čim bi se preživljali Vi in Vaši otroci, če bi mož znosil ves denar v pivnico? Ali se Vam zdi, da bi bili sposobni prenašati vsakodnevne prepire skozi vse življenje? Dobro premislite! In končno menim, naj bi z vidika vseh teh stvari pustili spregovoriti še razum.

beg v zakon

Najina 20-letna hčerka je prav ljubezniva dekle, vendar ne spada med ljudi, ki bi se ravno „pretrgali“. Po mnogem preudarjanju sem in tja si je lansko leto izbrala poklic, ki pa je potem ni zadovoljil. Presedlala je. To spremembo smo sprejeli z razumevanjem. Kar pa mi povzroča skrb, je dejstvo, da zopet ni zadovoljna. Zdaj meni, da bi jo mogel zadovoljiti edino zakon, v katerem bi skrbela samo za svojega moža.

Draga gospa! Vse kaže, da se Vaša hčerka ne boji samo poklicnih odločitev, temveč celotnega življenjskega boja. Zato se najrajši odloča za pot najmanjšega odpora. Če bi se zdaj poročila, v upanju da ji bodo odslej potekali dnevi brez trenj, bi bil to zopet

beg pred odgovornostjo. Samo če bo enkrat tudi kakšno težko nalogo odločno premagala, bo mogla biti tudi v zakonu dobra in zanesljiva tovarišica. Zato se mi zdi brezpogojno važno, da vztraja v poklicu.

nobenege dobrege počutja

Pred pol leta sva se poročila. Ko sva se spoznala, je bil moj mož za 10 mesecev prestavljen v podružnico podjetja v moj rojstni kraj. Bila je ljubezen na prvi pogled in skoraj vse proste ure sva prebila skupaj. In ko je moj mož stal pred vprašanjem, ali naj ostane tu, ali pa naj se vrne v matično podjetje na boljše delovno mesto, sem bila tudi jaz za to, da se preseliva v njegovo domače okolje. Toda tam sem našla vse drugače, kot sem si predstavljala. Moj mož mi je edina opora, ki jo imam. Njegova ljubezen je nespremenljiva, a njegovi sorodniki in znanci mi ne izkazujejo niti najmanjše naklonjenosti. Zanje sem „tujka“. Tako redko se res dobro počutim. Vsi so hladno vljudni in to se mi zdi tako izumetničeno.

Okolje doživljamo večinoma tako, kot se zrcali v našem „jaz“. Iz tega pa odseva le redko resnična slika. Ne samo kritika razuma, predvsem imajo tu važno vlogo čustva našega srca, ki nam posredujejo izkrivljeno sliko.

V Vašem primeru bi dejal, da
(Dalje na 3. strani ovitka)

Pastoralna revija „Cerkev v sedanjem svetu“, ki jo izdajajo slovenski škofje, je v številki 11/12, leto 3 (1969), objavila anketo o prihodnji slovenski sinodi. Revija je izvedla anketo med nekaterimi vidnejšimi Slovenci doma in na tujem.

Iz odgovorov sodelujočih je jasno, da v slovenski Cerkvi marsikaj ni v redu, kar je seveda razumljivo, saj bo vsa Cerkev do konca sveta v svojih človeških sestavinah popravljiva. Nad to ugotovitvijo bi se lahko pohujševal le, kdor bi Cerkve ne poznal.

Vprašani zahtevajo v odgovorih predvsem, naj preiskujemo čas in njegove silnice ter ugotovimo, kaj se je v življenju naroda spremenilo, kje so težišča narodovih naporov, prizadevanj, načrtov in teženj. Potem je

slovenska cerkev išče novih poti

Večni Oče je ustvaril vesoljni svet. Sklenil je narediti ljudi deležne božjega življenja.

Ko so v Adamu padli, jih ni zapustil, temveč jim je zaradi Kristusa, Odrašenika, vedno nudil pomoč za zveličanje.

Tiste, ki verujejo v Kristusa, je sklenil poklicati v sveto Cerkev, ki je bila že od začetka sveta napovedana v predpodbah in pripravljena v zgodovini izraelskega ljudstva.

Kristus je, da bi izpolnil Očetovo voljo, zapel na zemlji nebeško kraljestvo. Vsi ljudje so poklicani vanj, da se tako združijo s Kristusom, ki je luč sveta: od njega izhajamo, po njem živimo, k njemu gremo.

Ko je Kristus dokončal delo na zemlji, je poslal Svetega Duha, da bi neprestano posvečeval Cerkev. Ta prebiva v Cerkvi in v vernikih in moli v njih. Cerkev obdarja z različnimi darovi. Z močjo evangelija jo pomlaja in vedno prenavlja ter vodi do popolne zedinjenosti s Kristusom.

treba v razodetju poiskati tiste vodilne misli, ki morejo v to snovanje vnesti odrešenje, spoznanje v Kristusu, moč Svetega Duha. To vsebino razodetja je treba na nov način približati našemu človeku. Trenutni načini dušnopastirskega dela in izrazi verskega življenja so nezadostni, da bi z njimi lahko učinkovito pričali o odrešenju. Morali bi izraziti vodilne misli 2. Vatikanskega cerkvenega zbora za naš čas in prostor.

Kar pri anketi poleg bogastva misli posebej preseneča, je zelo odkrito pisanje tudi o manj svetlih pojavih v življenju slovenske Cerkve. Nekaj primerov:

„Ali je krščanstvo res osvobajalo slovenskega človeka? Ali ni vse naše krščanstvo v izpolnjevanju postave? Ali naša Cerkev ni nalagala slovenskim rodovom ‚jarem, ki ga niso mogli nositi ne naši očetje ne mi?‘“ — Dr. Franc Rodé, Ljubljana.

„Ali slovenska Cerkev prisluškuje, kaj Duh v slovenski Cerkvi budi in hoče, ali pa le pasivno izvaja, kar prihaja iz ‚Rima‘, ne da bi se vpraševala, če se s tem morda ne uđinja površinskemu ‚rinskemu‘ juridizmu in njegovim absolutistično-centralističnim težnjam ter izdaja Kristusa, ki je na delu sredi domače Cerkve.“ — Dr. Vladimir Truhlar, Rim.

„Vsi od škofov do kaplanov govorimo, kaj koncil zahteva, morda celo kak odlok preberemo — toda delamo, mislimo še vsi po starem. Besedo ‚dialog‘ izgovarjamo večkrat, prišli pa še nismo nikamor. S polževo hitrostjo dozoreva misel, kakšno bodi sodelovanje škofov z duhovniki, ki so nosilci vsega dela.“ — Miha Golob, Janez Marolt, Ljubljana.

„Priznajmo, da se začenjajo težave glede dialoga že pri nas duhovnikih. Toliko časa so nam vtepalı krepost lojalnosti in slepe pokorščine, da smo pomešali vse skupaj v pasivnost. Najhujše pa je, da imamo komformizem in pasivnost za najbolj otipljiv znak ponižnosti in pristenega duhovnega življenja, ko ‚modro‘ molčimo.“ — Gašper Rudolf, Miren pri Gorici.

Ali ni to odkrito pisanje že začetek notranjega osvobajanja v slovenskem cerkvenem prostoru, osvobajanja od raznih tabujev, ki samo zavirajo pot k evangelijskemu krščanstvu? Odkrito in tudi javno priznanje grešnosti bo Cerkvi dajalo novih pobud za lastno izčiščenje.

Gotovo je to: če je ta način pisanja o pojavih v slovenski Cerkvi, kot ga najdemo v anketi, začetek določene smeri, je upravičeno upanje, da bo slovenska sinoda za slovensko Cerkev važen mejnik.

In stopivši v čoln, se je prepeljal in prišel v svoje mesto.

In glej, prinesli so mu mrtvoudnega, ležečega na postelji. Ko je Jezus videl njih vero, je rekel mrtvoudnemu: „Zaupaj, sin, odpuščeni so ti tvoji grehi.“

In glej, nekateri izmed pismoukov so si mislili: „Ta govori bogokletno.“

Ko je Jezus videl njih misli, je rekel: „Zakaj v srcu hudo mislite? Kaj je lažje, reči: ‚Odpuščeni so ti grehi‘, ali reči: ‚Vstani in hodi‘? Da boste pa vedeli, da ima Sin človekov oblast, na zemlji odpuščati grehe“ — reče tedaj mrtvoudnemu — „vstani, vzemi svojo posteljo in pojdi na svoj dom.“ In vstal je ter odšel na svoj dom.

Ko so pa množice to videle, so se zbale in slavile Boga, ki je dal ljudem tako oblast. (Mt 9, 1—8)

spoved še po starem?

V tem evangeliju je imel Jezus očitno pred očmi tiste pismouke, ki jim je bila vera težka. Z ozdravljenjem hromega jim je dokazal svojo moč. Izrecno je rekel: „Da pa boste večeli...“ On lahko torej ne „le“ grehe odpušča, ampak tudi čudeže dela. Kdor je bil priča temu dogodku, temu je bilo seveda dokaj lažje, videti v tem čudodelnem Gospodu vsemogočnega Boga.

Jezusovi nasledniki ne morejo delati čudežev. Nekateri današnji „pismouki“, duhovniki in bogoslovni učenjaki imajo celo podobne težave z vero kot mnogi verniki. Vsaj tak vtis ima človek iz nekaterih javnih razprav. A oblast odpuščati grehe je vsem naslednikom ostala.

Tudi o tej oblasti sodimo danes drugače kot včasih.

Mnogi ljudje ne gredo radi k spovedi. Razlogov za to je mnogo. Zakrament pokore je postal za mnoge nadležen.

Sicer pa so danes v Cerkvi tudi težnje, najti neke vrste „nadmestek“ za spoved v spokornih pobožnostih. Skupno priznanje

grehov s prošnjo za odpuščanje vsem navzočim ima skupino zagovornikov.

Starejši rod gleda seveda na spoved še vedno drugače. V prejšnjih časih je bilo za mnoge „dobre katoličane“ samo po sebi umevno, da je bilo treba iti pred vsakim obhajilom k spovedi. In v nekaterih samostanskih šolah in zavodih je bila zaželeno tedenška spoved. To je bila često prava muka, ker se ubogi „grešnik“ včasih pri najboljši volji ni mogel domisliti nič posebnega. Ali je danes to še tako, ne vem. Lahko pa si mislim, da je ta pogostna tesnoba ob spovedi pripeljala do tega, da je ta in oni spoved kasneje povsem opustil.

Sčasoma si bomo morali tudi — tako menim — omisliti čisto drugačen seznam grehov. Zastarelega, v katerem je bila npr. važna predvsem šesta zapoved in po katerem so do smešnosti iskali za vsakim čutnim veseljem greh, danes komaj kdo še resno jemlje. Nasprotno, rodil je mnogo zla.

Bog je hotel z ozdravljenjem hromega dokazati, da ima oblast, grehe odpuščati. V to moremo verovati, četudi se oblike spovedi temeljito spremenijo.

Vernik

muke „ubogega grešnika“

evangelij
za vsakdanjo rabo

gre predvsem za spreobrnitev

Očividno je Jezusu pri njegovih čudežih manj do tega, da bi obotavljajoče se in uporne „prisilil“ k veri, kot za to, da bi z njimi pojasnil svoje zahteve. Na to opozarjajo izjave svetega pisma, ki tudi nič ne vedo o neki „lažji“ veri pri tistih, ki so videli Jezusove čudeže. Jezusa samega bodo kasneje zaradi teh zahtev obdolžili bogokletstva.

Ta evangelij govori jasno o tem, da je vprašanje o grehu in odpuščanju vprašanje o Bogu. Zato se tudi obratno v spokorni praksi nekega časa zrcali vsakokratna podoba o Bogu. V tej spovedni praksi se pokaže, ali zares verujemo v Boga ljubezni ali pa

verujemo bolj v nekega kramarja z nepristranskim knjigovodstvom. Pokora in spreobrnjenje ne bosta nikdar posebno po našem okusu — a neko splošno neugodje (kot danes) je jasen znak, da nista več podobna o Bogu in spokorna praksa čisto v skladu.

A najprej k Jezusu: odpuščanje grehov je središče vseh njegovih besed (čeprav tega često izrecno ne omeni). S svetim pismom lahko rečemo: Jezus je naravnost odpuščanje naših grehov (Ef 1, 7). S tem da Bog postane človek, se obrne popolnoma k nam. Kjer to božjo obrnitev k nam priznamo in sprejmemo, tam je odpuščanje. Mi konkretno doživljamo to božjo obrnitev k nam znotraj Cerkve. Zato imenujemo tudi Cerkev prazakrament (odpuščanja). Zato sta lahko tudi oblika odpuščanja in način spreobrnitve tako mnogo-

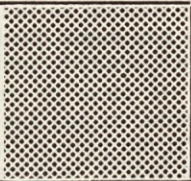
vrstna, kot je mnogovrstna Cerkev sama v vseh svojih razsežnostih.

Končno se moramo tudi vedno vrniti tja, od koder smo pobegnili: prave pokore ne bo mogoče nikdar uresničiti povsem onkraj našega vsakdanjega življenja in povsem onkraj ljudi, ki nas obdajajo. Če se tega zavedamo, bo manjša nevarnost, da bi imeli spoved za nekak nadomestek prave spreobrnitve ali celo neko zavaranje nasproti Bogu.

Ob takem gledanju bi morda postala zakramentalna pokora redkejša, a zato bolj zares. Končno je povsem nujna le tam, kjer je treba popraviti popolno odvrnitev od Boga in od ljudi — medtem ko se spreobrnitev sama vsak dan znova zahteva.

Župnik

v spovednici

„Zadnjikrat sem bila pri spovedi pred štirimi tedni. Dvakrat sem se zlagala in pri molitvi sem bila raztresena. Te in vse grehe iz srca obžalujem.“

„Prav. Vendar bi vam rad ponovil iz svojih besedah spoved dekleta, ki sem jo bral v neki knjigi. Mogoče vam utegne v bodoče kaj pomeniti. Tistemu dekletu iz knjige se je zdelo, da je Bog takole govoril: ‚Dal sem ti, da si rasla v dobri in verni družini. Veliko hudega res nisi storila, pa tudi veliko dobrega ne. Tvoja vera ni bila posebno velika. Z mojo previdnostjo praktično nisi računala. Molila si približno toliko, kot je bila tvoja dolžnost, ne morem pa reči, da bi govorila z menoj kakor otrok s svojim očetom. Nisi veliko mislila name in nisi se trudila, da bi se mi bolj približala. Za moje velike načrte in zadeve si se komaj brigala. Na mojo gorečo željo, da bi me vsi ljudje spoznali

in bili rešeni, si dala le nekaj drobiža za misijone na misijonsko nedeljo. Marsikaj sem ti hotel izročiti: neverno sošolko, celo vrsto ljudi v tvoji župniji in tvojo osamelo staro teto. Veliko sem storil zate. Dal sem ti toliko zmožnosti in talentov in srečne življenjske razmere. Krščena si in birmana. Pri moji mizi si se krepčala s Kruhomo močnih. Čisto drugačna bi morala postati. Kar si postala, je malo, in kar mi prinašaš, so prazne roke.“

„K zakramentom greste le enkrat na leto?“

„Ja.“

„Pa ne bi bilo dobro, ko bi šli večkrat?“

„Potem bi moral večkrat k spovedi.“

„Če nimate grehov, kot ste prej rekli, ne.“

„Pa vendar se mi zdi, da ne morem brez spovedi k obhajilu.“

„To misel morate premagati. Če se ne zavedate težkega greha, smete k obhajilu brez spovedi. In vsaka malenkost ni težak greh...“

„Pa še to je: ljudje bi me imeli za pobožnjakarja.“

„In na to se ozirate? Verujte, da boste postali močna osebnost

le ob močni pomoči od zgoraj. Mislite, da je tako lahko premagati lastni egoizem in odpreti srce drugim? In mislite, da je to sploh možno brez res krepke pomoči iz nadnarave?

Saj gotovo poznate tisto zgodbo. Dolgo časa ni bilo dežja, pa se je neki človek vsak dan ure in ure trudil, da je zalil svoj vrt. Ko je zvečer nehal z delom, mu je bilo jasno, da bi moral tisti dan še nekajkrat vrt zaliti, da bi rastline res dobile potrebno vodo. No, potem se je lepega dne zoblachilo in lilo je kot iz škafa. ‚Bog bodi zahvaljen,‘ je vzdihnil možak. ‚To, za kar sem porabil toliko časa in truda, je bilo sedaj opravljeno v nekaj trenutkih, samo da še veliko boljše.‘

Podobno, vidite, je znašim trdom in božjim blagoslovom v naših dušah. Sami se lahko ne vem koliko časa trudimo, pa ob vsej svoji načrtnosti, močni volji in delavnosti ne bomo dosegli odstotek tistega, kar Bog doseže po svojih potih. Je le res, kar je zapisal apostol Pavel, da ni nič tisti, ki sadi, nič tisti, ki zaliva, ampak vse Bog, ki daje rast. Seveda pa Bog ne bo nikogar vlekel za lase k spovednici in obhajilni mizi.“

■ *Žale v Ljubljani s čudovitimi vežami za rajne so njegovo delo. Sam ima na grobu preprost slovenski kamen, v katerega je vklesan križ in besede:*

ARH. JOŽE PLEČNIK
1872—1957

Ljubljana je vsa njegova. Plečnikova.

Že kot zrel mož je pisal veliki umetnik bratu duhovniku:

„Morebiti starši molijo zame in ti moliš zame, zato ne preneha docela v meni gnada. Da se v raztrganem življenju svojem zatekam v najhujših navalih k nebesom, da mi vroče solze mnogokrat blažé bolečine. Več ti ne morem povedati. Eno vem: kakor bo Bog dopustil, tako se bo zgodilo. On bo dopustil prav ...

Kadar pa Boga v rokah držiš, reci mu, da ga ljubim, reci mu, da ne maram denarja, reci mu, da ne lažem — no, On to ve — da naj moji želji življenje da: fantazijo, moč in ponižnost naj vsadi v mene, da bodo moja dela v čast njegovo.“

V osebnem življenju je bil Plečnik skromen. Imel je revno posteljo, na roke stesano. Na nočni omarici najpreprostejšo električno svetilko, pod njo pa rožni venec, Hojo za Kristusom in Novo zavezo.

Učencem je dal to oporo:

„Živite preprosto, delavno in čisto življenje!“

Drama v petih dejanjih

Mala Bretonka, pravcati cvet svoje dežele, Anita po imenu, je videla komaj osemnajst pomladi. Njeni starši niso bogati: imajo malo kmetijo, ki jo obdeluje domača družina. Seveda, delo je trdo, a zdravo in zadosti brez skrbi.

Vse gre dobro in v svoji skromnosti so kar zadovoljni.

Nekega dne, ko so prav izkopavali krompir, je dobila Anita obisk. Iz sosednjega trga jo je prišla obiskat znanka. Ta je v službi v Parizu.

Ta dekle v kričeči obleki se je posmehovala Anitinemu predpasniku in njenim umazanim rokam:

„Koliko pa zaslužiš s tem prekopavanjem zemlje?“

„Sama ne vem... a živim.“

„Temu praviš življenje? Zate imam v Parizu lepo mesto... dobro plačano... nič ni treba delati... mesto hišne in to s takojšnjim nastopom. Plačana vožnja in obleka.“

Nekaj dni nato mučni prizori na malj kmetiji.

Anita, čisto sama, hoče na vsak način v Pariz.

Bretonec, čisto na koncu s prepričevanjem o nasprotnem, pošlje hčer k župniku, vprašat za svet.

Medtem ko mu Anita z vso vneto razkriva svojo zadevo, jo ta samo gleda... Ta mala... on jo je krstil. Tako nežna, vesela, ljubka je in prav nič ne pozna življenja... kot ptiček pred mačko.

Zato ji odvrne s trdim, rezkim, vendar očetovskim glasom:

„Anita, če greš, si izgubljena.“

„Vsi se vendarle ne izgubijo.“
„Toda ti... ti... ti si izgubljena.“

Kljub temu je dekle odšla z mestno gospodično.

Zares je dobila mesto hišne pri neki pariški družini.

Spočetka gre vse dobro... zelo dobro... predobro.

Po nekaj mesecih je Anita kar omamljena od tisočakov.

Prijateljica ji spet reče:

„Ti ne znaš biti srečna. V Parizu je še kaj drugega kot likanje robcev in krpanje cunj. Ali znaš plesati?“

„Ne.“

„Potem se moraš naučiti. Dala ti bom naslov. To bo ples, kaj ples, pravcati raj!“

Anita zdaj že zna plesati. A njeni tisočaki so tudi izginili. Treba je bilo kupiti obleke, čevlje, rokavice, šminke, pudre, parfume...

Na plesu je srečala prijetnega fanta, ki zna tako lepo govoriti. Vsi mu pravijo Oger, a najbrž se je rodil v Bougival.

Vsekakor so za Anito prave sanje, plesati z njim in poslušati njegove božajoče besede:

„Ti si najlepša od vseh. Samo s teboj se bom poročil.“

Nekega dne potrebuje Oger denar. Gotovo mu je bila denarnica „ukradena“.

„Anita, ti me lahko rešiš. Tvoja gospodinja ima mnogo diamanтов, ki jih ji ni mar in se zanje ne meni. Ti si pametna, vzemi dva ali tri. Nihče ne bo videl, nihče vedel.“

Temu se je pa Anita uprla. Njena prirodna poštenost se ustavlja, upira se trdovratno pred njim...

Toda Oger je postal nadležen in v Parizu se uglati vse. To se ne pravi krasti, ji je govoril kot zli duh. In sploh trije dragulji, to je malenkost. Najbolj enostavno bi bilo vzeti vse naenkrat. Saj ne

bo vzbudilo nobene pozornosti. Nato izgineš v Nemčijo, kjer ima Oger prijatelje.

„In potem, potem bova lepo živela. Treba je biti pameten, napreden, brez ovir zastarelihazorov.“

Anita se je vdala.

Sta že tam, oba, na vlaku, ki brzi z njima proti meji.

Anita ogleduje svoj prstanec, na katerem se blesti dragocen prstan. In prsi si je pripela prekrasen diamant.

Oger skrbno stiska svoj mali kovček, v katerem leži ukradena roba.

Toda na meji naenkrat zatik.

Oger spusti pred seboj Anito, ki naj gre prva. Zahtevajo njene listine, osebno izkaznico, potni list. In ona nima ničesar. Vsa je zmedena.

In nato ta lepi dragulj na njenih prsih. Ta vzbudi carinikovo nezaupanje.

Kratko: sledi aretacija.

Oger je med tem izginil kot kafa.

Mala Anita je sedaj v ječi.

Tam doli, doma, priletni starši jočejo.

In dušni pastir jim je rekel:

„Bil sem prepričan, da imam prav. A kljub temu nisem mislil, da bo šlo tako daleč.“

Pierre L'Ermite

Pravočasno

„Deset je že!... Pohiti, ljubi ca,“ pravi gospod. „Maša se ravnokar pričinja.“

„Oh, saj veš,“ odgovarja gospa. „Pridiga... Ta me pač ne zanima. In če je še tisti stari duhovnik, bo čisto prav, če prideva dvajset minut čez deset...“

Ker sta imela avto, sta gospod

in gospa dospela v cerkev dvajset minut čez deseto. Pridige še ni bilo konec.

„Vidiš,“ pravi gospa. „Saj sva še prezgodaj... Pa niti enega sedeža ni več na razpolago! Kako zoprno je v tej cerkvi...“

Pri darovanju.

„Miloščina, ljubček!“

„Nič ne bom dal. Ali ne bi mogli postaviti več klopi? Kako slaba organizacija!“

„Res je.“

Po povzdigovanju.

„Srček, kaj bo danes za kosilo?“

„Izvrstne ostrige. Kupila sem tudi mehkega piščančka. In v hla. dlniku so še gosja jetra.“

„Kako se mi že sline cedijo!“

„Toliko boljše, ljubček.“

Ko se pet minut nato duhovnik pripravlja na obhajanje vernikov, se gospod skloni h gospej:

„Smo že pri koncu. Pojdiva brž ven, da boš prva v slaščičarni na vogalu. V nedeljo si prišla prepozno, saj veš.“

„Oprosti, dragec, kaj naj kupim?“

„Strašno sem si zaželel rumovih tort.“

„Dobro, ljubček.“

Gospa se je nemarno pokrižala in z drobnimi koraki odhitela. Pri tem se je držala zbrano in odri-vala vse, ki so se bližal obhajilni mizi. Prva je prišla v slaščičarno in tako si je mogla po mili volji izbrati, kar ji je ležalo na srcu.

„Ali si prišla o pravem času?“ jo vpraša gospod, ki je medtem že prižgal avto.

„Prva sem bila. Izbrala sem lepe stvari.“

„Je bilo zelo drago?“

„Nič ni predrago, če je zate, ljubi moj. Zdaj pa pohiti, da bova pravočasno doma. Še piščanca moram speči.“

Pravočasno... Kje?... Zakaj?

Ferdinand Lelotte

● **DAG HAMMARSKJÖLD** je bil rojen leta 1905 kot sin bogatih staršev na Švedskem. Solo je končal z odliko. Kmalu so ga proglasili za najboljšega finančnega strokovnjaka v deželi in ga imenovali za predsednika Narodne banke. L. 1949 je postal državni podtajnik v zunanjem ministrstvu, nato pa šef švedske delegacije pri OZN in leta 1953 tajnik te svetovne organizacije. To je ostal sedem let in pol, ko se je letalo, v katerem je potoval v Kongo posredovati za mir, na rodezijski meji vžgalo.

V njegovem dnevniku bemo zanimive stavke:

„Bog, Ti si nad nami, Ti si eden od nas. Ti, ki si tudi v nas, naj bi vsi videli Tebe tudi v meni, naj Ti pripravim pot, naj se Ti zahvalim za vse, kar bom takrat doživel. Naj ne pozabim potrebe drugih. Ohrani me v svoji ljubezni, tako kot hočeš, da so vsi v moji...“

● Na sliki **FRANÇOIS MAURIAC** (rojen l. 1885). Nobelov nagrajenec, član Francoske akademije, pisatelj cele vrste leposlovnih del, globoko veren katoličan.

● SLOVAŠKE PREDNICE so se s posebno vlogo obrnile na vlado in protestirale proti protipostavnemu pritisku na redove. V začetku novembra 1969 jim je namreč ta omejila delovno področje. Po tej omejitvi smejo v bodoče sestre delati le še v socialnih ustanovah za duševno bolne, v domovih za onemogle duhovnike in v psihiatričnih klinikah, nič več pa v družinah in župnijah.

● Proti vsem pričakovanjem je bil za BENEŠKEGA PATRIARHA imenovan doslej nepoznani škof Luciani iz Vittorio Veneto. Luciani je star 57 let in je sin zidarskega mojstra. Nosi navadno duhovniško obleko in poudarja predvsem ubožstvo Cerkve in liturgijo. Med njegovimi predhodniki sta bila tudi kasnejša papeža Pij X. in Janez XXIII.

● ITALIJANSKI ŠKOFJE so po sklepu svojega zimskega zasedanja objavili sporočilo italijanski javnosti. V njem razglašajo nujno potrebo, da se izboljša položaj številnih resničnih siromakov. Treba jim je preskrbeti delo, treba jim je dati možnost, da ustanove družino in da se šolajo. Predvsem je to naloga državnih oblasti, a obenem morajo vsi kristjani delati za večjo pra-

cerkev se prenavlja cerkev hoče služiti cerkev hoče biti kvas sveta

Slovenci ob meji

GORIŠKA — Verna slovenska mladina je pripravila proslavo Brezmadežne. — V Doberdolu sta v nekdanji župnijski dvorani cerkveni pevski zbor in prosvetno društvo „Hrast“ pripravila družabni večer. — Za lepo preživeli zimski večer je poskrbela igralska skupina slovenskega katoliškega prosvetnega društva „F. B. Sedej“ iz Števerjana, ko je v Katoliškem domu v Gorici ponovila ljudsko igro „Deseti brat“. Poprej so že nastopili v Števerjanu, Medani, Ligu nad Kanalom, Bohinju, Štandrežu in Doberdolu.

TRŽAŠKA — Pevski zbor „Gallus“ je priredil koncert v Marijinem domu pri Sv. Ivanu v Trstu. Izkupiček je bil namenjen po potresu prizadeti Banjaluki. — V Kulturnem domu je Slovensko gledališče v Trstu nudilo z uprizoritvijo burke „Moč uniforme“ udeležencem prijetno razvedrilo. — Znanstveni licej „F. Prešeren“ v Trstu je povabil na proslavo 25-letnice slovenske šole na Tržaškem in k odkritju Prešernovega kipa. V Kulturnem domu je bil na sporedu pevski nastop, potem pa Cankarjeva drama „Kralj na Betajnovi“. — Župnijska skupnost v Borštu se veseli novih orgel in obnovljene cerkvice na Jezeru z novim oltarjem s starinskim umetniškim nastavkom iz leta 1661, župna cerkev pa se ponaša z novo streho. Ob blagoslovitvi je bil koncert.

vičnost. Nikakor ne smeta prevladati egoizem, ne skupinski ne posameznikov, pa tudi ne skrito ali javno nasilje.

● K skupnemu delu na verskem, nraavnem in predvsem socialnem področju je dunajski nadškof KARDINAL KÖNIG pozval vse velike svetovne vere, ki verujejo v enega Boga. V času znanstvenega in praktičnega materializma niso dovolj le razgovori in medsebojno prenašanje, potrebno je tudi tesno sodelovanje, je bila kardinalova misel.

● Vse katoliške cerkve v ŠANGHAJU (Kitajska), ki niso bile požgane ali podrtje, so spremenili v tovarne in delavnice. Vsi duhovniki in redovnice živijo v koncentracijskih ali delavskih taboriščih.

● V ŠPANIJI, blizu mesta San Sebastiana, je neka tovarna zaprla vrata 3.000 delavcem. Ljudi, ki so potem organizirali tem delavcem pomoč, je policija klicala na zagovor. Delavsko zastopstvo hoče dialog s podjetjeru. In duhovniki so brali pri mašah pismo o pravicah delavstva: delavci imajo pravico svobodno se organizirati v organizacije, ki

KOROŠKA — V predavalnici Delavske zbornice v Celovcu so se vršili Koroški kulturni dnevi. V znanstvenem seminarju so predavatelji orisali geografski in zgodovinski okvir koroškega slovenskega prostora in prispevek koroških Slovencev na jezikovnem, literarnem, glasbenem in ostalem umetniškem področju. — V Kazazah je mladina pripravila prosvetno prireditev, ki je s svojo pesmijo spravila vse navzoče v najboljše razpoloženje. — V novi farni dvorani je katoliško prosvetno društvo v Šmihelu uprizorilo igro „Sin“. — Otroci in farna igralska družina v Pliberku so povabili rojake na ljudsko igro „Pernjakovi“. — Na občnem zboru Združenja staršev v Celovcu so še posebej poudarili, da znova opozore vse merodajne oblasti, da začno čimprej zidati novo gimnazijsko splotje.

bodo znale braniti njihove pravice.

● **BRAZILSKI ŠKOF** iz Natala Eugenio Sales je že pred petimi leti imenoval prvo redovnico za „župnika“. Sedaj je že cela vrsta takih „župnikov“. Te redovnice so odgovorne za župnijo škofu. Organizirajo službo božje besede, učijo verouk in pripravljajo ljudi na zakramente. Le ob nedeljah ali največjih praznikih pride duhovnik na župnijo. Predvsem se sestre prizadevajo za socialno izboljšanje ljudi. Ustanovljajo razne socialne organizacije in šole.

Slovenci po svetu

AVSTRALIJA — Po stari slovenski navadi so se tudi zadnji božič zbrali slovenski rojaki k polnočnici v Sydneyu. — Za konec leta je bila v Merrylands blagoslovitev slovenske cerkve sv. Rafaela. Pevski zbor je s pečjem povzdignil slovesnost. Tako so tudi Slovenci na daljnem kontinentu zopet dokazali, da so verni in pripravljeni na žrtve. — Godba „Jadran“ je skrbela za domače melodije na silvestrovanju, ki ga je pripravilo društvo „Sydney“. Na slovenski zemlji pa so na Silvestrovo v popoldanskih urah pripravili „Silvestrov dru-

žinski piknik“, kjer so družine skupno z otroki preživele nekaj prijetnih ur.

ARGENTINA — Izredno huda poletna vročina v Argentini ni ohromela slovenskega društvenega življenja. V slovenskih društvenih domovih so pripravili božične prireditve. Na Silvestrovo so se poslovili od starega leta. — Proslav 113-letnice mesta San Martin se je udeležilo tudi slovensko zastopstvo. Pred spomenik generala San Martina so položili ob splošnem ploskanju venec s slovenskim trakom. Na slavnostnem koncertu je kot klavirski solist nastopil Slovenec g. Soler-Biljenski. — V Cordobske hribe se je odpeljalo na 14-dnevni oddih nad 80 slovenskih šolskih otrok v spremstvu učiteljev. Slovenska počitniška kolonija, katero je uredil dr. Rudolf Hanželič, bo zopet nudila oskrbo roja-

kom v vročem poletnem času. Ker je na razpolago okrog 100 postelj, se bo lahko lepo število rojakov naužilo gorskega zraka. — Mladinske organizacije so organizirale enodnevnne izlete v okolico Velikega Buenos Airesa.

KANADA — Mladinski zbor Slovenske šole pri Mariji Pomagaj v Torontu je praznoval desetletnico obstoja z uspehim vokalnim koncertom. Dvakrat so Slovenci iz širnega Toronta napolnili cerkveno dvorano in dali s tem tudi priznanje vodstvu in nastopajočim. — Folklorna skupina „Nagelj“ je proslavila desetletnico uspešnega delovanja.

ZDA — Clevelandski pevski zbor „Korotan“ je gostoval v Chicagu v slovenski cerkveni dvorani. — „Noč v Sloveniji“ je največja jesenska slovenska družabna prireditev v Clevelandu.

vroča vprašanja:

Poročanje o Cerkvi

Še vedno je marsikdo mnenja, da ne bi smelo katoliško časopisje o Cerkvi pisati tako, kot z njo v resnici je. Še vedno so posamezniki in uradi v Cerkvi, ki mislijo, da prav ravna, če dušijo ali frizirajo novice, ki se na dolgo roko ne pustijo udušiti.

Ali ni tako friziranje in dušenje resnice proti sedmi zapovedi? In kaj je npr. vatiškansko poluradno glasilo „Osservatore Romano“ doseglo s tem, da je ob okrožnici „O človeškem življenju“ poročalo le o ugodnem odmevu nanjo po katoliškem svetu, medtem ko je ostalo svetno in versko časopisje poročalo tudi o zelo zadržanem stališču celih škofovskih konferenc? Resnice ni bilo mogoče udušiti, tako poročanje je pa poročevalca samega postavilo v dokaj dvomljivo luč.

O življenju v Cerkvi je treba poročati po resnici: o njenih storitvah, pa tudi o njenih opustitvah, napakah in slabostih. Prav zaradi takega poročanja bodo tisti, ki so zunaj Cerkve, verjeli, da se ta ista Cerkev res skuša dokopati do vedno čistejše podobe.

Ali ni prenovitev Cerkve sama v neki meri odvisna od spoznanja in priznanja lastnih napak? Če to velja za posameznega člana Cerkve, velja tudi za vso Cerkev. Kako naj vem, katera zdravila naj vzamem, če ne vem, katero bolezzen imam?

Tudi različnost mnenj v Cerkvi ima svojo vlogo. Saj je toliko stvari, o katerih iz razodetja nič ne vemo. Prave poglede nanje dobimo po razmišljanju. Razmišljanje pa toliko bolj gotovo pripelje do spoznanja resnice, kolikor bolj neovirano se more razvijati in v kolikor večjem krogu se vrši. To zadnje še posebej drži ob dejstvu, da Bog razodeva svoje misli po vseh, tudi najskromnejših članih Cerkve.

družinski kotiček

Človeka spoznaš po stanovanju

● GREMO NA OBISK k zanimivemu možu. Tudi njegova soba je hladno pobarvana. Miza in vse je skrbno pospravljeno. Zavese na oknih niso za okras, ampak samo zato, da ne more nihče videti noter in ne ven. Vtis imaš, kakor da bi se najrajši zazidal v sobo.

Ko se ozrem po sobi, se mi nudi svojevrsna slika: po knjižnih policah vise starinske ure, vsaka vzorec zase, nobena seveda ne gre, po več sto let so nekatere stare. Poleg tega sta na steni še dve veliki uri, ki mogočno bijeta vsak četrt ter gresta do sekunde točno kakor on sam.

Ob radijskem aparatu sameva svojevrsten kos pohištva, v katerem najdete vse vrste orodja, od čevljarkega preko drobno mehanskega do elektronskih preizkuševalcev.

Sredi sobe sta dva akvarija z ribami, zraven je posebna poso-

Otrok med tretjim in sedmim letom

Otroka v tej dobi spremlja silno živahna domišljija.

Poleg tega se zelo rad igra. K igri ga sili njegov razvoj, hkrati mu pa igra pomaga pri njegovem razvoju. Tako ga bomo videli, kako pripravlja hrano, prodaja v trgovini, zdravi ljudi, se vozi z avtom in podobno. Konja si naredi iz metle, lokomotivo iz pručke, avto iz stola. Ob igri misli, je iznajdljiv, igra mu pogloblja spoznanja o svetu.

Prav kot nalašč je igra za to, da otroku pomagamo razviti dobre lastnosti. Če je otrok v igri prevzel vlogo matere, mora biti vsaj med igro tudi kot mati ljubezljiv, požrtvovalen, samostojen; če vlogo zdravnika, se mora vživljati v težave drugih, s tem pa pozabljati nase. Pri igri mora premagovati težave. Če se igra z drugimi otroki, se jim mora prilagoditi. Prvo in drugo je pa odlično vzgojno sredstvo.

Otrok v predšolski dobi rad poslušna pravljice. Vseč mu je, da živali govore kot ljudje in da imajo njihove poklice, da človek leti po zraku in mu pri tem pomagajo dobra bitja, z veseljem čaka tudi na konec pravljice, kjer bo dobro vedno zmagalo zlo. Pa tudi sam rad baja: izmišlja si zgodbe ali govori o sebi in tem, kar se mu je primerilo, tako da tudi v te pripovedi vpleta izmišljene stvari. A to ne zato, ker bi hotel zavestno lagati, ampak ker v bujni domišljiji prekorači meje resničnosti, pa na to ne opozori tistih, ki ga poslušajo.

Otrok v tej dobi je zelo čustven. Navadno je prijetno razpoložen, včasih je pa tudi jezen ali žalosten. A ta jeza in žalost hitro mineta.

Tudi strah je pri predšolskem otroku pogost. Boji se „črnega moža“ in „ciganov z bisagami“,

psov, zdravnika ali zobozdravnika v beli halji. Otroku je treba razvijati odpornost, da bo nekatere nevarnosti lahko premagal, drugih se varoval, o tretjih pa spoznal, da so samo namišljene. Počasi ga približujemo npr. rentgenu, frizerjevim škarjam, zobozdravnikovemu stolu. Tudi v reko ali morje naj gre počasi: najprej naj se nauči v vodi igrati. Če se boji teme, naj ima ob postelji svetilko, ki jo lahko prižge, kadar hoče. Nikdar pa ni vzgojno, otroka zastraševati z različnimi babbavi, čarovnicami, dimnikarji in podobnim.

S kaznovanjem je treba biti previden. Ne kaznovati s tepežem, zastrahovanjem, odvzemanjem hrane, zasramovanjem ali čim podobnim. Če je npr. otrok iz neprevidnosti ubil skodelico, iz katere je najrajši jedel, bo dovolj kaznovan, ko jo bo moral pogrešati. Ali če je užalil človeka, ki ga ima rad, bo zadosti kaznovan, ko bo videl, da je ta z njim manj prijazen.

Prav je, da dajemo otroku naloge, ki so v skladu z njegovimi zmogljivostmi. Naj pomaga očetu pri delu, materi pri nakupovanju v trgovini, naj krmi kanarčka, zaliva rože na oknu.

Pri otroku srečamo večkrat kljubovanje in trmo. Včasih se vrže na tla, pordeči ali celo pomodri, cepeta, grize, obraz dela brezizrazen, se obrača stran, se naredi težkega. Od kod to? Otrok hoče biti samostojen, pa hoče opozarjati nase. Trma je splošen, a prehodni pojav. Otroku ob izbruhu trme ne smemo pokazati, da nas je prizadel. Najboljše je, hitro ga preusmeriti v nekaj, kar ga zanima. Prigovarjati mu, bi ne bilo učinkovito. Pač pa je prav, pojasniti mu kasneje, ko se umiri, da je napačen ravnal.

Otroku je treba dati čez dan primeren čas za nemoteno igro, za opravljanje nalog, za risanje, sli-

kanje, za ogledovanje slikanic, za igro na prostem. Obisk pri zdravniku, vožnja z vlakom, doživetje na železniški postaji, nakupovanje na trgu ali v trgovini, sprehodi in izleti spodbujajo otroka k novim igram.

Prosti čas

Tretjino dneva naj človek porabi za počitek. Drugi dve tretjini pa za delo in spanje. Šele v prostem času se človek popolnoma sprosti, saj poklicno delo človeku navadno omejuje svobodo.

Zelo primerno je, da je prosti čas tako razdeljen, da se lahko vsa družina vsaj enkrat na dan dobi skupaj pri jedi. Za družino bi bilo lahko usodno, ko bi se tudi v prostem času razpršila na vse strani: mož v krčmo, žena v kino, hči na ples, sin pa v športni klub. Naj družina pripravi skupni oddih: muziciranje doma, delo na vrtu, skupna udeležba pri koncertih in v gledališču, razgovori, domače družbe.

Prosti čas si bo vsak uredil po tem, kako je zaposlen. Nekdo, ki ves dan težko telesno dela, si bo zvečer poskrbel za popoln mir in počitek, medtem ko bo duševno zaposlen človek doma telesno delal.

Kakor je razumljivo, da nekatere

ri radi delajo tudi nadure, pa je vendar treba to na splošno odklanjati, ker pomeni prevelik napor za človeka.

Ker je prosti čas neki užitek svobode, bi bilo vsako skupinsko organiziranje le-tega proti temu osnovnemu pravilu. Vsakdo naj sam odloči, kako bo preživel prosti čas in dopust. Pametno pa je, da človek ves dopust preživi skupaj in ga ne deli. En teden je npr. premalo za to, da bi človek prešel od dela na mirovanje. Naporen in utrudljiv dopust, prenaporne ture, avtomobilske vožnje in nenehni lov za znamenitostmi so strup za počitnice.

Mož beseda

Biti zanesljiv v očeh svojega otroka, ni tako zelo lahko. Vzemimo primer:

Malo po šolarčkovih, malo po naši krivdi je kanila solza na „a“ v domači nalogi in naredila v zvezku „packo“. Šolarčku smo obljubili, da jo bomo odstranili zvečer, takoj ko se vrnemo domov. Zvezek naj bo kar v kuhinji na mizi. Vrnemo se z dela (ali iz gostilne) in pozabimo na zvezek s „packo“.

Drugo jutro gremo že zarana od doma. Šolarček vstane in gre najprej pogledat zvezek. „Packa“

da za ribjo hrano. V kotu vidiš dele čebelnih panjev in aparat za precejanje medu in še mnogo drugih zanimivosti.

To prizorišče je verno zrcalo njegovega gospodarja: docela neoseben človek, izključno predmetno usmerjen, ki ga zanima samo svet živali, orodja, aparati in tehničnih naprav, s katerimi skuša nadomestiti v svojem življenjskem okolju človeka in stik z njim.

● ŽIVO NASPROTJE PREJŠNJEMU mi nudi soba pri tovarišu, kjer na stenah, ki so oranžno pobarvane, okrašene s cvetlicami, vise razni spomini, fotografije znancev in znank, skupinske slike, častne diplome in posvetila, ki jih je dobil na svojih delovnih mestih. Na mizi so albumi, zbirke fotografij, kipi in okraski, vse diši po darovih, preproge, zavese, vse je zelo „osebno“, vsaka stvar mi govori, da je izšla iz ljubeče roke, na tisoče skrbnih vbodljajev, šivov in potez jih povezuje z darovavci. Med vsem tem pa najdete še kipce, glave, umetniške slike, nekaj muzejskih stvari in zanimivosti.

Nahajamo se v izrazito toplem, osebnem ozračju. Njen stanovavec ima veliko prijateljev in prijateljic, nešteto ljudi ga obiskuje in vabi. Svetovavec in hišni prijatelj je mnogim družinam.

● V PARIZU SMO PRIŠLI K ŽE PRILETNI GOSPE, pravzaprav gospodični, kjer sem okamenel: po sobi, ki je od zatohlosti smrdela, so po zaprašenem neredu pohištva, cunj, različnih „punčk“ in medvedkov (vse zelo staro kakor ona sama), posodic in orodja smukale debele miši. Redila jih je sebi v uteho. Eno samo fotografijo (doprso sliko z mladim moškim obrazom) sem videl v sobi, vse drugo je dišalo po trohnobi.

Pretresljiva slika stare žene, ki si je nekoč želela družine, topline, življenja otrok, a je bila ob edini ljubezni razočarana, se zaprla vase in sedaj v lastni trohnobi zamira in se bolesto ob zavrženih miškah raztresa.

Dr. A. Trstenjak

kako se predstavljamo?

Sam se drugemu predstaviš le, če ni nikogar, ki bi te seznanil s tem človekom, s katerim si se srečal in s katerim se boš najbrž še večkrat srečal. Skoraj vedno je pa pri predstavljanju potrebna pomoč tretje osebe, ki pozna tebe in bodočega znanca.

Mlajši bo predstavljen starejšemu, moški ženski, nižji višjemu. Najprej torej izgovorimo ime mlajšega, moškega oziroma po položaju nižjega.

Primer:

„Dovolite, da vaju seznanim: Peter Klepec, elektromehanik — Mica Kovač, natakarcica.“ Lahko ob tem omenimo tudi druge značilnosti novih znancev, na primer njihove konjičke (šah, zbiranje znamk, tenis...), uspehe pri športu ali vzgoji.

Bližnjo osebo predstavimo manj znani: na primer sestro znanki.

Ko ti koga predstaviš, ne reci: „Zelo me veseli!“, ker je to obrabljena beseda, ki nič ne pomeni. Če drugega ne, narahlo se prikloni in novemu zancu privošči prijazen nasmeh.

Pri predstavljanju na prostem snamemo klobuk in rokavico z desnice. Ženski obojega ni treba.

Kadar pride do predstavljanja v hiši, v zaprtem prostoru, pa tudi na primer v restavracijskem

je še vedno tu. Kako razočaran je otrok nad zanesljivostjo očeta!

Učiteljica v šoli zahteva, naj madež ostane, ker pač reduje nalogo tako, kakršna je. Ne ve pa, da na list ni kanilo črnilo s plesa, ki ga je še nevešča ročica potopila pregloboko v črnilnik, ampak solza. To pa je v otrokovih očeh nekaj drugega, nekaj bolj intimnega, nekaj, kar bi moralo ostati za domačimi vrati.

Prav gotovo oče ni v otrokovih očeh več tako zanesljiv, kot je bil dotlej. Morda bo prinesel otrok celo slab red za „zunanjost obliko domačih izdelkov“ in ga bo oče zato oštel ali kaznoval z materinim pristankom in odobravanjem.

Kje naj otroci rastejo v „moža besedo“, če ob starših ne morejo?

Odkod umazanija?

Umazanijo povzroča v zraku vzvrtinčeni prah, ki sestoji iz neznatnih delcev kamenin, zemlje, saj in rastlinskih ostankov. Ti neznatni delci se polagoma posedajo po zemeljski površini. Redko premišljamo o tem in težko si predstavljamo množino tako posedle umazanije.

Ugotovili so, da se v srednje velikem mestu Zahodne Nemčije nabere po vsej mestni površini toliko prahu, da odpade na mesec in na enega mestnega prebivalca kar 15 ton take umazanije. Del tega prahu se nabere tudi po stanovanjih in na ljudeh.

Prah, nabran na naših oblačilih, prodre zaradi prehajanja zraka in trenja tudi v notranjost tkanin. Večje delce prahu lahko odstranimo z oblačil s krtačenjem, iztepavanjem ali z odsesavanjem. Oblačila pa umažemo tudi z notranje strani, tam, kjer se dotikajo kože. Kožne žleze izločajo maščobo. Pot in loj, pomešan s kožnimi luskinami, sporami gliv in bakterijami ter prahom se trdno zlepita in zažreta v telesno perilo in v nepokrite dele gornjih oblačil, npr. ovrtnik in spodnje dele rokavov. Take umazanije pa ne moremo več odstraniti s krtačenjem.

Gospodinjstvo z manj napora

Isto delo pri gospodinjstvu lahko opravimo z manj poti, z manjšo silo in z manj časa, če znamo dobro organizirati to delo.

Zakaj bi opravljali nepotrebne poti? In to v stanovanju od enega mesta do drugega, in poti zunaj stanovanja, pa tudi vse gibanje telesa na mestu: gibanje z rokami, pripogibanje zgornjega dela telesa, stegovanje, iztezanje in gibanje v počepu.

Mnogo poti in gibanja nam prihrani pametno grajeno in urejeno stanovanje, posebno še kuhinja. Če najprej dobro premislimo, česa vsega potrebujemo za čiščenje stanovanja ali kuho, in se šele potem spravimo nad delo, bomo mnogo gibanja prihranili.

Veliko dela nam odnesejo aparati. S pralnikom operemo perilo skoraj brez lastnega truda, sesalnik nam prihrani delo z iztepačem.

Posoda in orodje, ki ju moramo prenašati, naj bosta čim lažja: plastična vedra, mrežaste torbe, plastične otroške banjice, lahak likalnik.

Pohištvo naj bo iz ročnih in ne prevelikih kosov in razstavljivo. Posebno stoli in naslanjači naj bodo lahko premakljivi, žimnice tridelne namesto iz enega kosa.

S primerno opremo bomo lažje porivali in drsali razne predmete: kovinske noge obujmo v plastične natikače, lesene noge oblepimo s plastičnim trakom ali jim pritrdimo široko kovinsko kapico, ki gladko drsi. Pri premikanju težke omare podložimo debelo in mehko krpo. Najboljše pa je, če so predmeti, ki jih stalno premikamo, na koleskih: premični pralnik, šivalni stroj, servirni voziček...

Pametno je, vsako pot izkoristiti na obe strani. Če nesemo smeti v smetnjak, vzemimo nazaj grede iz poštnega nabiralnika časopis in pisma.

Čas skrajšuje tudi načrtno delo: ta izrabi nekoristne presledke za vmesna krajša dela. Medtem ko se jed kuha, naložimo in požegnemo pralnik ali obesimo perilo, pogrnemo mizo in podobno.

Večji red v omarah in po sta-

novanju dosežemo s smotrno razdeljenimi predali, v omarah s policami, kljukami in obešalniki ter obešalnimi žepi na vratih. Večji red pa nam prihrani nepotrebno zapravljanje časa, ki ga zahteva iskanje raznih stvari.

Vzgoja k smislu za lepoto

Koliko neizkoriščene lepote utegne iti mimo otrok, če jih ne znamo opozoriti na svetlozeleno prebujanje narave spomladi, na bogato sonce in gostoljubna jezera, reke in morje poleti, na rumeno, rjavo in rdeče dozorelo naravo jeseni in v pravljico spremenjeno snežno pokrajino pozimi.

Koliko bogastva dožive otroci, kadar se pogovarjamo z njimi o lepoti parka, cvetja, metuljev, žuželk, ptic, sploh živali, pa o skritih lepotah gozda in njegovih tišin, o žuborenju in lesketanju potoka, o veličastni lepoti rek, morja ali rudnin, mineralov.

Kako učinkovito je mogoče domača praznovanja spremeniti v šolo k lepoti. Kaj ni božično okolje s kajenjem in molitvijo, jasicami in božičnim drevescem tisto toplo zatočišče, v katerem se znajde otrok v nečem, o čemer pogosto sanja? In Velika noč z narodnimi običaji in verskimi prizori? Godovi in obletnice, verski in narodni prazniki — vse je mogoče z nekaj dobre volje in okusa spremeniti v od otroka sanjani svet.

Seveda je treba skrbeti, če naš otrokom privzgojimo čut za lepoto, tudi za lepo urejeno in z umetniškimi slikami opremljeno stanovanje, za okusne obleke in nego telesa. Treba je misliti na stanovanjsko okolico, na vrt s cvetličnimi nasadi, negovanimi travami, pa tudi na rože v stanovanju.

Obenem je treba otroka nenehoma opozarjati na lepoto v vedenju in v zunanosti sploh, pa seveda še prej na lepoto notranjosti in plemenitosti duše.

V predšolski dobi vzgaja k lepoti lepota stanovanja, vrta, dvorišča, igrač, pripovedovanja

pravljic, poslušanja glasbe, stihov, uživanja lutkovnih predstav, gledališča za otroke, radijskih iger, vedenja in odnosov v družini. Učinkovito pa je tudi prvo opozarjanje otroka na lepoto, ki jo srečuje v naravi in v okolju sploh, navajanje na skrb za snago in red, za notranjost in zunanost, prvi poskusi lepotnega izražanja v besedi, pesmi, potezi, gibih in kretnjah.

Rože lončnice

V novem stanovanju nastane navadno problem, kam z morjem lončkov z rožami raznih barv, od kaktusov pa tja do plemenitih kopriv.

Pretežna večina ljudi se odloči za ureditev salonitk na ograjah balkonov in okenskih policah. Drobne lončke pa prekladajo po stanovanju, kjer so v stalno spotiko pri pospravljanju in pri zalivanju.

V naših stanovanjih manjka tako imenovani cvetlični zimski vrt. Najbolj preprosta rešitev zanj je oblikovnik iz salonita ali umetnega kamna, ker lahko s nekaj lončnicami, majhno prtilično vrtnico ali pa z ovsom, nasejanim v štirioglatih glinastih posodah, tudi sredi zime pričaramo pomladansko razpoloženje v dnevno sobo.

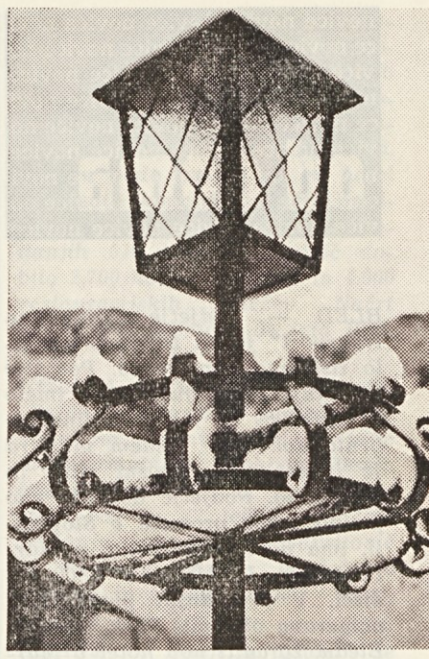
Uganka

Gospod Peter Petrič stanuje v 24. nadstropju nebotičnika. Ima pa neko čudno navado. Kadar je namenjen v svoje stanovanje, se pelje z dvigalom samo do 20. nadstropja, ostalo razdaljo pa prehodi po stopnicah. Nazaj se pelje že iz 24. nadstropja pa prav do prtiličja.

Zakaj ravna tako?

REŠITEV KRIMINALNE UGANKE IZ PREJSNJE ŠTEVILKE:

Če se je plin že tako razširil, da ga je Ted začutil na stopnicah, bi morala ob Tedovem pritiskanju na električni zvonček nastati eksplozija.

prostoru, vstanemo. Ženski svet lahko obsedi, kadar so mu predstavljeni moški.

Sicer pa žene vstanejo, razen če niso precej v letih ali na zelo visokem družbenem položaju.

Če koga predstavljaš, izgovori njegovo ime in priimek pravilno!

pozdravi

Pri srečanju uporabljaj nasmeh! Nasmeh bodri. Nasmeh razprši nezaupanje in sume. A mora biti resničen nasmeh, ne tisti z reklamnimi lepakovi za zobno pasto.

Kadar torej srečaš na cesti znanca ali prijatelja, nasmehni se mu! Pravega prijateljstva med ljudmi ni mogoče uresničiti z mrkimimi obrazi, milostnimi prikloni in jalovo slovesnostjo.

Velika napaka v značaju je, če nekdo čaka, da ga bodo drugi pozdravili. Če je kak tvoj znanec tak, potem ga prostodušno prvi pozdravi, enkrat, dvakrat, trikrat, pa čeprav bi te moral on prvi pozdraviti, ker si pač ti starejši ali si se v družbi bolj uveljavil. Če ta šola ne pomaga, no, potem nisi več dolžan naprej pozdravljati.

novice novice novice novice novi
ce novice novice novice novice no
vice novice novice novice novice
novice novice novice novice novi
ce novice novice novice novice no
vice novice novice novice novice
novice novice novice novice novi
ce novice novice novice novice no
vice novice novice novice novice

od doma

BLED — Podjetje „Ljubljana transport“ je na Bledu pripravilo tiskovno konferenco. Podjetje zaposluje 2.500 ljudi in je imelo v letu 1969 16 milijard dinarjev bruto dohodka. Sedem milijard je investiralo v vozni park in gostinstvo. Podjetje obvlada eno petino vsega prometa v Sloveniji, ima hotele na Bledu, v Martuljku in Ljubljani s 1.400 ležišči. V prihodnjih petih letih namerava obnoviti Park-hotel na Bledu, zgraditi nov hotel v Martuljku in Portorožu, obnoviti ljubljanski grad, zgraditi hotel na gospodarskem razstavišču, urediti več smučišč in zgraditi vlečnice.

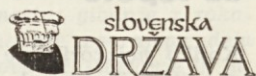
CELJE — EMO v Celju je pred tremi leti začelo z izdelavo peči na olje in trajno žarne peči. Sedaj izdeluje serijsko 5 različnih vrst. Vrednost lanske proizvodnje peči znaša 95 milijonov dinarjev.

DOBOVA — Končali so elektrifikacijo železniške proge Zidani most—Dobova. Dobova je mejna postaja med Slovenijo in Hrvaško. S tem je končana elektrifikacija proge, ki teče skozi Slovenijo in povezuje vzhod z zahodom (vso severozapadno Evropo). Proga od Jesenic do Dobove je dolga 180 km. Čas vožnje iz Ljubljane do Dobove se bo skrajšal za eno uro.

GORNJA BISTRICA — Tukajšnja krajevna skupnost se pripravlja na gradnjo vodovoda. Na vodovod bo priključena tudi Srednja Bistrica. Računajo, da bodo za gradnjo v obeh vaseh potrebovali blizu 200.000 dinarjev, zato bo vsako gospodarstvo prispevalo predvidoma 500 dinarjev.

Z izvlečki iz slovenskih revij in časopisov, ki izhajajo doma in po svetu, skušamo zasledovati dogajanje med Slovenci. Za utemeljenost komentarjev in mnenj ne odgovarjamo. Iz podane snovi naj si bralci sami ustvarijo sodbo o življenju slovenske družbe! — Op. ured.

kaj pravijo doma in po svetu

Pismo iz Slovenije

Kljub velikanski politični apatiji med Slovenci danes je le res, da se zanimanje za slovensko državo močno širi, da se o njej pogosto sliši, četudi vladajoči krogi govore le o slovenski republiki. Seveda bi mi mnogo raje slovensko državo, ker si z njo predstavljamo tudi demokracijo, medtem ko pojem slovenske republike sloni v glavnem na današnjem sistemu, ki žalibog ne nudi politične svobode in ki daje partiji vso oblast.

Vprašanje politične svobode bi moralo biti za vse prvenstveno, a ostaja, zlasti med mladimi, nekako ob strani. Mlajši rod se je zelo vživel v sistem, kjer imajo partijski funkcionarji vso oblast in si lastijo nezmotljivost. Ko bi mnogokrat s primerno zahtevnostjo bilo možno to ali ono doseči, niti ne marajo poskušati in tako prepuščajo, brez potrebe, partijskim funkcionarjem čisto svojevoljno vladanje. To so pač posledice časa in silnega terorja, ki je vladal prva leta po vojni, ko je bilo skrajno nepriporočljivo in silno nevarno vsako ugovarjanje še tako malo večjim funkcionarjem, moškemu ali ženski.

Slovenska programatika. Nobenega dvoma ni, da je ljudstvo že dolgo sito jugoslovanske gospodarske in politične diktature in da si nad vse želi slovenske državne ureditve. Zadostne volje za njeno uresničitev manjka.

Komunistična partija si pa ni na jasnem in njena podrejenost jugoslovanski komunistični partiji je nepremostljiva ovira za kakršenkoli napredek, deloma zaradi podrejenosti, deloma pa tudi zaradi razdeljenosti in razcepljenosti v partiji sami. Časopisje nenehoma opeva jugoslovansko federacijo in se ji klanja, obožuje Tita in glavne partijske mogotce. Če je tu in tam zaslediti kakšne proteste — so redki, a so —, ne dobijo nobene publicitete.

Partija. Številčno se je partija znatno povečala. Steje pa med svojimi člani mnogo več oportunistov kot idealistov ali strogih pristašev. Pritisk za vstop je mnogovrsten in precejšen, zlasti med spretnimi ter bolj kvalificiranimi in podjetnimi Slovenci ter seveda onimi, ki so dosegli univerzitetne diplome. Mnogi sprejmejo, ker članstvo v partiji je še vedno dobra garancija za dobre upravne funkcije.

Upam pa, da se bo to morda le kdaj spremenilo, ker poklicna usposobljenost postaja vedno bolj važna in sem ter tja se že poudari, da je usposobljenost bolj zaželen atribut kot pa partijska legitimacija.

Uprava. Vsa uprava, vse funkcije so v rokah partijcev, kot vedno. Partijci se obnašajo vse prepogosto prav tako smelo kot v prvih letih po vojni. Čisto brez moči pa so, če kdo ravna po svoje in jim ne prizna avtoritete, ki si jo lastijo. Škoda, da se to ne dogaja dovolj pogosto.

Ugovarjati funkcionarjem, ki so še vedno v zelo veliko primerih brez zadostne izobrazbe, se ni treba bati. Se pa ljudje boje, ker se še niso odvadili let strahote takoj po svobodi. (Tako namreč imenujemo politični prevrat l. 1945, ki je stal naš narod toliko krvi in ki je pomenil smrt prenekaterih najlepših narodnih tradicij, uničenje kmeta in zastoj gospodarstva v času, ko je za večino evropskih narodov nastopil čas največjega blagostanja in gospodarskih podvigov.)

Gospodarstvo. Obvezna nacionalizacija in pomanjkanje zasebnih podjetij je privedlo slovensko gospodarstvo na rob propada. Četudi pozno, se je partija le zavedela, da so spremembe potrebne.

Majhnih obrtnikov, ki delajo zase, je danes precej. Povečini jim gre dobro in bolje uspevajo kot državna podjetja, ki jim konkurirajo. So pa vsa zasebna podjetja omejena in če kdo le preveč zasluži, lahko zapade še vedno nacionalizaciji, kar se je v nekaj primerih že zgodilo.

Kmeta danes ne gledajo več kot garjevo ovco, je pa preteklo zatiranje in izžemanje pri mnogih ugonobilo veselje in voljo do kmetovanja. Ko je danes za silo urejeno socialno zavarovanje za kmeta, so pa obdavčenja pretirana. Tako so le redki tisti, ki z navdušenjem zabirajo za delo.

Zavaruješ se tudi lahko samo pri državnih zavarovalnicah, ki so praktično brez vrednosti. Tako na primer v primeru požara še oglje ocenijo in zmanjšajo vrednost izplačila, pa čeprav oglje nima prav nobene vrednosti ne za lastnika, še manj pa za koga drugega. Možnosti pritožbe ni.

Davek mora plačati kmet, če je letina dobra ali slaba, če more od posestva živeti ali ne.

Tudi novo nastala industrija napravi ogromno škodo poljskim pridelkom. Ker je industrija državna, kmet zopet nima nobene možnosti pritožb.

Velikega pomena pa so danes gozdovi in ravno sedaj so cene lesu neverjetno visoke. Kmetje zato prodajajo les več kot kdajkoli poprej.

Glavni problem za slovensko gospodarstvo je pa Jugoslavija in federalna gospodarska politika, ki — tako se pri nas govori — načrtno uničuje slovensko gospodarstvo. Vse gre na jug in federalne datjave v velikanski meri presegajo vse, kar federacija izplača Sloveniji nazaj. Razmerje med federacijo in Slovenijo je nekako podobno nacionaliziranemu in zasebnemu gospodarskemu sektorju. Zasebni je le toleriran, pa bolje uspeva. Tudi Slovenija je le tolerirana in uspeva bolje, četudi še kar naprej vzdržuje nerazvite republike. Balkan bo menda vedno ostal nerazvit — in tudi drugače ni mogoče. Zalaganje juga pa nujno slabi denarne in investicijske rezerve v Sloveniji, ki bo slej ko prej morala dobiti vse kredite v tujini od zasebnih virov. To bo naš standard sicer dvignilo, more pa istočasno spraviti v preveliko odvisnost naše celotno gospodarstvo.

Dober znak razvoja v gospodarstvu so zasebna podjetja. Z njimi se je spet deloma vrnil čut odgovornosti. Vrnila se je tudi — seveda le v manjši meri in deloma — konkurenca, ki ima pa vsekakor dober vpliv tako na trgovino kot na proizvodnjo. Tukaj spet partijska legitimacija ne pomeni zadosti; sposobnost in usposobljenost sta vsaj tako važni. Naši proizvodi so na splošno zadovoljivi in se morejo kar po-hvalno primerjati z uvoženimi izdelki.

Uvaža se še vedno veliko in če je bilo pred leti težko kupiti uvožene izdelke zaradi pomanjkanja tujih valut, je danes mogoče skoraj vse kupiti z dinarji, četudi se zdi, da hitreje zgublja na vrednosti kot denar sosednje Avstrije ali Italije.

Tisk. Slovenskega tiska dejansko ni, je le partijski tisk. Objavlja pa naše časopise manj kritična pisma čitateljev, ki pa sem in tja le delajo preglavice partiji, ker nezadovoljnost je zelo nalezljiva.

Najbolj je menda razširjena „Družina“, ki je izjema v slovenskem tisku. Omejuje se na verske probleme in samo z verskega stališča govori o vprašanih današnje slovenske družbe.

Vera in Cerkev. Hud pritisk partije proti Cerkvi takoj po svobodi je mnoge prestrašil in odvrnil od obiska cerkve in verskega življenja. Partiji je še vedno enako neljubo, da ljudje hodijo v cerkev.

Res pa je tudi, da je obisk cerkva vse prej kot zadovoljiv. Ponekod pride v cerkev le zelo malo ljudi. Vedno pa nekako v istem razmerju

IZOLA — Občina Izola si je zadalda velikopotezen načrt o ureditvi morske obale in hotelov ob njej. Postala naj bi drugo letoviško središče ob slovenski obali. Hotel Marina so že dogradili. Zraven bodo gradili še en hotel in uredili kopališče. Načrt predvideva, da bo Izola namesto sedanjih 510 hotelskih ležišč dobila 2.700 hotelskih ležišč in 4.000 restavracijskih sedežev. Načrt naj bi bil uresničen do leta 1975.

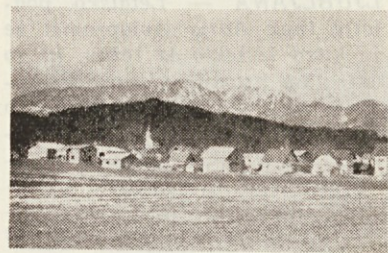
KOZINA — Gostinsko podjetje „Sežana“ je izročilo namenu nov motel na Kozini. Motel, ki je v bližini mejnega prehoda Pesek, ima dve restavraciji za 150 gostov, bar in 72 ležišč. Ob tem posloppu je podjetje Gavrilovič iz Petrinje odprlo prodajalno svežega in suhega mesa.

KRANJ — Podjetje „Sava“ se hoče vključiti v avtomobilsko industrijo. Sklenila je že pogodbo z nemškim Volkswagnom za dobavo avtomobilskih gum in pa s sarajevskim podjetjem „Unis“, ki je jugoslovanski zastopnik Volkswagna, za dobavo usnar-skih in kemičnih izdelkov.

KRANJSKA GORA — Lani, 15. aprila, se je ustavila stara žičnica na Vitranec zaradi zastarelosti. Podrli so tudi staro posloppje. Birokracija je zavlekla novo gradnjo do jeseni. Sredi januarja je pa začela žičnica zopet delovati. Nova žičnica ima hitrost 2,5 m na sekundo. Dolga je 1.200 m in bo lahko prepeljala 600 oseb na uro.

KOPER — V Kopru so leta 1963 zgradili na „Bonifiki“ novo ljudsko šolo. Šola je v nevarnosti, da

Podgorje pri Kamniku

se podre. Občina je predala vso stvar sodišču, da preišče, kdo je tega kriv. Občinske može skrbi, kje bodo dobili denar za gradnjo nove šole, kajti popravljanje obstoječe se ne bi izplačalo.

KUZMA — V tukajšnjem združenem domu je razstavljalo pohištvo trgovsko podjetje Potrošnik iz Murske Sobote.

LENDAVA — V zadnjih osmih letih so zgradili v občini 6 osnovnih šol in tehnično srednjo šolo v Lendavi. Zdaj končujejo drugo etapo graditve osnovne šole, ki po obsegu presega vse druge. Šole, ki so bile zgrajene do leta 1968, nimajo telovadnic in ne šolskih delavnic. Brez teh si je seveda težko zamisliti sodoben pouk.

LJUBELJ — Predsednik odbora za turizem je novinarjem povedal, da ima Slovenija le 50.000 postelj za turiste. Furlanija in Julijska Benečija jih imata 100 tisoč, Koroška pa 170.000.

LJUBLJANA — V zunanji trgovini Jugoslavije je stopila na prvo mesto Zvezna republika Nemčija. Italija, ki je bila doslej na prvem mestu, je na drugem mestu; na tretjem mestu je Sovjetska zveza. ZRN ima z Jugoslavijo večjo trgovino kot vseh 14 držav članic EFTA (evropsko združenje za svobodno trgovino).

LJUBLJANA — Odjemalci elektrike v Sloveniji porabijo približno 14 milijonov kilovatov na dan. Ko je lani novembra nastal v proizvodnji električnega toka, zaradi hude suše in okvare v termoelektrarni v Trbovljah, težak položaj, so porabo omejili in jo znižali na 12 milijonov kilovatov.

LJUBLJANA — Letalsko podjetje Inex Adria Aviopromet se je hitro izvleklo iz težav, ki so dalj časa hromile njegovo dejavnost, in je brez dolgov končalo poslovno leto. Preleteli so s 3 zastarelimi štirimotorniki 4.500 komercialnih ur, z reakcijskim dvomotornikom pa 1.200 komercialnih ur. Letala so prepeljala 130

mladi in stari. Če je torej današnje stanje slabo, ne izgleda da bo slabše v bodoče. Veliko je mladine, ki ostane zunaj cerkve. Veliko je pa tudi takih, ki jih starši pošljejo v cerkev, da se nauče osnovnih resnic vere in se pripravijo za prvo obhajilo.

Slovenska država, Toronto, 1. nov. 1969, str. 3.

Katolištvo v komunistični Jugoslaviji

Katoliška Cerkev v Jugoslaviji je med duhovno in družbeno najučinkovitejšimi silami in se ji ni treba bati primerjave s katolištvom v drugih deželah.

Posebno Zagreb in Ljubljana s svojima teološkima fakultetama sta središči katoliškega duhovnega življenja z vidnimi in aktivnimi študentovskimi občestvi. Kjerkoli ima Cerkev dobre glave, more duhovno učinkovati tudi preko vrst svojih vernikov — seveda pod vsemi utesnjujočimi ovirami, ki jih postavlja zmerni komunistični enostrankarski režim. V Zagrebu in Ljubljani je katolištvo zanimivo tudi za mnoge nekrščanske in celo komunistične študente.

Jugoslovanski komunisti Cerkve ne preganjajo, toda napravljajo njenim vernikom vztrajanje v veri in Cerkvi težko. Kar dela Cerkvi največje težave, je pristanost osebne politike, ki je utelešena v režimu. Mlad katoličan more končati maturo in sme tudi študirati. Toda že vnaprej ve, da mu niso dostopni nekateri poklici in najboljša mesta.

Noben katoličan, celo noben veren človek, ni v Jugoslaviji diplomat, častnik, minister ali vodilni uradnik v ministrstvu, župan, poslanec, višji sodnik, policijski komisar, politični urednik dnevnika ali pri radiju in televiziji, ravnatelj kake šole, rektor visoke šole. Ta perspektiva vpliva nazaj na vzgojo otrok. Starši, ki ne marajo zapreti svojemu nadarjenemu otroku „poti navzgor“, se drže stran od vere in Cerkve.

Tako je Cerkev občestvo mladih ljudi, v katerih je najti kot čudno redkost univerzitetne profesorje.

Doslej so se ponesrečili vsi poskusi, da bi prebili ta krog družbenega zastopavljanja.

Slovenska država, Toronto, 1. nov. 1969, str. 2.

Toka ni

Stiska z elektriko je stara pesem, ki se v Jugoslaviji ponavlja vsako leto. Zato postaja že dolgočasna in zares so lani (l. 1968, op. NL) obljubljali, da ne bo nikdar več primanjkovalo toka.

Letos (l. 1969, op. NL) pomladi in poleti so tarnali, da je elektrarn preveč. Pritoževali so se čez Bosance, ki so gradili elektrarne na premog, da bi zaposlili rudarje, nato pa stokali, ker so elektrarne stale in so se rudniki zapirali. Prav jim je, Bosancem, so govorili drugod po državi. Zakaj pa grade elektrarne, ki proizvajajo drag tok. Toda še isto jesen se je narava ponorčevala in ni naklonila dežja, ko so ga pričakovali. Reke so upadle, elektrarne so se ustavljale, zmanjkalo je toka, po državi je bila tema in tovarne niso delale. Škoda je precejšnja, neprijetnost pa še hujsja.

Zdaj se v Jugoslaviji pripravajo o vzrokih te polomije. Nekateri trdijo, da so krive vodne elektrarne. Čim več toka prodajo, tem bolje zaslužijo in tem večje dohodke si deli kolektiv. Zato vodne elektrarne poskrbijo, da porabijo vodo do zadnje kapljice. Ker utegne septembra že deževati, se potrudijo, da so akumulacijska jezera do

REPUBLIČNO
VEŠTOVIŠTVO
KLIC TRIGLAVA
LONDON, 1. SEPTEMBRA 1969. LETO XIX. ŠTEV. 338

takrat že prazna. Njihov tok je bolj poceni in elektrarne na premog z njimi ne morejo konkurirati. Ker pa septembra in tudi ne oktobra še ni bilo dežja, je bilo pomanjkanje neizbežno. Ni res, pravijo drugi z zveznim sekretarjem Jeličem na čelu. Take suše ni bilo mogoče pričakovati, poleg tega pa so se zakasnila dela na novih elektrarnah. Krive so torej objektivne okoliščine.

V Sloveniji je ta objektivna okoliščina imela zelo subjektiven značaj in je bila poljske narodnosti. Spet enkrat so Poljaki dobavili opremo, ki ne dela. Prej se je to zgodilo s tovarno stekla v Novem mestu, zdaj pa z elektrarno v Trbovljah. Ker imajo torej slovenski investitorji že izkušnje, bi s tako objektivno-subjektivno težavo lahko vnaprej računali in ali naročili opremo kje drugje ali pa dodali dobro leto predvidenemu roku izgradnje. Podobne so objektivne težave tudi drugod po državi.

Najbolj tragično pri tej zadevi je to, da za zadostno proizvodnjo elektrike ni treba ne sreče kot pri igranju na loterijo ne idejnopolitične izgrajenosti, ampak le nekaj zdrave pameti in smisla za številke, ki bi ju moral imeti vsak novopečeni inženir. Brez elektronskih računalnikov je mogoče izračunati, kaj je na dolgo dobo ceneje: proizvajati cenejšo elektriko v vodnih elektrarnah in računati na dež tega in tega dne v septembru ali oktobru ter po verjetnostnem računu trpeti škodo zaradi prekinitve toka, ali pa že poleti izrabljati dražje elektrarne na premog in se izogniti jesenskim omejitvam. Toda v Jugoslaviji tega ne računajo. Debata se vodi brez števil in brez trdnih podatkov. Gre predvsem za politično vprašanje odnosov med republikami in med razvitimi in nerazvitimi deli države.

Kadar se mora računstvo umakniti predsodkom in politiki, takrat ni čudno, da zmanjkuje elektrike.

Klic Triglava, London, 12. dec. 1969, str. 5.

Pahorjeva knjiga v Sloveniji prepovedana?

Katoliski GLAS

Pisatelj Boris Pahor je, kot znano, pred nekaj meseci izdal novo knjigo z naslovom „ODISEJ OB JAMBORU“. Po vrsti romanov je to njegova prva knjiga, ki je izrazito miselne vsebine. V njej je zbral vrsto „Glos“, razmišljanj o slovenski narodni problematiki, ki jih je objavil v tržaški reviji „Zaliv“. Ti njegovi zapiski so naleteli v Sloveniji na najširši odmev, saj je v njih z odkritostjo, kakršna danes med slovenskimi razumniki ni v navadi, pretresel vrsto vprašanj v zvezi z današnjim slovenstvom. Njegova razmišljanja so izvenela v sodbo, da se je komunistična partija Slovenije v bistvu izneverila nacionalnemu programu, kakršnega je oznanjala v svojih uradnih dokumentih med partizanskim bojem. Po njegovi sodbi je imelo to najbolj žalostne posledice posebno v zamejstvu, ko se je po Kominformu frateična politika razsula, kar je pahnilo množice slovenskega delavstva v objem komunistične partije Italije, s tem pa v narodni indiferentizem in v asimilacijo. V svojih razmišljanjih pa v narodni indiferentizem in v asimilacijo. V svojih razmišljanjih se pisatelj Pahor ni ustavil niti pred sedanjim uradnim jugoslovan-skim ideologom Edvardom Kardeljem.

Knjiga je izšla že ob koncu poletja, tisk v matični Sloveniji pa je doslej še ni registriral. Pač pa se je te dni razširil vznemirljiv glas, da je policijska oblast v Sloveniji začela knjigo pleniti. Vsi, ki naj bi bili prejeli knjigo po pošti iz Trsta, naj bi dobili od policije poziv, da jo morajo izročiti pristojni policijski postojanki. Zamejski človek, ki je mogel le z veseljem pozdraviti postopno demokratizacijo v slovenskem javnem življenju v zadnjih letih, kaj takšnega enostavno ne more verjeti. Ne more verjeti, da bi oblast slovenske

tisoč potnikov in 3.000 ton to-
vora.

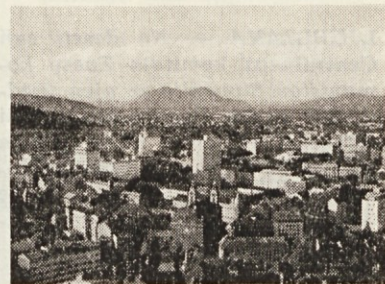
LJUBLJANA — Najuspešnejši poslovni dan v ljubljanski NAMA je bil 28. november: v obeh blagovnicah so prodali za 1,35 milijona dinarjev izdelkov, od tega v blagovnici pri pošti za 1 milijon dinarjev. Število kupcev je ta dan doseglo spoštovanja vredno številko 60.000.

LJUBLJANA — V Jamovi ulici v Ljubljani so slovesno izročili namenu novo poslopje fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo. Objekt je namenjen gradbenikom in geodetom. O njegovem pomenu je za otvoritvi govoril dekan fakultete.

LJUBLJANA — „Delo-Komunist“, ki je izšlo ob prvi seji konference Zveze komunistov Slovenije, se je vznemirilo, ker so nekatera podjetja delila koledarčke, v katerih so bili z debelim črnim tiskom označeni tudi prazniki, ki jih praznuje Cerkev, kakor državni prazniki, ki so dela prosti. Pisec se sklicuje na ločitev Cerkve od države in na dejstvo, da so v Sloveniji tudi ateisti in nekatoliki. Tudi bravci „Dela“ se lahko sprašujejo, zakaj „Delo“ priobčuje vse dolgovezne referate z raznih sej in sestankov Zveze komunistov Slovenije, ko je le 5 odstotkov državljanov republike Slovenije včlanjenih v Zvezo komunistov.

LJUBLJANA — Lesno podjetje „Slovenijales“ je v letu 1969 doseglo nekaj prvih mest. Zvišalo je promet z 0,8 na 1,6 milijard dinarjev, odprlo največ poslo-

Ljubljana

valnic v drugih republikah (v Zagrebu, Sarajevu in Beogradu) in ima največjo prodajno mrežo v tujini (3 v Združenih državah, po 2 v Franciji in Nemčiji, po 1 pa v Avstriji, Danski, Italiji, Libiji in Saudski Arabiji). Podjetje „Prehrana“ ima najširše področje poslovanja, največ samopostrežnih trgovin (petdeset), največje skladiščne prostore in največje hladilne prostore. „NAMA“ ima največ blagovnic, prodajalno z največjo prodajno površino (5.000 m²) in lani je za največ (za 2.500 m²) povečala prodajne površine. Največji denarni promet je pa imela „Metalka“ in sicer 2,3 milijarde dinarjev.

LJUBLJANA — Slovenska črna kronika v letu 1969 kaže naslednjo sliko: 8.566 prometnih nesreč. V njih je 508 ljudi izgubilo življenje, huje ali lažje ranjenih je bilo 9.099. Materialna škoda znaša 24.873.340 dinarjev.

LJUBLJANA — Po podatkih „Poslovnega združenja za trgovino“ v Ljubljani je bilo v Sloveniji ob koncu leta 293 trgovskih organizacij, od tega 77 trgovskih družb za trgovino na debelo in 92 takih na drobno. Prodajal je bilo okrog 6.100 s 25.000 zaposlenimi. Slovenija ima 6.003 naselij, od katerih je približno polovica še vedno brez vsake trgovine.

LJUBLJANA — V okviru praznovanja 50-letnice ljubljanske univerze so postavili pred poslopjem elektrotehnične fakultete spomenik Juriju Vegi, pred univerzitetnim poslopjem pa Josipu Plemlju, prvemu rektorju ljubljanske univerze. Oba moža sta bila velika matematika.

LJUBLJANA — Na deseti seji Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije je njen predsednik Franc Popit govoril tudi o neoklerikalizmu. Rekel je, da komunisti ne nasprotujejo delovanju Cerke kot organizacije vernikov za njihova verska opravila. Vse drugo mu je že klerikalizem, npr. želja po nastopih

republike policijsko zasegala knjigo slovenskega socialistično usmerjenega pisatelja, ki kaže tako zaskrbljenost za slovensko narodno usodo kot Boris Pahor.

Dobro bi bilo, da bi se o tem oblast v SR Sloveniji javno izjasnila, zakaj takšno dejanje bi pomenilo za vso zamejsko Slovenijo škandal, ki ga matični domovini ne bi mogla odpustiti. Saj bi se dogajalo to v času, ko lahko v Ljubljani prosto kupiš desničarski in protislovenski „Il Piccolo“.

Katoliški glas, Gorica-Trst, 11. dec. 1969, str. 2.

PROTESTIRAMO

Pisatelj Boris Pahor je objavil pred nekaj meseci v Trstu knjigo ODISEJ OB JAMBORU, v kateri je v ponatisu zbral svoja razmišljanja o slovenski narodni problematiki, ki jih je zadnja leta objavljaval v tržaški reviji Zaliv. Njegove misli so odjeknile v celokupnem slovenskem kulturnem prostoru, začenši s SR Slovenijo. To je prišlo do izraza ne samo v odzivu matičnega tiska, ampak tudi v več ali manj aluzivnih ideoloških nastopih oblastvenih predstavnikov, s članom Sveta jugoslovanske federacije Edvardom Kardeljem na čelu. Na vsak način uradno nasprotovanje pisateljevemu tezam ni prestopilo okvira, ki je lasten prosvetljeni skupnosti, v kateri se ideja izpodbija z idejo. Bilo je vsekakor nepredstavljivo, da bi se v času odprtih meja, čedalje širše demokratizacije in združujočega se slovenskega kulturnega prostora ideja začela izpodbijati z administrativno prisilo. To še najmanj v dneih, ko se tudi jugoslovanska kultura klanja junaškemu liku sovjetskega pisatelja Aleksandra Solženicina, njegovemu boju za svobodo duha.

Nepredstavljivo se te dni dogaja. Iz neizpodbityh virov izhaja, da se knjiga slovenskega pisatelja Borisa Pahorja, člana Društva slovenskih književnikov in slovenskega PEN-CLUBA, oblastveno zasega na območju SR Slovenije. Vrnjen je moral biti celo izvod, poslan knjižnici Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani.

Pahorjeva esejistična zbirka ni kakšna izzivalna agitka, ki bi neodgovorno naskakovala sedanjo družbeno ureditev v matični Sloveniji. Nasprotno je prizadeto, dostojanstveno in kulturno napisana knjiga, v kateri slovenski pisatelj socialist, privrženec medvojne Osvobodilne fronte in povratnik iz nacističnih uničevalnih taborišč, uporablja neodvzemljivo pravico lastne svobodne presoje, ko pretresa določen zgodovinski položaj.

Zato podpisani javni in kulturni predstavniki
izjavljajo,

da se na kulturni ravni more oceniti oblastveno zaseganje Pahorjeve knjige samo kot dejanje izvenkulturne samovolje, ki mu kakršnokoli sklicevanje na tiskovno zakonodajo ne more odvzeti njegovega mračnjaškega bistva;

da se na politični ravni more isto dejanje oceniti samo kot absurd, ki bije v obraz najboljšim evolutivnim težnjam v tem delu Evrope;

da takšno dejanje neodgovorno ruši tisto enotnost slovenskega kulturnega prostora, h kateremu je slovenska kultura zadnji čas težila; da takšno dejanje objektivno dokazuje, da njegovi pobudniki nimajo proti Pahorjevemu tezam drugega argumenta kakor administrativno prisilo.

Zategadelj podpisani javni in kulturni predstavniki
izražajo

svojo ponosno solidarnost s slovenskim tržaškim pisateljem, s katerim se v tem trenutku, ne glede na nazorsko stališče posameznikov in

tudi ne glede na konkretno vrednotenje avtorjevih idejnih izhodišč, identificira njihova lastna svobodna vest.

Laura Abrami, ravnateljica liceja „F. Prešeren“, Trst — Karel Bajc, profesor, Trst — Marijan Bajc, profesor, Trst — Andrej Bratuž, publicist, Gorica — Ninko Černic, profesor, Gorica — Avgust Černigoj, akademski slikar, Trst — Marija Češut, članica SKAD-a, Gorica — Rafko Dolhar, občinski svetovavec, Trst — Jožko Gerdol, radijski uslužbenec, Trst — Anton Kacin, upokojeni ravnatelj in slovenist, Trst — Marija Kacin, profesorica, Trst — Metka Kacin, farmacevtka, Trst — Janko Jež, ravnatelj učiteljsišča „A. M. Slomšek“ in slovenist, Trst — Koren-Skerk Zora, slikarka, Trst — Milan Lipovec, književnik, Trst — Aleš Lokar, univerzitetni docent, Trst — Danilo Lovrečič, publicist, Trst — Mamolo Humbert, profesor in pevovodja, Trst — Marij Maver, publicist, Trst — Pavle Merku, skladatelj in slovenist, Trst — Danijela Nedoh, publicistka, Trst — Damjan Pavlin, agronom, predsednik SKAD-a, Gorica — Bruno Pertot, književnica, Trst — Alojz Rebula, književnik, Trst — Savina Remec, književnica, Trst — Mirko Renner, profesor in likovni kritik, Gorica — Saša Rudolf, časnikar, Trst — Lojze Spacal, akademski slikar, Trst — Milan Starc, zdravnik, Trst — Simoniti-Suhadolc Krasulja, profesorica, Trst — Zora Tavčar, književnica, Trst — Antek Terčon, predsednik prosvetnega društva „I. Gruden“ v Nabrežini — Glavko Turk, igravec, Trst — Slavko Tuta, publicist, Trst — Vera Vesel, profesor, Trst — Vladimir Vremec, publicist, Trst — Edmund Žetko, ravnatelj srednje šole „Sv. Ciril in Metod“, Trst — Šestorica članov študentskega predstavništva na liceju „F. Prešeren“ v Trstu — Raul Kodrič kot član Agitacijskega kolektiva na liceju „F. Prešeren“ v Trstu.

Katoliški glas, Gorica-Trst, 18. dec. 1969, str. 2.

Slovenska Koroška na pragu leta 1970

NAS TEDNIK

Koroški Slovenci se bomo znašli v letu 1970 močneje kot kdaj poprej v položaju tehtnih odločitev.

V tem letu, na katerega pragu stojimo, se bo spomnila koroška dežela na slovesen način plebiscita iz leta 1920. Prav ta slovesnost bi nudila večinskemu narodu ugodno priliko, da privedejo odgovorni v deželj in državi nasprotja, ki žal še vedno obstajajo, do dokončne sprave med narodom v deželi. Imamo sicer prav po zadnjih sramotljivih in kulturnega naroda nevrednih dogodkih okoli dražbe vetrinjskega gradu povod domnevati, da smo od take sprave na osnovi resnične enakopravnosti in resnične tolerance bolj oddaljeni kot kdaj poprej. Vendar kljub temu trdno upamo, da so prav ti dogodki odprli večini naših nemških sodeželanov oči. Vetrinjska komedija je bila zares žalostna uvertura v spominsko leto 1970.

Pričakujemo, da nas bo leto 1970 tudi približalo cilju realizacije vseh pravic, ki so nam zajamčene v členu 7 Avstrijske državne pogodbe. Z vso upravičenostjo pričakujemo, da bodo oblasti 13 let po ustanovitvi končno pričele z gradnjo lastnega poslopja za slovensko gimnazijo.

Tudi vrsta drugih vprašanj je nerešena. Zdi se, da bi moralo biti razumevanje za upravičene težnje koroških Slovencev po popolni enakopravnosti na vseh področjih prav pri oblasteh v deželi in v državi večje kot kdaj poprej, kajti južnotirolski paket je pokazal, da more samo širokosrčna zaščita narodnostne skupine zagotoviti njen razvoj in obstoj.

Naš tednik, Celovec, 2. jan. 1969, str. 1.

v radiu in televiziji. Cerkev bi radi spet zaprli v ozke cerkvene prostore.

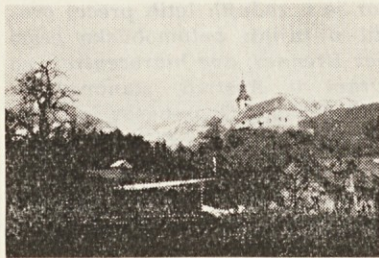
LJUBLJANA — Znani slovenski igravec Stane Sever je dal v znak protesta proti omejevanju svobode v umetnosti odpoved Slovenskemu narodnemu gledališču, pa tudi v radiu in televiziji ne bo več nastopal, kot poroča zagrebški „Vjesnik u sredu“. Slovenski časopisi o tem molče.

LJUBLJANA — Uvodničar „Dela“ ugotavlja veliko krizo v stanovanjski politiki v Sloveniji. V Sloveniji manjka najmanj 50.000 stanovanj. V ljubljanskem okolišu znaša povprečna cena kvadratnega metra stanovanjske površine 2.300 dinarjev, kar je spričo nizkih osebnih zaslužkov veliko preveč. „Žal lahko ugotovimo, da smo se kar naprej vrтели okrog istih vprašanj, v sistemu smo postali močno statični, organizacijsko skoraj negibni. Veliko sil je šlo v nič na obrobnih problemih, v teoretiziranju, frazarjenju in praznem govoričenju,“ zaključuje uvodničar svoj članek.

LJUBLJANA — Na sestanku predsednikov delavskih svetov in sindikalnih podružnic so ugotovili, da v Sloveniji še vedno prejema 36.000 delavcev (8 odstotkov) manj kot 600 dinarjev mesečno, 140.000 delavcev (32 odstotkov) pa manj kot 800 dinarjev mesečno.

LJUBLJANA — Po štirih mesecih so se srečno vrnili v Ljubljano vsi člani slovenske himalajske odprave. Slovenski gorniki so

Stranje nad Kamnikom

bili doslej na 55 vrhovih, visokih od 5050 do 7937 m; od teh jih je 19 takšnih, kamor prej še ni stopila človeška noga. Gornikom k lepim uspehom čestitamo.

LJUTOMER — Turistična agencija Ljubljana transport je pred kratkim v zgradbi stare mestne hiše v Ljutomeru uredila sodobno turistično poslovalnico, ki poleg posredovanja turističnih informacij iz domovine in zamejstva organizira skupinske izlete, posreduje nabavo potnih listov in vizumov itd.

MARIBOR — Poleg Tezna, kjer je mariborska kovinska industrija, je na levem bregu Drave drugi najmočnejši industrijski predel: Melje. Tu je tovarna Zlatorog, Mariborska livarna, Mariborska tekstilna tovarna, dalje žitni silosi živinskega kombinata Intes.

MARIBOR — Lani so slovenski kmetje pridelali nekaterih živil preveč, drugih pa premalo. Zlasti manjka na trgu česna, fižola in kakovostnega krompirja. Mariborska Povrtnina je pripravljena skleniti pogodbe s kmetji za odkup pridelkov, ki so na trgu iskani.

MARIBOR — Za Novo leto je pohorska vzpenjača prepeljala več kot 15 tisoč smučarjev in izletnikov. Prišli so iz Ljubljane, Reke, Beograda, pa tudi iz sosednje Avstrije. Težave so bile, ker ni parkirni prostor pri žičnici dovolj velik in je tako nastala 1 km dolga kača parkiranih avtomobilov ob cesti. Do srede februarja so vsi hoteli na Pohorju že zasedeni.

MARIBOR — V teku so pogajanja za združitev dveh gradbenih podjetij in sicer Tehnogradnje in Konstruktorja. Konstruktor je v zadnjih letih precej gradil v tujini: avtomobilsko cesto čez Brenner, dve hidrocentrali na Dravi v Avstriji, stanovanjske bloke v Bad Godesbergu in olimpijsko naselje pri Münchenu.

MARIBOR — Živilski kombinat Intes je v zadnjem desetletju napravil velik korak naprej. Pod-

jetje je leta 1960 zaposlovalo 500 delavcev in ustvarilo 27 milijonov dinarjev bruto produkta. Ob koncu 1969 je ob 1300 zaposlenih ustvarilo 170 milijonov dinarjev bruto produkta.

MARIBOR — Mariborsko trgovsko podjetje Povrtnina, ki prodaja zelenjavo in špecerijsko blago, je v decembru odprlo kar dve moderni trgovini: eno v Ravnah na Koroškem, drugo pa pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah.

MARIBOR — V Železničarskem domu na Pohorju so predstavniki razpravljali o sedemletnem načrtu (1964 do 1970) slovenskih železnic. Pozvali so javne oblasti in banke, naj priskočijo na pomoč pri dokončni uresnitvi načrtov, zlasti še pri modernizaciji železniške proge Zidani most—Maribor.

MURSKA SOBOTA — Občina je lani najela raznih posojil v znesku 29,2 milijona dinarjev. Od tega je bilo namenjenih 20,3 milijonov dinarjev za ceste, 5,2 milijona za gradnjo stanovanj, za vzgojo in izobraževanje 3,1 milijona dinarjev. V letošnjem letu bo torej morala občina odplačevati stare in nove dolgove skupaj z obrestmi v višini 2,5 milijonov dinarjev, kar znaša 16 odstotkov celotnega občinskega proračuna.

MURSKA SOBOTA — V občini je po reorganizaciji šolske mreže ostalo več poslopij bivših oddelčnih šol praznih. Posebna občinska komisija je ta poslopja že popisala in jih ocenila. Za nakup poslopij se zanimajo krajevne skupnosti in tudi gospodarske organizacije.

MURSKA SOBOTA — Pred dnevi je bil tehnični prevzem nove tržnice v Murski Soboti. Dela so se nekoliko zavlekla. Na tržnici bodo imeli prostore bufet gostinskega podjetja Zvezda, KIK Pomurka bo imel prodajalno z zelenjavo in mesnico, tu bo špecerijska trgovina, poslovalnice fotooptike, tobačne tovarne, Jugoslovanske loterije in cvetličarna.

Stanovanjsko podjetje, ki je investitor, je obvestilo vse zainteresirane, da si na občini priskrbijo uporabna dovoljenja in da lahko prično poslovati. Tržnica je veljala okrog 1,300.000 dinarjev.

MURSKA SOBOTA — Ob 45-letnici obstoja je tukajšnja tovarna Mura, ki izdeluje perilo in oblačila, uredila elektronski računski center. Naprava, ki je veljala nekaj nad 2,5 milijona dinarjev, je prispevek podjetja za razvoj soboškega gospodarstva.

MURSKA SOBOTA — Po podatkih občinskega zavoda za zaposlovanje je bilo konec decembra v Pomurju skupaj 679 brezposelnih, od tega blizu 250 moških. Med brezposelnimi sta tudi dva z visoko in osem ljudi z višješolsko izobrazbo.

NOVA GORICA — Zaradi okvare na ogrevalnih napravah je nastal požar v lopi za piščance. Ognjeni zublji so lopo uničili. Zgorelo je tudi 11.000 deset dni starih piščancev.

ORMOŽ — Ljubljansko podjetje Slovenija-vino je odprlo v ormoški kleti polnilnico penečega se vina. Zanj uporabljajo naravno vino iz aromatičnih vrst grozdja (šipon, beli burgundec in laški rizling). Peneče se vino, ki vsebuje 10 do 11 % alkohola in 6 do 8 % prijetne kisline iz omenjenih vinskih sort, nosi ime „beli slovin“ in stane v kleti 14 dinarjev, v mali prodaji 16 dinarjev, v hotelih pa 20 dinarjev steklenica. Opremo za izdelovanje penečega se vina so kupili pri podjetju Junger v Mannheimu, zamaški so pa italijanski.

PETROVCI PRI MURSKI SOBOTI — Tu nameravajo graditi bencinsko črpalko in ponovno vpekljati mehanično delavnico. Krajevna skupnost, ki je nosivec akcije, izvaja v vaseh svojega območja anketo, katere namen je ugotoviti stvarne potrebe po bencinski črpalki in mehanični delavnici.

PIRAN — Zavod za spomeniško varstvo je ob podpori občine in

župnije obnovil cerkvico Marije Snežne v Piranu. V cerkvi so oljne slike iz 17. stoletja in pa veliko Križanje iz prve polovice 15. stoletja. Ljubljanski ansambel „Schola Labacensis“ je priredil ob otvoritvi cerkvice koncert stare srednjeveške in renesančne glasbe.

PORTOROŽ — Po Portorožu se vrstijo nova gradbišča. Na meji proti Luciji gradijo hotel Vesna, na ovinku zasipavajo morje, ob starem hotelu Palace gradijo pokrit zimski bazen, v središču Portoroža pa je največje gradbišče, kjer rijejo buldožerji. Na zahodnem delu Portoroža proti ladjedelnici so zgradili betonarno.

POSTOJNA — Lani si je ogledalo Postojnsko jamo 670.000 obiskovavcev, kar je 80.000 več kot leto poprej. Jama stalno zaposluje 50 oseb, poleti pa 200. Denarni promet je znašal 50 milijonov dinarjev. Pred jamo gradijo nov hotel in parkirišče za nadaljnjih 500 vozil. Doslej je moglo parkirati 1.500 avtomobilov. Gradijo tudi vrsto trgovin in samopostrežno restavracijo.

PTUJ — Tu so odprli novo avtobusno postajo, ki je ena najlepših v Sloveniji. Uredili so jo na prostoru pred železniško postajo. Navozili so v ta namen 14.000 kubičnih metrov gramoza. Dnevno pripelje v Ptuj 120 avtobusov z ljubljanske, mariborske, soboške in zagrebške strani.

PTUJ — Ob razpravah, kako naj gospodarijo v letu 1970, so ugotovili v Ptuj, da vladajo na kirurškem oddelku splošne bolnice nemogoče razmere. Oddelek je že zdavnaj pretesen, kar se je zlasti pokazalo ob nesreči v Dornavi. Tudi graditev novih in obnova starih osnovnih šol je že več let pereče vprašanje. V nemogočem stanju so osnovne šole v Podlesniku, Gorišnici, Vitomarcih, Markovcih in Dornavi, kjer imajo pouk celo v kletnih prostorih. Ugotovili so dalje, da so se cene živilom preveč dvignile: mesu in mesnim izdelkom približno za 40 odstotkov.

PTUJ — Pri Mesokombinatu Perutnina v Ptuj, so v lanskem letu med drugimi mesnimi izdelki poslali na trg že 3450 ton zaklane perutnine, leto prej samo 2400 ton. Ugotavljajo, da je v zadnjem času vse večje povpraševanje po perutnini.

RADENCI — Pomurje ima štiri občine s približno enakimi problemi. Na sestanku v Radencih so razpravljali o otroškem varstvu. V Pomurju je približno 13.300 otrok do sedmega leta. Od teh je le 1.400 deležnih otroškega varstva. S podeželja je v otroških vrtcih le 850 malčkov.

ROGAŠEVCI — Vaščani so sklenili zgraditi še en vodnjak. Te dni so končali z deli na vodnjaku, sedaj pa bodo izkopali še jarke za vodovodno omrežje. Iz novega vodnjaka bo elektromotor pogonjal vodo v omrežje. Za ta dela bodo porabili nad 10.000 dinarjev, prispevali pa bodo 900 prostovoljnih ur dela.

SLOVENSKA BISTRICA — Tukajšnja industrija metalnih izdelkov (Impol) bi lahko podvojila proizvodnjo, če bi imela na voljo dovolj surovin. Lani so uredili popolnoma novo valjarno, ki pa ne dela s polno zmogljivostjo, ker zastajajo dobave aluminija. Druga težava so pa dolgovi, ki jih imajo kupci pri podjetju, saj mu dolgujejo okrog 50 milijonov dinarjev.

ŠT. ILJ — Na praznik sv. Treh kraljev je bila na mejnem prehodu proti Avstriji velika gneča. Našteli so ta dan 41.880 prehodov. Med njimi je bilo veliko delavcev, ki so se po končanih božičnih praznikih spet vračali na delo v Avstrijo in Nemčijo.

ŠKOFJA LOKA — Škofjeloški Transturist hoče zgraditi več hotelov na Gorenjskem, v Ljubljani in ob morju. Preko oglasov iščejo gostinske delavce, ki jih bodo poslali na prakso v najboljše hotele v Švico. Na ta način upajo dobiti v treh letih 200 do 300 „švicarskih“ praktikantov, ki jih bodo potem namestili po svojih hotelih.

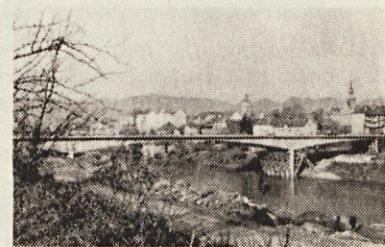
ŠOSTANJ — V tovarni usnja Šostanj so začeli s pripravljalnimi deli za graditev nove lužilnice, ki bo veljala okrog 7 milijonov dinarjev. Z novo napravo bodo lahko dvignili proizvodnjo usnja za 30 %. Računajo, da bo lužilnica začela obratovati marca 1970.

TRBOVLJE — Rudarji v zasavskih premogovnikih so v prejšnjem letu nakopali 1.825.000 ton premoga. To je 5.000 ton več, kot so načrtovali. V decembru so nakopali v zasavskih premogovnikih 167.300 ton premoga. Proizvodni načrt zasavskih premogovnikov predvideva za letošnje leto proizvodnjo 1.850.000 ton premoga.

VELENJE — Tovarna gospodinjske opreme Gorenje je lani zelo povečala izvoz, tako na zahod kakor na vzhod. V Zapadno Nemčijo so izvozili 30.000 štedilnikov, leto prej pa 10.500; na vzhodnoevropska tržišča so izvozili 37.000 plinskih štedilnikov, leto prej pa 16.000.

ŽELEZNIKI — Alples, lesna tovarna v Železnikih, gradi novo, veliko proizvodno dvorano s 16.000 kv. metrov površine. V njej bodo izdelovali omarasto pohištvo. Stroje bodo nabavili v Zapadni Nemčiji. Doslej izdeluje tovarna predvsem omarice za televizorje in glasbene inštrumente. Alples zaposluje 540 delavcev. Ko bodo izročili v obrat novo dvorano, bo dobilo novih 150 delavcev zaslužek. Delavci prihajajo predvsem s Tolminskega in je treba zanje graditi tudi stanovanja. Sedaj gradijo samski dom s 100 ležišči. V tovarni deluje tudi lesni oddelek ljubljanske tehnične srednje šole.

Maribor

Ljudje pod bičem

Upravitelj Viktor Žalar, učiteljica Silva Miklavc in njen zaročenec Blaž Bregar se skupaj z ostalimi ljudmi v Sloveniji vsak na svoj način prebijajo skozi zadnjo vojno.

Silva je šla prosit italijanskega častnika, da bi Italijani izpustili Blaža iz gonarskega taborišča. Pri tem je častnik Silvo opil, potem pa posilil. Rodila je hčerko, ki je pa že po nekaj mesecih umrla.

Blaž se je poročil z drugo.

Vojne je konec. Viktor in Silva se spet znajdetaj na isti šoli v Podbrezjah, kamor sta sama zaprosila. A Silva kmalu prosi za premostitev, da bo lažje iz daljave povedala Viktorju resnico o svojem otroku.

V Dobrepoljah, kamor je prestavljena, začne spoznavati resnico o tem, kaj se je med vojno v resnici dogajalo zlasti po Dolenjskem in Notranjskem. Grobovi protikomunističnih borcev so zravnani z zemljo.

Silva dobi od Viktorja pismo, kjer ji ta zagotavlja svojo ljubezen.

Razpet je sklical sestanek vseh kmetov zaradi zadrage. A pred kratkim so ljudje našli truplo nekdanjega Košakovca hlapca, ki se je boril na protikomunistični strani. Med ljudmi je nastalo razburjenje. Na sestanku o zadruzi so začeli spraševati govornika iz Ljubljane o usodi ostalih protikomunističnih borcev, ki so bili prav tako po vojni vrnjeni iz Koroške v osrednjo Slovenijo.

ZADNJO nedeljo v maju je bil v Kompoljah miting nekdanjih partizanskih borcev in Silva je bila vesela, da je Razpet ni povabil s seboj. Odpeljal se je z Natašo že zgodaj zjutraj. Na mäh jo je obšel prijeten občutek, da je čisto sama in da razpolaga z lepo nedeljo po svoji volji.

Takoj po kosilu se je odločila, da odide na Vodice. Hotela je videti vasico sredi češnjevih dreves

in porabiti priložnost, da bi videla Rekarjevega brata.

Ko je lezla navkreber, ji ni bilo žal, da se je odločila. Nenadoma je ostala sama, svet se je nekam izgubil, okrog in okrog so bili samo še široki, viseči travniki, vsi v cvetju, in močno sonce je stiskalo glavice in koblje, da je omamen duh pršil vsepovsod. Na obeh straneh steze so bili celi vrtinci zajčjih gobčkov, med travo vitka stebela modre kadulje. Ob robu gozda glogovi grmi in češmin in povsod svilnati marijini laski, ki so se svetili v soncu. Vse je žuborelo v barvah in se spretilo kakor topla voda. Imelo jo je, da bi se sezula in bosa zabrodila v to živo lepoto.

Nato so prišli preseki gozda z mehкими sencami, ki so trepetale po bukovih deblih. V blaženi mir so cvrčali murni, se grelji na soncu in s svojimi črnimi, gladkimi trupelci švigali v luknjice, kakor hitro je prišla blizu.

Obstala je in gledala nazaj. Nikoli ni mislila, da imajo otroci z Vodice tako daleč v šolo. Ko je videla globoko pod seboj dolino in pike hišic, ji je spet prišla misel na beg. Neprestan beg je vse, kar počenja, in ta pot v strmino ni prav nič drugega kakor iskanje rešitve, hlastno iskanje trdnega stališča, s katerega bi mogla še enkrat presoditi preteklost. Med Rekarjevim bratom in Razpetom mora biti več kot samo bratova smrt. Matevž je moral videti Francetovo smrt in moral je videti tudi Razpeta, morda je videl celo tistega, ki je Franceta ubil.

Po poldrugi uri hoda se je skož veze prikazala vasica, majcena, kakor da je svet pozabil nanjo. Kakor upehane starke, ki so prinesle na vrh svoje breme, sedé hiše na vrhu in se prijazno grejejo na soncu. Mirno nedeljsko popoldne je počivalo na okencih in morda je bil prav ta mir kriv, da se je nenadoma zbala stopiti naprej. Po celi dolini je bil ta skrivnostni mir, vasi in posamezniki so bili ograjeni z njim. Toda tukaj ga je čutila še bolj. Kakor da je vasica z njim ograjena kot z zidom, ki ima vhod samo za dobrodošle prišleke.

Otroci, ki so se igrali pred prvo hišo, so jo zapazili in ji pritekli naproti. Gledali so navzdol k njej in se sramežljivo nasmihali.

„Prišla sem pogledat Vodice, da vidim, kako daleč imate v šolo,“ je rekla veselo. Z njimi je nato stopila v hišo.

Prvič je po dolgem času videla star lesen strop z velikim rjavo rdečim počeznim brunom, ki je delil hišo na dvoje in ji dajal videz spokojne moči in starosti. Klop za mizo, stare nabožne slike — vse kakor pri Ožbovcu v Podbrezjah. Gospodar, gospodinja in otroci so v zadregi stali in gledali vanjo.

„Sedite!“ je rekla gospodinja. „Vi še nikoli niste bili na Vodica.“

„Ne!“ je Silva rekla. „Zelo daleč ste in zelo skriti.“

Prinesla ji je velik kozarec doma narejenega malinovca. Ni mogla iz zadrege. Silva je videla, da se je bojé in si ne upajo dregniti v nobeno stran. Otroci so se umaknili iz hiše.

„Moral bi priti, ko bodo češnje zrele,“ je rekel

gospodar. „Ob tistem času ljudje radi pridejo sem gor.“

Izvelkel je cigaretni papirček in pričel zvijati cigareto.

„Želela sem samo videti, kako daleč imajo nekateri otroci v šolo,“ je rekla. S prsti je tesno oklepala kozarec. „Ni dolgo tega, ko sem bila pri ženi rajnega Franceta Rekarja. Povedala mi je, da tu živi njegov brat in da je že dolgo bolan. Tudi njega bi rada videla.“

Gospodar je nehal zvijati cigareto in s čudnim pogledom ošnil gospodinjo.

„Z njim slabo kaže,“ je rekel topo. „Menda mu je odločenih le še nekaj mesecev. Ne govori veliko.“

Pričel je spet zvijati papirček in ko ga je oslinil, je strupeno dodal:

„V tem času je tako najboljše. Neizgovorjena beseda je najbolj gotova. Nobene škode ne naredi.“

Vendar se je obrnil proti ženi: „Pokaži ji, kje ima hišo!“

Silva je zmedena vstala in odšla z gospodinjo na prag.

„Tista hiša tamle. Včasih so imeli dobrega pol grunta, zdaj ni več veliko, ker so mu gozdove vzeli.“

Ko je koračila navzgor, je bila potrta. Nezaupanje ljudi jo je vedno bolelo. Čutila je, kako jo presojajo in prebadajo s pogledi. In ko je mislila, da bo morda Rekarjev brat prav tak, jo je obšel strah. V veži jo je sprejelo dekle, ki ji ni prisodila več kot dvajset let. Spet isti sprejem — hladen, da je Silvo zazeblo.

„Učiteljica sem Rekarjevega Antona in rada bi videla njegovega bolnega strica.“

Sovražila je to predstavljanje, ker se ji je zdelo, da z njim moleduje za usmiljenje in prizanesljivost.

„O!“ je reklo dekle in po glasu je Silva spoznala, da so o njej že govorili. „Stric leži v kamri. Danes je za spoznanje boljši. Veliko je pri njem odvisno od vremena.“

Sli sta skoz hišo in dekle je odprlo vrata v kamro.

Postelja je bila ravno nasproti vrat in s podložnih blazin jo je pozdravl ozek, suh obraz, ki je bil zavoljo črnih las strašno bel. Nad posteljo je bilo okno na široko odprto in listje španskega bezga se je skoraj naslanjalo nanj.

Dekle jo je rešilo prestavljanja.

„Stric, to je gospodična, ki uči Antona.“

Z velikimi, radovednimi očmi se je zagledal vanjo. Bile so Francetove oči, črne, globoke oči, za spoznanje motne, in trepalnice na njih so bile dolge in močne kakor metlice.

„In jaz sem Francetov brat,“ je rekel. Pričakovala je, da bo iz tega izžetega telesa planil samo nizek, piskajoč glas, toda z blazin se je odtrgal močan, čist tenor, ki je na mah napolnil sobico z neznanim zaupanjem. Prvi glas, ki je ni sprejel z nezaupanjem.

Šla je do postelje in stegnila roko.

„Tako zelo sem vas želela videti, gospod Rekar,“ je rekla.

Čutila je stisk njegove roke. Bila je hladna in potna.

„Rozi, primakni stol gospodični. Bi kaj pili?“

„Ne, hvala. Pila sem že pri prvi hiši.“

„Potem naju zdaj pusti sama, Rozi! Lahko greš na vas, če hočeš. Gospodična in jaz bova imela nemara dolg razgovor, kajne?“

Nasmehnil se je in Silvi se je zdelo, da se ji je nasmehnil Francé.

Dekle je zaprlo vrata in ostala sta sama.

„Mnogo že vem o vas,“ je rekel. „Francetova žena mi je dosti povedala. Za tisto v šoli sem vam zelo hvaležen in Francetova žena tudi. Tudi Anton, verjemite. Vem, da niste prišli samo za to, da bi obiskali bolnika. Radi bi vedeli, kako je bilo z mojim bratom in kako sem ostal živ jaz, ko sva imela na Turjaku istega sovražnika.“

„Da,“ je dihnila.

„In morda še tisto, kar ste slišali na zadružnem sestanku o vrnjenih belih.“

„Morda me nápak sodite,“ je rekla tiho. „Nisem prišla...“

Zamahnil je z roko.

„Dobro vem, zakaj ste prišli, gospodična. Mnogo jih je danes, ki prav tako iščejo kakor vi. Čutijo se krive in soodgovorne. In prav tako jih je mnogo, ki toliko vedo kot jaz in se bojé govoriti. Čakajo na pozabljenje. Vidite, če bi Franceta ne ubili takrat, bi ga ubili danes. Nič se ni spremenilo. Nekaj jih je odpadlo na naši strani — iz strahu. Nekaj na drugi strani — iz prepričanja. Vi ste med temi, zato ste prišli k meni. Nekoč sva si bila sovražnika, čeprav se nisva poznala, danes pa — dotaknil se je s prsti njene roke — sva samo človeka, ki iz sedanjosti gledata nazaj. Marsikaj drugače, kakor se je takrat videlo, kajne?“

„Da,“ je rekla in šlo ji je na jok.

Kranjska
gora

„Francé brez groba, prisilne oddaje, prisilna taborišča, ljudska sodišča, zaplembe, izginevanje ljudi v nočeh — in še vedno pravijo, da so se borili za svobodo in malega človeka. Tudi Razpet to pe-sem še ponavlja, čeprav se mi zdi...“

Oprrl se je na komolec in se za spoznanje dvignil. „...da ne veruje več v njeno besedilo kot nekoč na Turjaku.“

Spustil se je nazaj na blazino in sklenil roke na prsih. „Kakšno mnenje imate vi o Razpetu, gospodična? Nekoliko ga zdaj že poznate.“

„Zdi se mi, da hoče biti železno dosleden, a ne more več biti. Družinske težave, neuspehi v združnem kolektivu — vse to mu odnaša tla. Povrh vsega imam občutek, da bi bil rad pošten in pravičen, ko bi ne bilo preteklosti, na katero je vezan.“

„Potem sva istih misli,“ je rekel. „Ko bi ne bilo preteklosti, bi mnogi lažje živeli, postali bi celo dobri. Zadnjič sva se videla z Razpetom iz oči v oči v Velikih Laščah. Bil sem med tistimi štiriinšestdesetimi, ki so jih pobili nad postajo. Razpet me je rešil v zadnjem trenutku. Dolžan sem mu zahvalo, kajne, in vendar se mu nisem nikoli zahvalil. Nitj takrat ne, ko sem smel stopiti iz vrste. Ali vam je mojega brata kdaj posebej omenil?“

„Da, takrat, ko me je prosil, da bi prevzela razred, v katerem je Anton. In še enkrat, ko sem mu omenila, da je brezsrdno mrtvemu na pokopališču odrekati grob.“

Zaprjle oči in videla je, kako mu trepečejo prsti.

„Francé je bil dobro leto starejši od mene in veselila ga je šola. Posestvo smo imeli čedno, čeprav ne veliko in po očetovi smrti ga je prevzel Janez, najstarejši brat. Gospodaril je dve leti, jaz sem se medtem oženil in odšel na Vodice. Sestra se je primožila v Ribnico že precej predtem — Rozi, ki mi streže, je njena hči. Nato se je zgodila nesreča, Janeza je brcnil konj in po treh dneh je umrl. Bilo je žalostno, ravno na oklicih je bil. Tedaj sem se čudil Francetu. Pokopal je šolo, prevzel posestvo in garal kot črna živina. Oženiti se ni mogel bolje, kot se je — pa saj ste vdovo sami videli.“

Jesenice, mesto slovenskih železarjev

„Vam je žena umrla, da imate pri sebi sestrično hčer?“ je mehko rekla.

„Že v prvem letu svobode, ko sem bil jaz v ječi. Tam so napravili iz mene, kar sem danes. Pretepali so me in mi končali ledvice. Morda bi bilo bolje, ko bi se takrat z drugimi umaknil. Sicer pa tudi oni niso nič prebrali.“

„S Francetom ste bili potem zadnjič skupaj na Turjaku?“ je rekla krhko.

„Da“ je rekel. „Kako čudna je usoda! Prav on je bil, ki je silil, da gremo tja. V soboto ponoči smo razorožili Italijane, ki so prišli od hinjaške strani. V nedeljo dopoldne smo lovili novice. V Ribnici so se Italijani takoj po kapitulaciji pridružili partizanom s topovi in tanki vred. Kurirji so prinesli pošto, da se skupaj pomikajo proti nam. Vedeli smo, da se tu proti njim ne moremo držati. Toda mnenje, kam naj gremo, se je cepilo. Nekateri so bili za načrt, da bi se umaknili v gozd in napadali od tam. Drugi so bili za umik vseh vaških straž v Turjak in za ta predlog je bil z vso dušo tudi Francé. Fantje so ga ljubili, posebno zvirška posadka, in tako je ta predlog prodr. Odšli smo v nedeljo pod noč in prišli na Turjak okrog desete ponoči.“

Zasukal je obraz proti njej.

„Ste že bili na Turjaku, kar ste v tej dolini?“

„Ne še, toda nekoč bom šla.“

„Pojdite kmalu, zakaj zdaj je grad še zelo tak kakor tisti dan, ko smo odhajali iz njega. Bili smo v njem ves teden. In ko boste šli tja, ne pozabite stopiti v Robačevo gostilno. Oglejte si gospodarja, bil je že tedaj njihov in nismo vedeli. Bil je z nami v gradu, nihče ni sumil, da je izdajalec. Ko so granate razbile vso streho, je naskrivaj za šperovec privezal debelo vrv in jo spustil na tisto stran proti vasi, ki smo jo najmanj pazili. Nanjo so partizani privezali lestev in po njej je prišel prvi partizan z lahko strojnico. Robač je zginil v soboto ponoči in nihče ga ni pogrešil. Tudi ni bilo več priložnosti — v nedeljo zgodaj zjutraj se je pričela smrtna stiska.“

Prestal je in stiskal prste.

„Navsezgodaj so nas Italijani pričeli obsipavati z granatami iz tanka in topov. Nekdo je kriknil, da so partizani na podstrešju in Francé je z nekaterimi drugimi fanti drvel v gornje nadstropje. Vedno sva bila skupaj in tudi zdaj ga nisem hotel pustiti samega. Tam ga je zadelo. Omahnil je, a ni padel. Pričeli smo se umikati, Francé je streljal s pištolo in z eno roko slonel na meni. Ko smo prišli nazaj in se obrnili v ambulanto, ki je bila takoj za kapelo, sem videl, da v razbitem stolpiču visi bela cunjja in da je dvorišče polno dima. Grad je gorel. Francé je sedel na nosila, zakaj na tleh med ranjenci ni bilo več prostora. Nato je šlo vse naglo kakor blisk. Med psovanjem so pridrli partizani v ambulanto in med prvimi je bil Razpet. Še danes slišim Franceta, ko mu je rekel: „Danes pa z Italijani, Lado. Bilo je bolj gotovo, kajne, veliko bolj gotovo kakor takrat v Zvirčah? Tako blizu si že dolgo nisva stala.“

Razpet ni rekel besede. Verjemite mi, nič ni strašnejšega, kot če si znanci in prijatelji stojé nasproti kot sovražniki. Nato so mene odgnali.

Zdaj pride tisto, kar pravzaprav hočete vedeti. Kako je Francé umrl?"

„Da,“ je rekla z grozo. „Kako je umrl?"

„Ko boste šli na grad, boste na tistem srpastem ovinku šli mimo nekdanje stare grajske kašče, ki ima do močnih, z železom obitih vrat dve kamniti stopnici. Kašča je obrnjena proti dolini in stoji prav na robu strmega brega, ki je ves zaraščen z gozdom in se na drugi strani širi do Zapotoka in preko Kureščka proti Ljubljani. Na tej prvi stopnici so s strelom v tilnik ubili vse ranjence, ki so še lahko stali. Prvi med njimi je bil Francé. Roke je imel z žico zvezane na hrbtu in malce je omahoval — zgubil je že precej krvi.“

Utihnili so in gledal naravnost v strop. Kakor da sta oba pritegnila sapo —, slišati je bilo rahlo šumenje španskega bezga pod oknom.

„Bila je nedelja,“ je krehnil zlomljeno, „lepa jesenska nedelja, in pred kaščo so bila tla zasuta z listjem. Na njem so pobili tiste ranjence, ki niso mogli več stati. Francé se jim je pridružil, ko je zgrmel s stopnice. Bil sem med zadnjimi, ki so zvezani odhajali in Francé je bil prvi, ki je padel. Druhih nisem več videl.“

Silvi so roke trepetale v naročju in z jezikom je brisala solze z ustnic. Grlo ji je bilo zadrženo, vendar je hotela zvedeti še tisto, za kar je prišla, s čimer se je mučila vse zadnje mesece. Bala se je zvedeti, a morala je vedeti.

„Kdo ga je ubil?“ je hlipnila. „Vi ste ga videli in vi veste. Samo vi in nihče drug.“

Gledal jo je z obupnim pogledom, kakor da se mu je izpoved, ki jo je hotel izreči, zaglavila v grlu in ga duši. Čelo mu je bilo znojno, z obema rokama je tiščal odejo na prsi, toda iz na pol odprtih ust ni bilo glasu.

Tisto strašno v njej je nenadoma popustilo. Vstala je, se sklonila čisto nadenj in s široko odprtimi očmi šepnila:

„Jaz vem, kdo ga je ubil. Zdi se mi, da sem vedela že tisti dan, ko mi je Razpet govoril o Francetu.“

V Rekarjevih očeh je bilo samo še obupno pobilskavanje.

„Ubil ga je Razpet,“ je dihnila.

V bezgu so cvrčali ptiči, v sobici pa je bilo tiho, kakor da je Matevž Rekar pravkar umrl. Ni imel več moči, da bi se uprl, da bi tajil, le roke je stiskal in skoz priprta usta so mu silili porjaveli zobje. Tudi sama je bila brez moči. Sedla je nazaj in se prepustila joku. Tedaj je nenadoma potegnil odejo čez glavo in obupno ječanje, ki se ni hotelo ustaviti, je preplavilo ptičje petje.

Počasi, v strahu in bolečem usmiljenju je pomikala svojo roko proti njegovim prstom, ki so krčevito stiskali odejo. Dotaknila se jih je in tiho rekla:

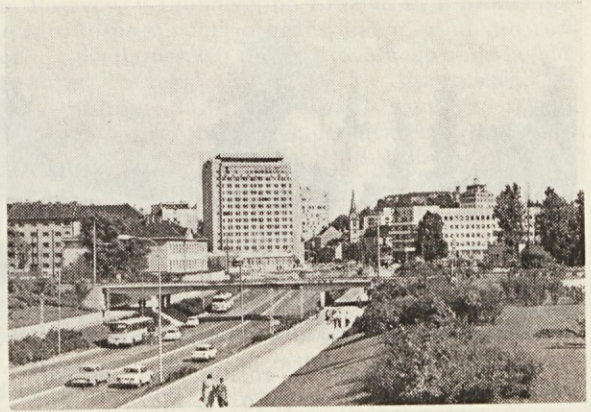
„Zdaj vem, da je bil Francé dober človek.“

„Kako ste vedeli?“ je hlipnil.

Rahlo mu je potegnila odejo z glave do brade.

„Rešil je vas in vedno se je vračal k Razpetu,“ je rekla.

„Nikomur nisem hotel povedati, ne Neži ne An-

Ljubljana — podvoz na Celovški cesti, za njim novi hotel „Lev“.

tonu. Fant bo zrastel in nekoč bi se morda spoza-bil. Tudi vi morate molčati in zakleniti skrivnost vase.“

„Nihče ne bo zvedel,“ mu je obljubila.

Spod blazine je prinesel preležano kuverto.

„To je zadnje od Franceta. To bom dal Antonu za spomin. Če bo Francé kdaj spet dobil grob, bo fant lahko dal nazaj, kamor spada.“

Bila je ožgana ploščica. Iz pločevine je bilo izri-jnjeno Francetovo ime.

„Ta ploščica je bila na križu. Ko so Francetov grob zravnali in križ požgali na smeteh, sem jo našel med pepelom. Mislim, da boste zdaj lažje umeli ljudi v tej dolini. In morda boste lažje umeli tudi obe strani. Spomnim se, kar mi je včasih pripovedoval Francé, ko se je vrnil iz Ljubljane. Večkrat je šel tja kot komandant svoje čete. Nekoč je prišel nazaj potr, da ga še nikoli nisem videl takega. Zvedel je bil, da je bil med talci ustreljen neki Stanovnik. Bil je sicer ofarski, toda v sporu z rdečimi. Zrtvovali so ga lastni ljudje, da so rešili dr. Voglarja, ki je bil ves njihov. ‚Kaj naj potem šele mi pričakujemo, Matevž?‘ mi je rekel.“

Silva ni spravila besede iz sebe.

„To pa shranite vi, gospodična! Za Antona nima pomena. Morda vam vsaj malce osvetli razgovor na zadružnem sestanku.“

Dal ji je drobno lepenko. S svinčnikom je bilo napisano:

„Peljejo nas proti Kočevju. Mi smo že tretji transport iz Celovca. Tisoči so že pred nami. — Rožančev iz Kompolj.“

„Dobili smo to ob progji, ko so vračali bele. Rožančevega že vose ta leta ni. Vem, da je tam kakor Francé.“

Zaprj je oči in držal v roki kuverto s ploščico.

„Ne morem več,“ je rekel. Stegnil je roko čez odejo.

„Recite Antonu, naj bo dober fant! Tak kakor oče.“

Pričela je jokati.

„Pustite to! Življenje je bilo pregrdo, da bi jokali

*Vrba na Gorenjskem, rojstni kraj pesnika
Prešerna, s cerkvijo sv. Marka.*

za njim. Nekoč so naši ustrelili terenca, ker je ovadil dva naša, ki sta se skrivala pred partizani. Enega so ubili, drugi je ušel. Kako neboljen je bil izdajalec pred puškami! Tulil je kakor žival in izdal svojo sestro in svojo mater. Jaz sem bil vedno za to, da bi se bili naravnost. Toda prišlo je, kar so hoteli: jaz tebe ali ti mene. Nismo mi pričeli in živeti sme še mravlja, pa bi dober človek ne smel?“

„Zbogom!“ je rekla in goltala solze. „Nekoč vas pridem spet pogledat.“

„Takrat boste imeli bližje kakor danes. Samo čez cesto bom od vas.“

Šla je za hišami. Mir je ležal nad travo in neslišno plivkal ob glogove grme, ki so rasli ob stezi. Samo čričkanje murnov je preplavljalo globino pod njo. Nenadoma se je obrnila, šla pošev čez travnik in sedla v visoko travo. Šele zdaj je videla, da še vedno tišči v roki drobno lepenko.

„Peljejo nas proti Kočevju...“

Nato se je z obrazom vrgla na tla.

Silva je takoj po koncu šolskega leta odšla na obisk k Viktorju v Podbrezje. Ta je je bil silno vesel.

Naredila sta izlet na Begunjščico.

KO STA se vračala z vrha, sta nalašč naredila ovinek, da sta prišla nad pečino, na kateri je nekoč stal viharnik. Skoraj nič ni ostalo od njega, le privzdignjene korenine so še strmele vanju.

„Morda me je s svojim žalostnim koncem več naučil, kakor če bi stal še danes,“ je rekel iskreno. „Pojdiva, zdiš se mi trudna in sonce te je kar preveč ožgalo.“

Bila je trudna. Ta migetajoči zrak nad strmino, ki je na gosto utripal, žejna, nizka drevesa, vse jo je preplavljalo. Morda tudi mir, ki je ležal nad goro in je v vidnem curku lil vanjo.

Na jasi z dolgo, ostro travo je Viktor pogrnil odejo. Široka smreka je dajala prijetno senco in Silva se je stegnila z blaženim ugodjem. Od daleč je prihajalo cingljanje kravjih zvoncev, toda zdelo se ji je, da cinglja spodaj v smrekah, kakor da imajo

srebrne storže, ki v lahnem vetriču zadevajo drug ob drugega.

Tudi Viktor se je zleknil, dal roke pod glavo in priprl oči.

„Časa imava dovolj do zadnjega vlaka. Zdaj govorim in povej vse! In jaz povem svojo zgodbo. Ničesar mučnega ne bova nesla v dolino, Silva!“

Strmela je v modro nebo, kot da bere v njem in da ji drobni beli oblaki prinašajo vsako misel posebej.

Anton Rekar, ki ga je imela v razredu. Pri zgodovinski uri se je potegnil za svojega očeta, ki je bil beli komandant v Zvirčah in imel ženo z encijanastimi očmi, in brata, ki so mu v ječi pretrgali ledvico. Govorila je z njim. Povedal ji je, da so brata ranjenega ubili na Turjaku. Ubil ga je Lado Razpet, njen predstojnik. Dal ji je lepenko z zadnjim pozdravom belega, ki so ga vrnili s Koroškega. Na tisoče so jih vrnili. Antonov oče leži na domačem pokopališču, toda brez groba. Trava raste nad njim, križ, ki ga je nekoč imel, so zažgali.

Nato mu je slikala župnika Kerna s podolgovato, nerodno glavo in z debelimi očali. Nataša je videla, ko so ga ubili. Sam si je moral kopati grob.

In zgodba o amnestiji, o grobu amnestiranega Košakovskega hlapca, ki se je vračal h gospodarju in ga je nekoč ubil v gozdu pod Vodnicami in zagrebel pod staro bukev.

Viktor se ne premakne. Leži in veke so mu trdno prilepljene na oči.

„Govori vendar!“ je kriknila. „Ne morem več sama nositi tega.“

Obrnil se je na trebuh in se zastrmel v vrh.

„Glej, Silva, kadar človek v svojem trpljenju doseže vrh, vidi na daleč. Tako lahko je vse videti z višine. Dokler si v množici, ne vidiš ničesar. Vpiješ z množico, sovražiš z množico in ljubiš z množico. Bil je čas, ko smo se tiščali skupaj, videl si samo sosedo, samo tiste, ki so bili okoli tebe. Premajhno je bilo naše obzorje, da bi mogli videti do konca. Ko si odšla od mene, sem mnogo premišljeval o krivdi, o kateri si govorila. Zdelo se mi je, da jaz nimam nobene. Za krivce sem imel samo take, ki so se obnašali kakor Blaž. Ko sem zadnjič odhajal od župnika, me je nenadoma obšlo spoznanje, da nisem boljši od Blaža.“

„To ni res, Viktor! Blaž je hotel samo živeti, tudi na račun drugih, tudi če bi zavoljo njega nekoč moral umreti.“

Še kar naprej je gledal proti vrhu.

„Mnogi so tako delali, jaz tudi. Živelim smo iz izposojenega življenja tistih, ki so morali nasilno umreti. Po večini so bili mladi ljudje, imeli so célo življenje še pred seboj. Polastili smo se teh let, ko so bila še pred njimi in jih sami niso mogli več živeti. Vsi smo čakali, da bi za smrt bil nekoč drug na vrsti, ne mi. Smrt drugega je odmikala našo.“

Vzdignila se je, ker ni mogla več ležati, toda Viktor se ni obrnil k njej.

„Bilo je v Dachauu. Nekaj jetnikov je pobegnilo, tedaj so nas nagnali na sredo taborišča in na slepo srečo izbrali iz množice deset revežev, ki naj bi od

gladu umrli v podzemnem bunkerju. Eden teh nesrečnežev je bil starejši človek, četrti od mene. Tisto obupno čakanje, da morda prideš na vrsto in nato občutek, da je prst surovega oficirja pokazal na drugega! Občutek, da še živiš, da boš morda živel še ves dan, morda še ves teden, morda do konca, do svobode. Nekdo drug bo umrl namesto tebe. Nesrečnež poleg mene je zarjul in še danes lahko slišim ta krik, če prisluhnem v temi. Tedaj je iz vrste nasproti nam stopil mlad okostnjak in se prsto-voljno javil, da umrje namesto nesrečneža poleg mene. Šele pozneje sem zvedel, da je bil mladi okostnjak neki poljski duhovnik in nesrečnež poleg mene oče petih otrok. Niti poznala se nista, morda sta se prvič videla v tistem hipu.“

„In so ga vzeli v zameno?“ je z grozo dihnila.

„Vzeli! Morali so se sleči in odgnalji so jih mimo nas. Tedaj sem po dolgih letih prvič spet čutil, kaj se pravi biti človek. Vedel sem, da bi tako moral storiti tudi jaz, toda nisem mogel. Oficirjev prst je že šel mimo mene, živel sem in hotel sem živeti. Hotel sem se vrniti — še več: želel sem v srcu, da bi ti ne vzela Blaža, da bi te našel jaz, da bi...“

Zarinil je obraz v travo in njegovega molljanja ni mogla več razumeti. Primaknila se je čisto k njemu, mu s silo odtrgala glavo od tal in stisnila k sebi. In ko mu je s prsti brodirala skozi lase, je šepetala:

„Tisti ni bil samo človek, Viktor, moral je biti svetnik. Nisi bil dolžan umreti za drugega. Če bi tebe zadel oficirjev prst, bi ne vpil in umrl bi, kakor so drugi. Vem to.“

„Toda nikoli bi ne smel igrati sodnika, kakor sem ga igral jaz. Mar ne razumeš, Silva?“

„Saj ga ne več, Viktor,“ je rekla nežno.

Sedla je tako, da si je lahko njegovo glavo dala v naročje.

„Vidiš, vse bi bilo drugače, ko bi znali umreti za drugega — kakor poljski duhovnik. Toda tega nismo znali. Razpet je videl samo novi red, ki naj pometa z buržuji in podre nebesa. France Rekar je gledal zemljo in svobodo, ki naj bi imela domač obraz. Kakor jaz. Bil je kmet, ki je veroval v Boga in v žito. Blaž je gledal samo na jeziček pri tehtnici. Ob pravem času je skočil na pravo stran. Preteklost ima resnično ceno samo v tistih, ki so umrli kot ljudje. Kdo je bil človek? Razpet ali Rekar? Ali morda samo tisti poljski duhovnik, ki je od lakote umrl in so ga mrtvega sežgali, njegov pepel pa zagnali v veter, da ga je raznesel kakor dim?“

„Kaj ti misliš, Viktor?“ je rekla tiho.

„Pravi in resnični odgovor bi nam mogli dati samo mrtvi. Razboršek, France Rekar, tisti, ki je na poti v smrt na lepenko zapisal slovo, dekle, ki so jo poslilili in ubili, kakor ti je rekel Razpet. Samo mrtvi denejo vse karte na mizo, nobene ne morejo prekriti. Razpet je ubil ranjenca. Te karte, dokler bo živ, ne bo pokazal.“

„Vem, da je bil France Rekar dober človek,“ je rekla.

„Verjamem,“ je rekel. „Po župnikovi smrti sem vrtal v preteklost kakor nikoli prej. Nekaj umorov

na Posavcu, v Ljubnem, na Brezjah in v Naklem se je zgodilo popolnoma drugače, kakor so mi jih razložili v prvih mesecih po vrnitvi. Mnogo se je lagalo. Prihajam do zaključka, da je vrh odporniške gibanja nemarno lagal o koncu. Do zadnjega so govorili samo o svobodi, ko se dejansko niso več borili zanjo. Niso hoteli povedati tega, njih načrt je bil samo zmaga v socialni revoluciji. Zato je padel Razboršek — nastavili so mu past. Prepričan sem o tem. Prav tako so odrezali dr. Stanovnika, ker ni hotel, da bi ljudem lagali.“

„Rekarjev brat mi je pravil, da je prav tako mislil France,“ je rekla. „Da so Stanovnika žrtvovali za enega izmed članov Izvršnega odbora.“

„Mislil sem, da se bo pritisk unesel, da bodo združile dobile novo podobo, da bodo vrnili kmetom, kar so jim vzeli. Toda nič se ne premakne. Še naprej so prisilna taborišča in ljudska sodišča, pričela se mi je upirati zgodovina v šoli, zdi se mi, da lažem samemu sebi. Čutim, kar si ti čutila že pred menoj: krivdo! Skušam jo porazdeliti, toda svojega dela ne morem odriniti nikomur. Skušam se braniti z internacijo, zbiram Blaže, da bi nanje prevalil vse hudo, toda vse je ničevno. Naša krivda je bila v zanesenjaštvu. Verjeli smo vse, kar so nam govorili, in pri nasprotniku nismo hoteli videti niti ene dobre poteze. Besedo ‚izdajavec‘ smo natakneli vsakemu, čeprav ga nismo niti poznali. Niti tega nismo hoteli slišati, kaj bi hotel povedati.“

Molčala je in mu gladila lase.

„In kaj ti misliš, Silva?“

Prijel jo je za roke in se dvignil.

„Videti, česar nisem videla ali nisem hotela videti, in vedeti, česar nisem vedela.“

„Toda ob takem predstojniku, kakor je Razpet!“ je vzkliknil.

„Čudno, tudi on skuša najti svojo pot, Viktor. Celo on. Prav tako se mi zdi, kot da so vsi mrtvi oživel in da so zdaj močnejši, kakor so bili živi: ženó misli ljudi in postajajo nevidni bič njim, ki so jih ubili. Da bi ti videl Natašo in njeno bolezen, njeno noro bežanje iz preteklosti! To ni samo beg pred duhovi, Viktor. To je bežanje pred resničnostjo, ki se je rodila iz zlaganosti. Nihče tega bega več ne ustavi. Toda jaz nočem bežati in prepričana

(Dalje na strani 34)

Tudi oblaki so lepi...

slovinci

po evropi

anglija

V Arleyu v srednji Angliji je po kratki bolezni umrl 16-letni David J. Pavlič. Pogrebni obred je vodil krajevni župnik Rev. H. N. M. Artus. — Žalujočim staršem in sorodnikom izrekamo globoko sožalje, pokojnega Davida pa priporočamo krščanskemu spominu rojakom na Angleškem.

19. oktobra je bila krščena Marija Zalar v cerkvi sv. Jožefa v Aberdare v Walesu. Družini Zalar in mali Mariji želimo vse najboljše in obilo božjega blagoslova.

avstrija

SALZBURŠKA

SALZBURG — Za 21. december so bili vsi Slovenci iz te dežele povabljeni k maši in božični prireditvi v Salzburg. In res so iz vseh krajev prišli, čeprav je nekatere priklenila gripa na posteljo, drugi so pa zaradi božičnih počitnic že odšli domov. Tako so odšli skoraj vsi rojaki iz Halleina in iz Grödiga.

Najprej smo imeli mašo, prvič

po novem načinu. Na koru je na orgle igral organist iz Linza g. Zore, kar je zelo poživilo petje. Nato pa je bila v sestrski dvorani božična prireditev s petjem, recitacijami in prizorčki. Mali dve Zverovi sta peli in plesali raj „Rajajmo v sveto noč“. Pastirčka sta bila dva ministranta iz Schlee-dorfa, ki niti besedice ne razume-ta slovensko, pa sta kar lepo povedala, kar je vloga od njiju zahtevala. Hvala g. Babniku in gdč. Jančič, ki sta ju naučila! Gdč. Jančič nam je recitirala doktor Pogačnikovo pesem o zvonovih. Glavno točko z naslovom „Slovenski božič“ so pripravili požrtvovalni fantje iz Tennecka in dekleta iz Schwarzacha. Iz domačih adventnih in božičnih pesmi so pripravili lep prizor. Mnogo napora je bilo vloženega v pripravo, saj so hodili na vaje enkrat v Tenneck, drugič v Werfen in nato v Schwarzach. Ogromno truda je v to vložil ing. Avsenik. Gripa bi kmalu vse delo uničila, pa so nekateri iz Tennecka direktno iz postelj prišli v Salzburg.

V drugem delu prireditve smo se spomnili stoletnice smrti pisatelja Simona Jenka. Njegovo življenje nam je orisal ing. Avsenik. Njegovi dve hčerki pa sta v narodnih nošah deklamirali nekaj Jenkovih pesmi. G. Novak iz Halleina nam je recitiral „Dumo“.

Po končani prireditvi smo še posedeli in tudi zapeli. Zadovoljni smo odhajali domov. Vsem, ki so pri prireditvi pomagali, se iskreno zahvaljujemo.

TENNECK — Na Šentjanžvo sta se doma poročila g. Janko Žuman iz Ključarovcev pri Ljutomeru, ki že dalj časa dela v Tennecku, in Marija Klemenčič, ki je iz iste vasi in je bila na delu v Bischofshofnu. Poročila sta se v Križevcih pri Ljutomeru. Obema čestitamo in želimo veliko sreče na skupni življenjski poti.

Z novim letom je zapustil našo skupnost inženir Avsenik. Dobil je primerno delo doma. Kakor nam je hudo, da nas je zapustil, tako smo tudi veseli, ker bo družina dobila nazaj dobre-

ga očeta. Za vse izvršeno delo med nami naj mu dobri Bog povrne!

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Po odhodu sezonskih delavcev se je v našo skupnost pritihotapila še gripa in zredčila naše vrste. Tako nas je bilo pri polnočnici, ki je bila v uršulinski cerkvi že ob desetih zvečer, polovico manj kakor prejšnji Božič. Nekateri so imeli pa druge vrste „gripo“. Ob tem se slovenski duhovnik sprašuje, ali je res potrebno, da je vse leto v Linzu. Duhovnikov manjka in drugje so veliko večje skupine, ki pa nimajo duhovnika. Za vsakega iz seljenskega duhovnika nastaja vprašanje, ali more zagovarjati pred Bogom in vestjo svoje biva-nje na kraju, kjer je.

Na praznik sv. Družine je bila v župnijskem mladinskem domu v Kleinmünchenu slovenska božičnica, ki so jo pripravili otroci in odrasli. Po sporedu so bili vsi navzoči otroci skromno obdarovani. Potem smo ob čaju še malo posedeli skupaj, se porazgovorili in zapeli nekaj božičnih pesmi.

Na Silvestrovo, komaj tri ure pred začetkom novega leta, je družino Roschnaj iz Trauna pri Linzu razveselil sin prvorojenec. Materi, ge. Angeli, roj. Planjšek, ki je doma v okolici Ptuja, prav iskreno čestitamo in ji želimo, da bi ji bil otrok vedno v veselje.

KOROŠKA

SPITTAL OB DRAVI — Pozna jesen in začetek zime nam letos nista prinesla kaj posebno lepega. Zgodaj smo dobili sneg in z njim se je začela oglašati gripa, o kateri so govorili, da ni huda, da pa je množična. Pa je letos skoraj pri vseh, ki jih je obiskala, pustila tudi posledice. Tako je župniku g. Stanku Škrbetu iz Pusarnitz pustila obolevost obeh ušesnih bobenčkov, da gospod skoraj nič ni slišal, niti velikega zvona župnijske cerkve ne. Po zdravnikovem posredovanju se mu sluh počasi vrača. Drugim je pustila hude bolečine v trebuhu ali v križu ali oboje istočasno. Zopet drugim je za nekaj časa

opešal vid. Tudi smrtno žrtev je zahtevala in še bolj razredčila že tako redke vrste slovenskih duhovnikov na Koroškem. Gospod Jože Mihelič, župnik v Forstu v Labotski dolini, ji je podlegel, kakor je bil krepak in čvrst.

Nekaj dni pred Božičem je moral iskati pomoči v bolnišnici elizabetink v Celovcu slovenski brivec g. Lojze Dolinar. Začel se mu je oglašati žolč. Zdravljenje take bolezni traja navadno 6 tednov. Ker je takoj poiskal zdravniško pomoč, zdravljenje dobro napreduje in on upa, da se bo vrnil domov prej kot v 6 tednih in bo lahko zopet opravljal svoje poklicno delo. Vsi, ki ga poznamo, mu to iz srca želimo.

30. decembra so prepeljali v isto bolnico na kirurški oddelek gospo Matildo Ornik. Rentgenski pregled spittalskih zdravnikov je ugotovil, da tudi v njenem žolču ni vse v redu. Odstranili so ji drobne žolčne kamne. Operacija je dobro uspela in gospa se bo kmalu lahko vrnila k družini, ki ima res lep dom v Amlachu.

Upamo in želimo, da bi oba naša bolnika to skromno poročilo brala že doma, polna zdravja in moči. Pa tudi drugim, ki so zadnje čase boleli, želimo, da bi se jim z rastočim dnevom in topljšim soncem vrnilo dragoceno zdravje!

PREDARLSKA

Nov dušni pastir. — V zadnji številki smo poročali, da je prišel k nam nov stalni dušni pastir, g. Viktor Pernuš. Ker je bila njegova zadnja služba doma v kna-

Skupina Slovencev pred bregensko cerkvijo.

povski fari blizu Zagorja, je tem hitreje tudi tu našel stik z našimi ljudmi. Vsekakor je pravi dušni pastir za delavsko okolje in to čutimo v vsakdanjih stikih in tudi pri njegovih pridigah. Z vso vnemo se je zavzel za uvedbo novega bogoslužja ter s svojimi pevsкими sposobnostmi potegne za seboj tako slovenski pevski zbor kot tudi ostale vernike. Po vsaki maši je priložnost za razgovor, pa tudi med tednom je g. Pernuš vsem na razpolago na stanovanju, v mežnariji župnije „Herz Jesu“ v Bregenzu, Am Brand 3.

Prireditveno življenje. — Dušnopastirski urad škofije v Feldkirchu je doslej vedno organiziral velike prireditve za vse iz Jugo-

slavije. Slovenci so bili pri tem v manjšini in program, ki so ga pripravili, ni našel posebnega odmeva pri južnih bratih. Posledica je bila, da so se Slovenci tem prireditvam odtegnili ali vsaj v pravem številu še obiskovali.

Ze spomladi 1969 so zato Slovenci pripravili obletnici Franceta Prešerna in Ivana Cankarja lastno prireditev. V novembru je bil drugi kulturni večer, posvečen predvsem delom Simona Gregorčiča in Franca Finžgarja. Recitirali so znane pesmi „goriškega slavčka“. Od Finžgarjevih del smo slišali odlomke iz novele „Dekla Ančka“, iz novele „Strici“ pa z deljenimi vlogami nekaj odlomkov. Na ta način je vse bolj

Gregorčičeva proslava v Bregenzu.

živo zrasla pred nami podoba go-
renjske družine.

Prireditvev je bila na treh kra-
jih: v Bludenzu, Bregenzu in
Rankweilu, da bi zajela čim večje
število naših ljudi. Ti so se po-
vabili v polnem številu odzvali.

Peyski zbor je polno zvenel, re-
cikatorji so se vživeli v vloge in
marsikomu je bila ta prireditvev
doživetje ter obogatitev narod-
nostnega in kulturnega življenja.

Ta poskus nas je potrdil v za-
vesti, da bo treba še pojačati
vzgojno in kulturno delovanje
med našimi ljudmi. S površine je
treba zaorati v globino. Na drugi
strani pa je treba dati možnost
tudi družabnemu življenju, saj je
mladina pri teh prireditvah po-
grešala plesa. To pride pa drugič
na vrsto.

T. R.

belgija

LIEGE-LIMBURG

Društvo „Slomšek“ je v nedeljo
po Božiču priredilo božičnico in
miklavževanje. Naši najmlajši
so nastopili s priložnostno igrico
in božičnimi pesmimi. Božične
pesmi je zapel tudi mešani zbor.
Domači duhovnik je pokazal ski-
optične slike s potovanja po Ar-
gentini in Severni Ameriki. Ve-
čer je potekel v prijetnem doma-
čem razpoloženju.

Rojstvo. — V družini g. Viktor-
ja Vozel in ge. Ljudmile, roj. Ka-

Novi kulturno
zabavni
ansambel
iz Charleroi
„Veseli bratci“.
Od leve
na desno:
Jožko Bizjak,
Viktor Janežič
(vodja),
Jože Bizjak,
Ivan Omerzu,
spredaj:
Mirica Kodeh
in Erika Bizjak.

dilnik, v Winterslagu se mali
Norbert veseli bratca, ki je pri
krstu dobil ime Edvin. Iskreno
čestitamo!

Naši pokojni. — V Waterscheju
je umrl g. Franc Ravnikar, upo-
kojeni rudar. Bil je skrben oče
številne družine. Naj počiva v
miru!

Čim bo mraz malo odnehal, bo-
mo tudi v Zwartbergu nadalje-
vali s slovensko šolo. Vse starše
vljudno vabimo k sodelovanju!

CHARLEROI-MONS- BRUXELLES

Žalostna vest. — V Hasseltu je
24. decembra nenadoma umrla
ga. Anica Gabrovec, por. Guyaux,
iz Chatelet. Nekaj tednov preje je
bila še zdrava pri svoji materi v
Chatelet in nihče ni slutil smrti.
Pravijo, da jo je zadela srčna
kap. Pokopali smo jo v Chatelet.
— Pokojnica se je rodila leta 1927
v Gorici in je bila torej stara šele
42 let. — Naj počiva v miru. Nje-
ni družini naše sožalje!

Naknadno sporočamo tudi smrt
g. Alojzija Ravnikarja iz Water-
scheia 15. novembra l. l. Podlegel
je rudarski bolezni. — Pokojni se
je rodil leta 1898 v Trbovljah in
užival pokoj 11 let. — Svojcem
naše sožalje!

francija

PARIZ

Sveta maša za Slovence je vsa-

ko nedeljo ob petih popoldne v
kapeli Sv. Vincencija Pavelskega,
95 rue de Sèvres, Paris 6°, metro
Vanneau.

Slovenska pisarna (7 rue Gu-
tenberg, pritličje-levo, Paris 15°,
metro: Charles-Michels, telefon
250-89-93) je odprta vsak četrtek
popoldne, sicer pa telefonirati g.
Čretniku, 636-80-68).

Slovenska nedeljska šola in ve-
rouk je vsako drugo in četrto ne-
deljo v mesecu ob 14,45 (tri četrt
na tri) v prostorih 23 rue Oudi-
not, Paris 7° (metro Duroc ali
metro Vanneau).

Čeprav smo naenkrat bili pri-
siljeni, da smo spremenili cerkev,
smo se hitro privadili novi cer-
kvi. Tu se ljudje res počutijo v
cerkvi. To so tudi pokazale pol-
nočnica in lepe božične maše s
številno udeležbo. Vsem bo ostala
v najlepšem spominu, otrokom in
njihovim staršem pa tudi v po-
nos maša v nedeljo po Božiču, ko
so pri maši peli otroci.

Upamo, da bomo tudi vpraša-
nje, kje se bomo mogli zbrati in
malo pogovoriti pred mašo in po
njej, kmalu ugodno rešili.

Slovenska božična pesem pri
Francozih. — Slovenci, ki so bili
navzoči pri polnočnici gledaliških
umetnikov v cerkvi St. Gervais
de Paris, kar niso mogli verjeti
svojim ušesom, kako je francoski
cerkveni zbor pod vodstvom pe-
vovodja Casalija krasno zapel v
slovenščini „Rajske strune“. Slo-
venski prijatelj gospod Astier je
poskrbel, da tudi izgovorjava ni
motila še tako zahtevnih ušes.
Tako je slovenska božična pesem,
ki so jo peli Francozi, prinesla tu-
di Francozom lepo božično raz-
položenje. Slovenci smo sicer
majhen narod, a imamo čudovita
bogastva. Jih znamo vsi dovolj
ceniti?

20. decembra je bila na po-
budo prijateljev pokojnega mini-
stra Kreka, predsednika Narod-
nega odbora, zadušnica zanj.
Francozi, Slovenci, Srbi in Hr-
vatje so do zadnjega kotička na-
polnili švicarsko cerkev, kjer je
daroval sv. mašo g. Čretnik in v
francoščini, srbohrvaščini in slo-
venščini orisal lik pokojnega
dr. Kreka in pomen njegovega
dela za slovenski narod.

Slovensko romanje v Lurd bo letos od 6. do 11. julija pod vodstvom ljubljanskega nadškofa dr. Jožeta Pogačnika. Prišli bodo romarji iz domovine, iz Trsta in Gorice ter izseljenci.

Rezervirajte si čas in dogovorite se s svojimi duhovniki, da bomo tudi izseljenci častno zastopani.

IZ VZHODNE LOTARINGIJE

Iz naše pisarne:

Kamor pogledam iz pisarne skozi okno, povsod sam sneg. Malo ljudi je na cesti: poledica ovira rojake, da ne pridejo v pisarno, če ni nujno. Nič pa ne ovira *ženinov in nevest*. Lepo pripravljena sta sklenila zakon v merlebaški župni cerkvi Justina Žuželj in Roland Huppert, v Forbachu pa v dekanijski cerkvi Eliana Abram, hčerka našega dobrega čevljarja Ferdinanda in Marije Foos, in ženin Serge Armand Fey iz Petite Rosselle. — Vsem ženinom in nevestam želimo vso srečo!

Božični praznik so še posebno prisrčno praznovali starši Janez Štucin in Jožefa Müller, ko je bilo krščeno v Merlebachu njuno prvo dete Josiane Renée. Na isti praznik je bila v isti cerkvi krščena Elizabeta-Natalija, hčerka Janeza Šturma in Pavle Končar. Se večjo pozornost je vzbudil krst sinka Alberta Steržinar in Nata-

lije Pečovnik, ko je bil krščen po polnočnici v Schoeneck Pierre Henri Alphonse. — Vsem novorojenim želimo zdravja in božjega blagoslova.

Neizprosna smrt je zopet udarila v naše vrste: 26-letna Kristina Kristovič, por. Wolf, je bila cerkveno pokopana v Creutzwaldu; upok. rudar Martin Krevl iz Freyminga je po daljši boleznini zapustil svojo ravno zgrajeno hišo in je bil cerkveno pokopan v Cité Jeanne d'Arc, kjer je prejel dolgo let stanoval z družino; Anton Gorenjc, upokojeni rudar, stanujoč na Hochwaldu, je kar hitro sledil zgoraj imenovanemu in je bil cerkveno pokopan, Martin Hribar, rojen 1905 v Št. Pavlu v Savinjski dolini, je umrl in bil cerkveno pokopan v Freymingu. Vstali Zveličar naj vse umrle milostno sprejme!

Kljub gripi, ki se je ta čas tudi v vseh naših kolonijah zelo razširila, je prihitelo na sveti večer k *polnočnici* v Hospice Ste. Elisabeth nepričakovano veliko ljudi. Cerkveni zbor „Slomšek“ je s krasnim petjem pesmi „Sveta noč, blažena noč“ napolnil srca vernikov, da so se zatopili v skrivnostno noč rojstva našega Zveličarja. Pridni pevci in pevke so, z raznimi skušnjami pripravljene, pazno sledili svojemu izbornemu dirigentu g. Emilu Šinkovcu ter organistu g. Arthurju Kratzu. Z nekaj izjemami je prišla vsa cerkev k oltarju in prejela Zveličarja v srce. V mrzlo temno noč je zasijalo z nebes sonce gorke ljubezni, ki je napolnilo hrepeneče duše z izrednim

veseljem. Mislili smo na svoje drage, mislili še posebno na mnoge naše rojake, ki leže po bolnicah ali po domovih in so pri duhovnikovem obisku izrazili samo eno željo: „O, da bi mogli doma praznovati božične praznike!“

Novo leto smo letos dočakali precej v miru. Druga leta je bilo na Silvestrov večer streljanje, kričanje, letanje sem in tja, letos je pa bilo zelo mirno, dostojno, kot da bi hoteli reči: „Časi so težki, nič dobrega se ne obeta, gripa razsaja, starost je sključila hrbe naših mož in izpila moč našim dobrim materam.“ Veliko jih je bilo, ki niso več iskali novoletne zabave. Glave pa le pokonci! Vsemogočni nebeški Oče še živi, v njegovih rokah je naše življenje, zato pogumno v novo leto! Dnevi se daljšajo, sonce bo zopet zasijalo!

Ob teh mislih se iskreno zahvaljujem vsem, ki so s petjem ali z raznašanjem dobrega tiska ali z dobro besedo ali z dobrim zgledom pomagali pripeljati svet, ki nima vere, spet k božjemu Detetu, Odrešeniku sveta. V tem smislu še enkrat: Srečno novo leto!

Vljudno vabimo vse naše rojake k *slovenskim mašam*, ki bodo: 15. 2. ob 18. uri v Farébersviller Cité; 22. 2. v Cité des Chenes ob isti uri; 1. 3. v Behren Cité Sud ob 16. uri; v Cité Jeanne d'Arc na veliki torek, 24. marca, ob 8. uri.

Natalija Butinar iz Pariza je bila krščena.

Ob krstu Silvije Golenko iz St. Brice.

Pridite, da se lepo pripravimo na velikonočne praznike!

Kratek pregled življenja naših rojakov v okrožju naše Misije v letu 1969:

Statistika. — Čez 2.000 rojakov v celotnem okrožju naše Misije v Merlebachu. Vsako leto moramo pripomniti, da spadajo po vatikanskih določbah v našo oskrbo tudi tisti, ki so sprejeli kako drugo državljanstvo. Čez 100 rudarjev je bilo upokojenih. Rojakov, ki ne delajo več v rudnikih, je vedno več. Več sto novih delavcev pa je prišlo v letu 1969 v naše okrožje po pogodbi med našo domovino in Francijo. Zaposleni so v tovarnah ali v privatnih podjetjih. Mnogo žena upokojenih delavcev je zaposlenih v gostilnah, trgovinah in pri bogatejših družinah. Iz kartoteke naše Misije je razvidno, da je v tej okolici čez 100 Srbov, okrog 60 Hrvatov, drugi so pa Slovenci, od katerih je večina že več kot 35 let tu.

Naša luč. — 280 jih prihaja skupno, 20 pa neposredno na njihov naslov.

Pratika za leto 1970. — 300 skupno, na naslove naročnikov 34 izvodov. Posamezne družine prejema po pošti časopise, revije in knjige iz Celovca, Amerike, Argentine, Avstralije, pa

Skupina slovenskih romarjev iz Merlebacha in drugih krajev Francije v Lurdu l. 1969.

tudi iz domovine, kamor pohiti iz naše okolice vsako leto 800 do 1.000 oseb.

Sv. maše. — V Merlebachu je maša vsako nedeljo in praznik ob 10. uri v Hospice Ste Elisabeth; v koloniji Creutzwald-Neuland je bilo v letu 1969 35 maš; v Habsterdicku 41; v novih kolonijah (Behren Cité, Farébersviller Cité, Cité des Chênes) po 6 s pridigo in priložnostjo za spoved, 1. maja je prišlo v Habsterdick čez 900 rojakov, kjer smo z velikim veseljem pozdravili tudi nadškofa dr. Pogačnika iz Ljubljane ter škofa iz Metz mons. Jožefa-Pavla Schmitta. Pri vseh mašah, zlasti v Merlebachu, Creutzwaldu in Habsterdicku, je lepo petje privabilo redno tudi vernike drugih narodnosti k slovenski službi božji. Tu je zopet naša dolžnost, da se pristrčno zahvalimo našemu dirigentu g. šolskemu ravnatelju Emilu Šinkovcu, organistu g. Kratzu kakor tudi vsem pevcem in pevkam za ves njihov trud.

Podatki iz poročnih, krstnih, mrljskih knjig. — Bilo je 15 cerkvenih porok, 12 krstov in 59 cerkvenih pogrebov. Do sedaj smo izgubili vsako leto 30 do 40 rojakov, leta 1969 pa je vsak teden kdo od naših ljudi umrl. Največ jih je vzelo slovo od tega sveta v starosti od 60 do 80 let. Jugoslovanska društva sv. Barbara v Jeanne d'Arcu, Jadran in Triglav iz Merlebach-Freyninga (omenjena po abecednem redu) so vabila ljudi vse k pogrebu njihovih članov. V velikem številu so se

pogrebov udeleževala društva z zastavo in pevskim zborom, kar je zelo hvalevredno. Večkrat ni bilo nikogar od sorodnikov, ki bi mogel poskrbeti za pogreb, pa so omenjena društva vse lepo uredila, za kar se jim prav lepo zahvaljujemo!

Vsako leto pohitijo nekateri naši rojaki v Lourdes k Materi božji. Kdor gre s pravim namenom na božjo pot, ve, da cerkev v Lourdes ne izkorišča ljudi, more se pa to dogoditi v raznih trgovinah in hotelih. Zapomnite si te in pojdite drugič drugam, tam pa opozorite na to izkoriščanje! Mi gremo na božjo pot, da se vsaj za nekaj časa rešimo vsakdanjih skrbi, da se naše srce naučije notranjega miru in da se s potolaženim srcem vrnemo na svoje mesto.

Dobra nebeška Mati naj vas s svojim Sinom blagoslovlja v letu 1970!

Stanko iz Merlebacha

AUMETZ

Zopet moramo poročati o smrti. Umrl je g. Luka Golob, 23. decembra zjutraj je izdihnil svojo blago dušo. Pogreb je bil takoj naslednji dan; zaradi božičnega praznika ga ni bilo mogoče odložiti.

Pokojni Luka je dočakal 67 let. Doma je bil iz Rovt na No-

Poroka naše dobre cerkvene pevke Mimi Pavlin in Raymonda Wetzel.

trajnskem. V Francijo je prišel l. 1929 in je do upokojitve, razen med vojno, delal v rudniku. Bil je oče petih otrok, ki so vsi preskrbljeni. Ljudje so ga radi imeli in spoštovali. Leta 1939 je šel kot prostovoljec v francosko vojsko, bil zajet od Nemcev in potem izpuščen. Moral se je, kot toliko drugih, preseliti za časa vojne v južno Francijo. Po vojni je prišel spet nazaj.

Soprogi in otrokom, ki radi priznajo, da so slovenske krvi, naše iskreno sožalje!

V decembru smo zbrali in poslali za lačne 100 frankov, v ostale karitativne namene pa tudi 100 frankov.

TUCQUEGNIEUX-MARINE

Z našim izseljenskim duhovnikom g. Dejakom, ki nam mašuje vsako drugo nedeljo v mesecu, nas je prišel 14. decembra obiskat tudi mons. Stanko Grims. Lepo nam je povedal, kako naj preživimo novo leto v ljubezni do Boga in do bližnjega. Sveto mašo je daroval za bolno go. Jankovičevo, za katero so molili tudi vsi navzoči. Kakor slišimo, se ji zdravje, sicer počasi, a vendar vrača.

Drugo poglavje je pa gripa. Bog si ga vedi, ali je azijska ali afriška, španska ali influenza, nahod ali prehlajenje. Najbrž še zdravniki ne vedo pravega ime-

Ob krstu Natalije Irene Furek v Berlinu.

na. Neki hudomušnež je rekel, da traja sedem dni, če jo zdraviš, če je ne zdraviš, pa en teden. Da tudi našemu kraju ni prizanesla, menda ni treba je posebej omenjati. Tudi ne bomo navajali imen tistih, katere je napadla, ker jih je preveč. Želimo samo prav vsem, da bi se je kmalu otresli in prišli k slovenski službi božji, ki bo 8. februarja ob šestih zvečer kakor po navadi.

nemčija

BERLIN

Najbrž je bil to za marsikoga prvi božič v tujini. Mnogi so seveda pohiteli za praznike domov. Vendar se nas je k božičnici na svetl večer zbralo kar lepo število. Božičnica in potem skromno obdarovanje, tombola in naša božična glasba, vse to nas je res zaružilo v veliko slovensko družino. Občutili so sveto noč posebno tisti, ki so dali novorojenemu Kristusu prostor v svojem srcu.

Upam, da ni nihče zameril, da je bil premalo obdarjen ali da je bil p. Janez prepočasen, da bi bil našel prostor za vse.

Krščeni so bili kar štirje: Robert Pušeljič, Sabina Flisar, Natalija Irena Furek in Viljem Pečučnik.

Nekateri so si medtem obljubili zvestobo in ljubezen pred družbo; ali bi ne bilo lepo, da

bi si jo obljubili tudi pred Kristusom? On jo zna posvetiti in utrditi. Pogum!

BADEN

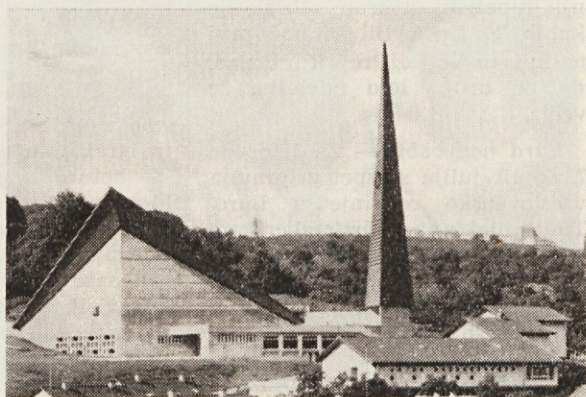
V Mannheimu je bil na starega leta dan krščen Boris Boto, sin Draga in Antonije Gregorinčič. Čestitamo!

WÜRTEMBERG

Krsti: V Ravensburgu sta prišla h krstu prvorojenca Zdenka Jožef in Zdenka Križ; v Sondelfingenu prav tako prvorojenca Erika Roman in Marija Kocjančič; v Plüderhausenu sta dobila Roman in Marija Komar drugo hčerkico, Aleksandro; v Stuttgartu je bil krščen Andrej, sin Antona Zupančič in Marije, roj. Magdič. — Tople čestitke!

Poroke: V Geislingen-Steige sta se poročila Branko Ferenac iz Vrhovcev in Barbara Hiti iz Kočevja; v Öhringenu Ivo Javor in Marija Miklavčič; v Stuttgartu Jürgen Hagenmüller in Fanika Kadilnik iz Šmartnega v Rožni

Cerkev sv. Elizabete (St. Elisabethkirche) v Esslingenu na Württemberškem, kjer je slovensko središče, je moderna zgradba, posvečena leta 1966. Pod cerkvijo je farna dvorana, kjer se slovenski delavci zbirajo k družabnim prireditvam. V spodnjem delu slike vidimo moderno grajeni otroški vrtec, kamor imajo dostop tudi otroci slovenskih delavcev.

dolini pri Celju. — Vsem novoporočencem iskreno čestitamo!

Pogreb. — 16. decembra lanskega leta je v Esslingenu pri prometni nesreči izgubila življenje rojakinja ga. Marija Šoba, rojena Robič. Pokojnica je bila doma v Kungoti. V najlepših letih — saj je bila stara šele 49 let — jo je Gospod nenadoma poklical v večno domovino v veliko žalost soprogu Stanislavu in otrokom. Naj jih tolaži upanje naše vere, da se z vsemi pokojniki, ki so v Gospodu umrli, ponovno snidemo v večnosti! — Vsem, ki jih je smrt gospe Marije težko prizadela, naše globoko sožalje!

Adventni večer. — Naše delavke — pa seveda tudi delavci — neredko stanujejo po skupnih domovih. V enem izmed domov v Esslingenu, kjer stanuje več naših žena in deklet, je priredilo vodstvo doma zanje lep adventni večer, h kateremu so bile povabljene tudi hrvaške in nemške delavke, ki stanujejo v tej hiši. V prijetno urejenem prostoru z adventnim vencem so se ob čaju in petju božičnih pesmi prav domače počutile. Slovenski župnik, ki je bil tudi zraven, je z lepimi skioptičnimi slikami popeljal udeležence v Betlehem in v Nazaret. Tako je bil ta večer za naše delavke najlepše adventno doživetje.

Čez božične praznike je udeležba pri slovenskih mašah znatno padla, ker je mnogo naših ljudi odšlo domov. Slovenske sestre v Stuttgart-Rot pa so nam omogočile lepo polnočnico v tamkajšnji župnijski dvorani. Prišlo je kakih 20 ljudi. Bil je pač prvi poskus te vrste. Prepričani smo, da bo drugo leto udeležba že večja.

Lurd nas vabi. — Za letos od 7. do 12. julija se spet pripravlja vseslovensko romanje v Lurd. Tudi rojaki na Württemberškem kažejo veliko zanimanje zanj. Skioptično predavanje o Lurdu v Esslingenu in Unterkochenu nam je lepo predstavilo to božjo pot, kamor prihaja vsako leto do dva milijona romarjev z vse-

Marica Bele iz Maribora je v Nürtingenu v Nemčiji z uspehom zaključila trgovsko šolo. Gdč. Marici k uspešno končanemu šolanju vsi znanci toplo čestitajo!

ga sveta, med njimi do 20.000 bolnikov. Naj bi vsakdo premislil, ali ne bi bilo prav, enkrat porovati na ta kraj, in naj bi si že sedaj začel urejati čas tako, da bo lahko poromal.

Slovenski duhovnik v Stuttgartu vas obvešča, da ima novo telefonsko številko in sicer 60-52-78.

BAVARSKA

Pevska vaja v decembru v Münchnu je bila obenem prelep adventni večer. Brali smo nekaj odstavkov iz svetega pisma in zapeli nekaj adventnih pesmi. Potem smo ob čaju in piškotih obujali spomine in peli. Večer bo vsem udeležencem ostal v nepozabnem spominu.

Na božični dan smo imeli v Asamkirche v Münchnu slovensko božično mašo, po maši smo se pa zbrali v bližnji lokal, kamor se navadno zbiramo. Tam smo uganjevali nagradne uganke in igrali tombolo. Glavni dobitek — košaro s potico, kranjskimi klobasami in slovenskim vinom — je odnesel naš rojak iz Prekmurja v Aying. Vmes smo poslušali naše božične pesmi in se pogovarjali. Mogoče bi bilo ob drugi taki priložnosti prav, da bi tudi sami peli božične pesmi.

Krščeni so bili: Melita, hči

Emila Mihaela Bokaliča in Cecilije, roj. Kuhar; Oliver, sin Stanislava Megliča in Milene, roj. Fric; Marjanica, hči Jožefa Strbunca in Antonije, roj. Nemeč; Aleksander, sin Antona Kriavsa in Marije, roj. Horvat; Martin Jožef, sin Egon Spanning in Angele, roj. Potočnik. — Staršem čestitamo, otrokom pa želimo vsega dobrega!

Poročila sta se dr. Hans Baumgärtner iz Münchna in Božena Simič iz Brežic. — Čestitamo!

italija

RIM — Tudi v decembru smo se zbrali na prireditve, ki je bila 21. decembra v dvorani na Via Botteghe Oscure 42. Tudi letos smo združili obhajanje Miklavža in Božiča. Bilo je pesmi, recitacij, deklamacija in tudi božičnega prizora ni manjkalo. Silvestrovali smo pa bolj vsak zase.

18. decembra je opravil g. Marko Kranjc mašo na 30. dan smrti predsednika Slovenskega narodnega odbora dr. M. Kreka v kapeli pri sestrah na Via dei Colli 10. Udeležili so se je tudi Čehi in Poljaki.

nizozemska

NIZOZEMSKA

Jubilej mešanega zbora „Zvon“

Mešani zbor „Zvon“ v Holandiji, ki ga že 20 let vodi prof. Willems, je v preteklem letu slavil 40-letnico obstoja. Izseljenska Matica v Ljubljani ga je za to priložnost povabila v Slovenijo. Skupno s „Slovensko folklorno plesno skupino“ iz Holandije je „Zvon“ gostoval v Škofji Loki, Otočcu, Senovem, Kočevju in Šoštanjju. Povsod so bili lepo sprejeti in njihov nastop, kjer so se menjavale pevske in plesne točke, je žel toplo priznanje številnega občinstva. V

priznanje za zvestobo slovenski pesmi v tujini so naši pevci dobili zlate, srebrne ali bakrene značke z Gallusovo podobo. Gostitelji so se zelo potrudili, da bi se gostje iz Holandije čim prijetneje počutili v Sloveniji.

V Holandiji pa je „Zvon“ slavil svoj jubilej pred božičem. V Nieuw Einde je bil slovesen sprejem, kateremu je sledila sv. maša, pri kateri je „Zvon“ doživeto podajal svoje najljubše pesmi. Po maši je bila večerja in družinski večer za pevce in njihove družine.

Pri večerji se je slovenski duhovnik zahvalil prof. Willemsu za njegovo zvestobo slovenski pesmi in prijateljstvo do svojih pevcev. Čestital je g. Antonu Robeku st. in g. Francu Grilu, ki sta pri „Zvonu“ že od njegovega začetka. Zahvalil se je vsem ostalim pevcem, od katerih mnogi že več kot 20 let vztrajajo pri „Zvonu“. S toplo besedo se je spomnil v oktobru umrlega Antona Robeka ml., katerega odsotnost smo ta večer vsi posebno živo občutili. Pokojnikovi vdovi, ki je ta večer še posebno trpela, je govornik izrazil simpatijo vseh rojakov.

V spomin na 40-letnico „Zvona“ so pevci dobili lepe darove. Vse priprave za to slovesnost sta vodila g. Franc Jančič in g. Rudi Garaj. Častno sta izvršila svojo nalogo.

„Zvonu“ k jubileju toplo čestitamo! Zahvaljujemo se mu za zvestobo slovenski pesmi in za visok smisel za red in požrtvovalnost. Naj še mnogo let odmeva njegova globoko doživeta pesem!

Rojstvo: V družini g. Stanka Lubšina in ge. Ingrid, rojeni Becker, v Mstrichtu sta se rodili dvojčki, ki sta pri krstu dobili imena Astrid Catharina Jozefa in Irene Caroline Johanna. Toplo čestitamo!

Jubilej: G. Jože Lubšina in njegova soproga ga. Jožefa, roj. Ferenčak, sta v preteklem letu slavila 40-letnico poroka. Vzoroma slovenskima zakoncema iskreno čestitamo in kličemo na mnoga leta!

Naši bolniki. — V bolnišnici v Geleenu se že več mesecev zdravi g. Franc Ložnik ml. G. Franc Selič, ki se je zdravil v Heerlenu, se je že mogel vrniti na dom. Upamo, da bo kmalu doma tudi g. Mihael Železnik iz Heerlerheide, ki se tudi zdravi v Heerlenu. Tudi ga. Cilj Robek, ki je bila operirana v Geleenu, bo že doma, ko se bo to poročilo vrnilo v Holandijo. — Omenjenim in vsem, za katere še ne vemo, pošiljamo posebne pozdrave.

Naša pokojnica. — V Hoensbroeku je mirno v Gospodu zaspała ga. Alojzija Sinkovec, roj. Obšteter. Pokojnica je bila prava mučenica, 30 let je bila bolna, 10 let popolnoma slepa. Trpljenje je prenašala zelo potrpežljivo. Z zadnjimi silami je skrbela za moža, ki je tudi že dolgo bolehen. — Naj počiva v miru blaga žena in mati!

švedska

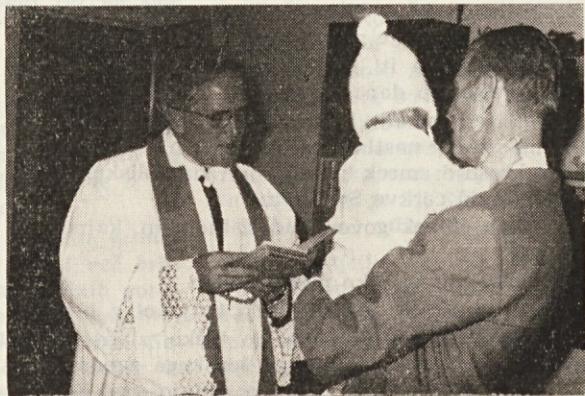
Krsti: V Malmö so bili krščeni Ann-Kristin Sonja Lucija Ciglar, hči Jožeta iz Korovcev pri Cankovi in Marije, roj. Novak, iz Gibine pri Ljutomeru; Veronika Marija Hribšek, hči Ernesta iz Trbovelj in Bodil-Louise, roj. Hakansson iz Malmö; Marjan Čuček, sin Jožeta iz Trnovske vasi pri Ptujju in Elizabete, roj. Peterka iz Ljubljane. — Želimo, da bi božji blagoslov ostal nad njimi vsemi!

Poroka: V Malmö sta se poročila Dušan Šegulin iz Orehka pri Materiji in Zlata Biščan iz Zagreba. — Iskreno čestitamo!

Prošnja. — Morda sem že kdaj prej napisal to prošnjo v „Naši luči“, a zdi se mi potrebno, da jo ponovim: Kadar se kdo, ki ima naročeno „Našo luč“, preseli, tudi če samo v isti ulici z ene številke na drugo, prosim, da mi to sporoči osebno ali po telefonu ali pa po pošti. Na vsakem poštnem uradu imajo posebne dopisnice v ta namen, ki nič ne stanejo. Nanjo samo napišite svoj stari in novi naslov in jo naslovite name, jo vrzite v nabiralnik brez znamke, pa je urejeno. Če spremembe naslova ne sporočite, potem časopis vrnejo, ali, če ste pošti sporočili svoj novi naslov, ga pošljejo za vami. To pa velja za tiskovine samo nekaj mesecev. Če do takrat vašega novega naslova ne zvem, pošta „Našo luč“ vrne. Tako imam sedaj že okrog 100 takih vrnjenih izvodov. Gotovo bi mnogi izmed teh še radi brali revijo, a kam naj jo pošljem, če naslova kljub vsemu poizvedovanju ne zvem! Zdi se, da mnogi še vedno mislijo, da je Švedska kot domača vas, kjer se vsi poznajo in vsak ve za vsakega, kam se preseli. Prosim torej, da to mojo prošnjo upoštevate, kadar se selite. V nasprotnem primeru se ne jezite name, če „Naša luč“ naenkrat več ne pride.

Vaš izseljenski duhovnik

Jože Flis

Krst Albina Benčina v Kristianstadu na Švedskem.

slovenske radio oddaje

KÖLN — Ob torkih, četrkih in sobotah od 16,20 do 16,50 (na kratkih valovih 41 in 31 m) ter ob nedeljah od 9,00 do 9,40 (na kratkih valovih 41 m in 49 m). — Na sporedu so dnevne svetovne novice, politične razlage, razgovori, zanimivosti iz kulturnega in gospodarskega življenja. Poleg tega imajo Slovenci v Nemčiji možnost, da preko kölnskega radia pošiljajo domačim voščila, pozdrave in glasbo po želji. Dopise pošljite na naslov: DEUTSCHE WELLE, 5 Köln, Brüderstr. 1 (Südosteuropa-Redaktion).

VATIKAN — Vsak dan ob 19.00 (na kratkih valovih 48,47, 41,38 in 31,10 m ter na srednjem valu 196 m).

Radio LONDON BBC — oddaja vsak dan ob 12. uri (novice in pregled tiska) na valovih 25 in 19 m. Ob 19. uri na valovih 49, 31 m; ob nedeljah ob 16,30 na valovih 31, 25, 19 m.

MOHORJEVA KNJIGARNA

v Celovcu priporoča med drugim:

- Henrik Sienkiewicz

QUO VADIS

Roman v slikah. Pisatelj nas vodi skozi poganski Rim, ki pa že začenja razpadati v lastni pokvarjenosti. Mlado krščanstvo postaja sila, ki prinaša nove vrednote. (Oba dela 55 šilingov)

- Graham Green

MOČ IN SIJAJ

Pretresljiva zgodba mehikanskega duhovnika, ki kot edini duhovnik ostane v Mehiki v času revolucije. Čeprav se kot človek zapusti, je prav zaradi svojega ostajanja pri ljudeh ob stalni nevarnosti za lastno življenje junak. (50 šilingov)

- Karel Mauser

KAPLAN KLEMEN

Zgodba človeka, ki se je predal Bogu in ljudem in ki je torej doumel, v čem je pravzaprav krščanstvo. (30 šilingov)

- Vekoslav Grmič
MED VERO IN NEVERO

Knjiga opisuje soočenje vere v duhu dialoga, poglobljanja na videz popolnoma nasprotni misli vernih in nevernih. Pokaže nam v globini sorodnost obeh miselnosti na idejni ravni in spodbuja tako verne kot neverne ljudi k sodelovanju in reševanju vprašanj, ki globoko posegajo v človeško življenje in je od njih rešitve odvisna prihodnost človeštva. (15.— šil.)

- Charles Dickens

OLIVER TWIST

Tragična zgodba dečka, ki zaide med izgubljenec londonskega predmestja. (80.— š.)

- Ivan Tavčar

VISOŠKA KRONIKA

Roman o visoškji posesti, ki opisuje plemenite in pokvarjene ljudi, zapletene v izjemne, usodne dogodke oziroma preizkušnje. (68.— šilingov)

- Ivan Cankar

HLAPEC JERNEJ

IN NJEGOVA PRAVICA

(60.— šilingov)

Ljudje pod bičem

(Nadaljevanje s 25. strani)

sem, da bom nekoč našla dovolj moči, da se vrnem v vso preteklost, vzamem iz nje vso krivdo, ki mi pritiče, in jo bom nosila.“

Začudeno je gledal vanjo.

„Nosila jo bova skupaj, draga moja,“ je rekel toplo. Ponudil ji je roko, da se je dvignila tudi ona.

„Morala bova iti spet navzdol, kajne?“ je rekla tiho. „Tako lep dan sva imela.“

Hodil je pred njo in vse dotlej, dokler nista prišla na stezo, nastlano z igličevjem, sta molčala. Skoz krošnje smrek je zdaj pa zdaj blisknil umazanobel zid cerkve Sv. Petra.

„Včasih človek govori tudi z molkom, kajne?“ je rekla.

Porinila mu je roko pod pazduho.

„Da,“ je šepnil. „Včasih celo bolj kot z besedo.“

Onstran lese se je pokazalo težko, zlato žito in mogočno zidovje nekdanjega ženskega zapora, kjer so med vojsko čakali talci na zadnjo uro. Za raz-

valinami starega gradu, pod oglatim, na pol razdrtim stolpom je v pozni popoldanski pripeki ležala Draga, pokopališče talcev.

Viktor je obstal in trdno držal Silvino roko.

„Včasih mislim, da jih leži tam več kot polovica, ki ne bi hoteli umreti za to, kar je danes. Njim je bilo v milost, da so jim lagali, S prepričanjem, da umirajo za svobodo, so končali ob kolih. Mislim, da je lažje njim kot nam, ki smo to svobodo dočakali in vidimo njen obraz brez maske. Kako težko je moral umreti Razboršek! Prepričan sem, da je slutil, da so ga izdali lastni ljudje.“

Hotela je nekaj reči, toda se je premislila. Ob pogledu na zrelost, ki se je zlatila na poljih pod njima, si ni upala več obrniti preteklosti.

Ko sta sedela pod košatim kostanjem na gostilniškem vrtu, je šele čutila, kako jo peče obraz. Roke do kratkih bluzinih rokavov so ji rdeče žarele in vrat do prsnega izreza jo je žgal.

„Preveč te je opeklo,“ se je nasmehnil, ko jo je gledal. „Vendar se mi zdi, da si dobila druge oči. Predolgo si odlašala. Morala bi prej priti.“

(Dalje prihodnjič)

SMODIŠEV

MLIN

Pravzaprav sta bila dva Smodiševa mlina. Eden je stal na prekmurski strani, na Bistrici, drugi na štajerski, v vasi Mota.

Brat Karlin, po postavi lep, močan, pameten, ja, celo moder, so pravili ljudje, z dolgimi brki, skoraj bi jih lahko navijal za ušesa, je bil lastnik mlina na Bistrici, brat Nace, bolj majhne, pa vendar prilične, prijetne postave, je imel mlin na štajerski strani. Bil je oče osmero otrok; polovico je bilo deklet, polovico fantov. Jaz sem najbolj poznal Sabino in Naceka. Kako so se imenovali ostali otroci, se danes več ne spominjam.

V okolici Ljutomera in Križevc, ja, tja noter do Ormoža ni bilo človeka, ki bi ne poznal mlinarja Smodiševega Naceja. To pa ne toliko zato, ker je le on znal namleti najboljšo koruzno moko, iz katere so potem skuhalj okusne žgance. Poznali so ga ne le revni viničarji iz sosednih medžimurskih goric, ampak tudi bogati štajerski kmetje, ki so pa v zadnjih dvajsetih letih skoraj čisto izginili, ker nova komunistična vlada v domovini ni imela srca za kmeta. Škoda, pravijo nekateri, ki bi še danes rajši doma orali in vlačili po rodni grudi, kot pa da morajo v tujini kot moderni sužnji graditi razna poslopja, kakor banke, zavarovalnice in davčne urade! Toda to je usoda majhnega slovenskega naroda, ki vsak dan bolj izginja in se kviri v velikem toku zapadnih industrijskih nemških mest.

Skoraj bi pozabil, da sem začel pisati o Smodiševem mlinu na bistri Muri. Smodiševega Naceka, mlinarja, so vsi radi imeli, čeprav se je tu in tam šušljalo, da so v mlin rade hodile mlade Medžimurke, pa tudi Štajerke. Ljudje na štajerski strani radi veliko čvekajo, največ seveda o mlinarjih, župnikih in kaplanih. Toda če so v mlin zahajale mlade, brhke in krepke Medžimur-

ke, je to bilo zato, ker so hodile kupovat moko, in to se je godilo predvsem jeseni, ko je v štrigovskih bregih zorelo grozde, kate-rega so nosili na trg v Ljutomer. Od tam pa so potem hodili v mlin kupovat pšenično, predvsem pa koruzno moko. Smodišev Nacek je z moko zalagal skoraj vse štrigovske viničarke in njihove otroke, čeprav najbrž nobenemu ni bil oče.

Kako vse drugače je danes, ne samo zato, ker je Smodišev Nacek postal star in okoren, ampak ker nima Smodišev mlin več kaj mleti: njegovo delo so prevzeli električni mlini v Beltincih, pa tudi na Bistrici.

Mladih, rdečeličnih Štajerk v škornjih ni več videti v Smodiševem mlinu. Hodile so nekoč, ko je bil Smodišev Nacek še mlad, zato tako rade v mlin, ker je le on znal tako okusno in snažno kot nihče drug v sveži moki povajjati in v olju speči ravnokar nalovljene murske ribe. Ko jih je on pekel, je dišalo prijetno in daleč naokrog po murskih strugah, tja noter do prvih hiš na oni strani Mure. In otroci smo odpirali okna, čeprav je bila že hladna in meglena jesen, samo da smo lahko vdihavali prijetni vonj pekočih se, cvrečih se rib. Moja mama je imela ob takih večerih navado reči: „Smodišev Nacek zopet peče ribe.“ Kako zelo sem si ob takih večerih zaželel tudi jaz v olju pečenih rib iz Smodiševega mlina na Muri! A le mlade, rdečelične, krepke Štajerke v škornjih so jih uživale...

Medtem pa se je Smodišev Nacek postaral, tudi rib ne sme več loviti, odkar miličarji strogo pazijo na črne ribiče ob Muri. Le veliko leseno kolo na edinem starem mlinu na Muri se še vedno vrtilo tako kot nekoč, počasi in veličastno, kot da se mu ne bi nikamor mudilo, niti ne v času poletov na Luno.

Stari, sedaj že sivolasi mlinar Nacek Smodiš ne hrani več brhkah Medžimurk iz sosednih goric, pa tudi ne rdečeličnih, kmečkih deklet iz štajerske ravnine. Sedaj priletavajo le še golobje in golobičice, ki neusmiljeno gru-

lijo in se ljubijo v bližini njegovega mlina. Njegova že suha, tresočča se roka pa tu in tam zdrkne v žep na stari, že oguljeni mlinarski suknji, iz kate-rega vedno znova izveleče prgišče pšenice, ki jo potem z veliko ljubeznivo potrese na brv ob mlinu, ki jo je že tisočkrat, ja, desetisočkrat prehodil v svojem življenju.

Sedaj na starost Smodišev Nacek ni zadovoljen, še manj srečen, kajti preveč se je spremenilo v zadnjem času. Čeprav silno inteligenten, saj pravijo ljudje o njem, „da je prebral več knjig kot mariborski škof“, Smodišev Nacek tudi s spremembami v Cerkvi ni zadovoljen. Kadarkoli vzame v zadnjem času knjigo v roko, si natakne dvojna očala. Seveda niso to filozofske knjige, ampak poljudni romanj in pripovedke, bere pa tudi rad znanstvene in verske knjige. Zato Smodišev Nacek, čeprav veren in bogaboječ, tu in tam le kritizira zadnjega papeža, ker odstranja iz maše latinski jezik, ki ga je on imel celo življenje za skrivnostni božji jezik. To ni bilo važno, da on tega jezika ni razumel, bolj važno je bilo, da je bilo njegovo srce srečno in zadovoljno, ko je vsako nedeljo slišal sedaj že zdavnaj umrlega, pa še vedno priljubljenega Ljutomerskega župnika Andreja Lovrenca zapeti „Dominus vobiscum“ v začetku ali „Ite missa est“ na koncu maše. „Satan se je polastil tudi cerkvenega vodstva,“ je mnenje Smodiševega Naceka in to se ne bo dobro končalo.

Le golobje in golobičice še naprej, tako kot nekoč, posedajo brezskrbno na brv ob mlinu, na njegovo tresočča se roko, na njegovo mlinarski, od moke oprášeni klobuk, tu in tam mu golobičice sedajo tudi na vrat in ga imajo rade... Kako vse drugače je bilo nekoč, ko je bil Smodišev Nacek še mlad mlinar!

Samo tisti, ki Smodiševega Naceka poznamo, vemo, da ni več daleč čas, ko tudi golobom tam ob bistri Muri ne bo nihče več pozimi trosil potrebne hrane...

I. I.

naša lučka

40 dni po Božiču obhajamo Svečnico zato, ker je Marija nesla Jezusa v jeruzalemski tempelj 40 dni po njegovem rojstvu. Vsaka Hebrejka je morala 40 dni po rojstvu sinčka darovati v jeruzalemskem templju jagnje in goloba ali pa, če je bila revna, dva goloba. Poleg tega je morala, če je bil sin njen prvorojenec, tega odkupiti od templja, kajti vsak prvorojenec je bil na poseben način božja last.

Ko sta Marija in Jožef prinesla Jezusa v tempelj, ju je sprejel starček Simeon, ki mu je bilo razodeto, da ne bo umrl prej, preden ne bo videl obljubljenega Odrešenika. Vzel je v roke otroka in rekel: „Moje oči so videle luč v razsvetljenje poganov...“

Sveče, ki jih ta dan v cerkvi blagoslavlja, pomenijo to luč, Kristusa. Praznik se pa zaradi blagoslavljanja sveč imenuje Svečnica.

kako je bilo s pustom?

PUST ALI KURENT JE REŠIL SLOVENCA IZ VESOLJNEGA POTOPA! NAŠ DAVNI PREDNIK SE JE NAMREČ SKUŠAL REŠITI TAKO, DA JE PLEZAL PO VINSKI TRTI, TA JE BILA POSVEČENA VESELEMU BOGU KURENTU.

KURENTU JE BILO VŠEČ, DA SE SLOVENEK REŠUJE PO TRTI, ZATO GA JE REŠIL. VODA JE ODTEKLA, KURENTU PA JE SLOVENEK MORAL OBLJUBITI, DA BO VSELEJ SPOŠTOVAL VINSKO TRTO IN AJDO.

TEGA SE JE ZMEROM ZVESTO DRŽAL IN DO DANAŠNJIH DNI ČASTI TUDI KURENTA, KI GODUJE NA PUSTNI TOREK...

HOOPSASA, RISASA,
PUSTNA NEDELJA —
LAN' SEM BIL ŠPEHA SIT,
LETOS PA ZELJA...

policaj in cefizelj

Bolj na ono stran leži vas, ki se ji pravi Butale. Butalci so gadjje. Tisto leto, ko sta bili dve kravi za en par, so se Butalci skregali s pametjo, pa so zmagali Butalci in ne pamet: takšni so.

V Butalah so imeli občinskega hiapca. Ob delavnikih je govedo pasel in lenobo, ob nedeljah in praznikih pa si je na glavo povez-

nil kapo. Ta kapa je bila rdeče obšita, v roko je vzel helebardo ali sulico in je bil policaj, strah vseh tolovajev.

O tem policaju je slišal tudi grozanski razbojnik Cefizelj, ki so pravili, da je že sedem ljudi zadušil in tri ženske. Pa je zasrbelo Cefizlja, da si gre ogledat policaja.

Bilo je tisto nedeljo, ko obhajajo v Butalah vsakoletno žegnaja-

nje in pobjo, pa je šel v Butale in se nastavil policaju tik pod nos.

Policaj je rekel: „Hop, Cefizelj, te že imam! Marš v luknjo! Imamo krojača, ki se mu pravi rabelj: ta ti bo vzel mero okrog vratu.“

Cefizelj ni rekel ne bev ne mev in je šel s policajem.

Pa prideta mimo peka.

„Oh,“ je vzdihnil Cefizelj, „dokler še lahko požiram, en sam koruzni hlebček bi rad snedel, tako dobrih, pravijo, ne pečejo nikjer nikoder kakor v Butalah.“

„Nu,“ je pritrdil policaj. „Pri nas imamo masten gnoj, naša moška iz naše koruze je kakor zabejljena.“

In ker je bil pek za občinskega moža, mu policaj ni maral odjesti dobička in je pustil Cefizlja

rust

Čuden mož gre naokrog,
krivih ust in krivih nog,
zraven godci godejo
dideldajsa, dideldo.

Preden dan se prebudi,
pridejo na sred' vasi
in tako zaplešejo,
da se iskre krešejo.

Tanko piska klarinet:
Kaj nam zima, sneg in led!
Dobra volja greje nas,
kožuh nam preganja mraz!

Hmtadrala, hmtadra —
bas debelo godrnja.
Maškare, juhej, na plan!
Že je jutro, že je dan!

Čuden mož gre naokrog,
krivih ust in krivih nog.
Kdor ga vidi — ponori.
Jaz sem tudi. Kaj pa vi?

Kajetan Kovič

je lepo prosil in policaj ga je spustil v pekarijo. Mislil si je: „Ti si zvit, jaz pa še bolj, to pot mi ne uideš!“ in se je postavil na zadnja vrata.

In je čakal in čakal, pa ni dočakal, ker je Cefizelj to pot šel zbogom pri srednjih durih. In je bil policaj sila hud, malo je manjkalo, da ni zaklel.

Potečejo trije tedni in gre Cefizelj spet v Butale in policaju pod nos.

„Hop,“ je rekel policaj, „ali te imam! Jaz ti pokažem, kaj je butalski policaj, da mu boš uhajal!“ in ga je prijel za rokav.

Cefizelj je prosil zamere: „Ni vas bilo pred vrati,“ je rekel, „iskal sem vas do te ure,“ in je šel z njim.

Prideta mimo peka in si je Cefizelj spet zmisli, da bi šel noter in si kupil koruzni hlebček, in je milo prosil, da nikoli tega.

Pa je rekel policaj: „Tiček, ti bi mi spet rad ušel — pri tistih durih, kjer mene ne bo? Ne boš, Jaka! Daj semkaj groš, grem sam kupit koruzni hlebček, pa me ti čakaj tukajle!“

In je policaj šel in kupil in prišel nazaj in ko je hotel Cefizlju dati hlebček, ni bilo več Cefizlja. In je bil policaj tako jezen, da je jezik pokazal za Cefizljem in je še dobro, da Cefizelj tega ni videl. Zakaj Cefizelj je bil grozanski ropar, o katerem so pravili, da je že sedem ljudi zadušil in tri ženske.

Fran Milčinski

igrajmo se!

● Vrv, ki je 3 do 5 cm debela, naj zgrabita na vsakem koncu po dva igravca. Potem obe dvojici tekmovalcev vlečeta. Zmaga tista, ki potegne nasprotnika čez določeno črto.

Isto igro lahko potem ponovita skupini z večjim številom igravcev, a vselej mora biti na obeh straneh enako število tekmovalcev.

● Vsak otrok dobi skodelico, kozarec ali krožnik z vodo. Na znamenje mora bežati do domenjenega mesta in nazaj, noseč posodo na glavi. Pri tem mora čez ovire (čez klopi ali pod njimi, skozi lesteve, čez mize...). Zmaga tisti, ki prinese prvi do konca največ vode.

v pekarijo in se je s helebarčo postavil pred vrata, da ga počaka.

Čaka in čaka, pa ga ni bilo Cefizlja. Šent je bil odšel pri zadnjih vratih in se niti ni poslovil. Policaj, krščen Matiček, je bil tako hud, da je kar pljunil. Ali Cefizlja ni bilo in ga ni bilo in ni nič pomagalo.

Poteče teden, potečeta dva, pride tretja nedelja, pa je Cefizlja spet zasrbelo, da gre v Butale, in je šel in se nastavil policaju pod nos.

„Hop,“ je rekel policaj, „ali te imam! Zdaj mi več ne uideš!“ in ga je prijel za rokav.

Cefizelj je prosil zamere: „Tujec sem,“ je rekel, „deželan, pa sem zadnjič zgrešil od peka, da vas nisem našel. Zelo mi je bilo hudo!“ — in je šel s policajem kakor jagne za materjo.

Pa prideta mimo peka in Cefizelj se je spomnil, da je lačen. in

„Koliko ste stari?“ je vprašal sodnik žensko pričo.

Ta je odgovorila: „Ko sem se poročila, je bil moj mož 35 let star, jaz pa 20. Zdaj jih ima on dvakrat toliko kot tedaj, jaz pa tudi. Torej sem sedaj stara 40 let.“

Dve zakonski ženi se srečata v bolnici ob obisku svojih mož, ki tam ležita.

„Kaj je tudi vašega fičko povozil?“ vpraša prva.

„Oprostite,“ odgovori druga, „mojega je mercedes.“

„Kaj je ta steklenica vina tvoja edina tolažba?“

„Ne, v aktovki imam še eno.“

„Si videla, žena, kako se mi je ljubka deklica nasmehnila?“

„Ko sem te jaz prvič videla, sem se tudi morala smejati.“

Povprečje je, če ima nadpovprečen učenec podpovprečnega učitelja.

„Ko sem bil jaz mlad, bi si nihče ne upal v vlaku vpričo dame kaditi.“

„Pa je bil takrat, ko ste bili vi mladi, že vlak?“

„Gospod šef, vaš tajnik me je nahrulil, da sem lenoba. Ne dovolim, da bi me on hrulil.“

„No ja, malo boste pa že potrpehi, saj vidite, da ne morem vsega sam.“

Avtomobilista sta se zaletela.

„Kaj ste meni rekli idiot?“ se dere prvi.

„Ne vam, ampak sebi,“ odgovarja mirno drugi, „to pa zato, ker vozim po cesti takrat kot vi.“

Družinski razgovor.

„Ali si ti v življenju sploh že kdaj kaj dobrega naredila?“

„Sem. Neko žensko sem obvarovala velike nekreče.“

„Katero pa?“

smejete se (če se vam zdi)

„Tisto, ki bi se s teboj poročila, ko bi se ne bila jaz.“

„Oprostite, ali mogoče berete časopis, na katerem sedite?“

Primož je prišel na obisk k Blažu. Blaževa žena je igrala na klavir.

„Kaj ti tvoja žena tudi kdaj pripravi užitek z igranjem klavirja?“ je vprašal Blaž.

„Ne,“ je ta odgovoril; „moja tudi ne zna igrati.“

„Moja žena nima nobenih želja.“

„Tudi moja samo zapoveduje.“

Mož se je s psičkom vrnil domov. Pa je bila žena vsa sladka:

„Kaj si le prišel, ti moj potepinček, srček zlati? Si kaj lačkan, dravec?“

„Pa sem res, ženka.“

„Kdo je pa tebe kaj vprašal, cepec! Jaz govorim s Pufijem.“

„Niti ob nedeljah ni kosilo ob uri,“ godrnja mladi mož. „Grem v gostilno kosit.“

„Počakaj no pet minut,“ mu pravi žena.

„V petih minutah bo kosilo gotovo?“

„Ne, ampak jaz bom gotova, da grem s teboj.“

„Ali se spominjaš, dravec, trenutka, ko si mi rekel, da se boš poročil z menoj? Tako sem bila ganjena, da nisem več kot eno uro mogla do besede.“

„Prav dobro se spominjam. To je bil najlepši trenutek mojega življenja...“

„Lase sem si dala prav na kratko ostriči,“ razlaga starejša gospa možu, ko se vrne domov. „Upam, da mi ne dajejo videza starke.“

„Ne, ne,“ odgovori mož, dajejo ti videz starca.“

Zdravnik: „In vi ste ga operirali...“

Kirurg: „...za en milijon.“

Zdravnik: „Hotel sem vprašati, kaj je imel.“

Kirurg: „Saj vam pravim: en milijon.“

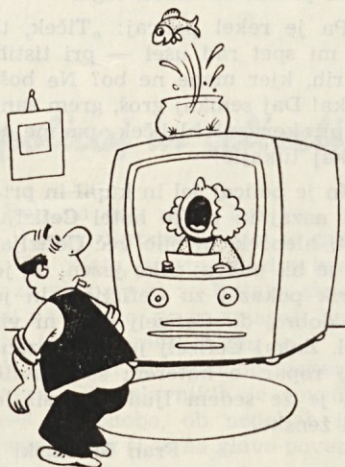
Slaven zdravnik iz mesta je prišel k nepoznanemu zdravniku na deželo s prošnjo, naj bi ga ta pozdravil.

„Zakaj se pa sami ne pozdravite?“ se je začudil podeželski zdravnik.

„Ne morem,“ je rekel slavni zdravnik, „sem predrag.“

Tomaž se je peljal v vlak. Nasproti mu je sedelo prikupno dekle. Imelo ga je, da bi kadil, pa si le zaradi navzočnosti lepe mladence ni upal. Končno ga je zmagalo. Izvlekel je škatlo za cigarete in rekel dekletu: „Dovolite?“

„O, prosim,“ je ta odgovorila in mu vzela zadnjo cigareto iz škatle.

Napisal bi še več, pa se je stemnilo — elektrike pa ni, ker je bilo preveč dežja.

Mi Nemčiji šolamo strokovnjake, oni pa nam izplačujejo otroške dodatke za naše otroke.

Praksa je pokazala, da so naša tla najugodnejša za rast cen.

„Micka, kam pa tako hitiš?“
„Danes sem brala v Delu, da se olje ne bo podražilo, zato si moram hitro priskrbeti malo zaloge.“

„Karun, sprejeti ste v službo. Plače boste imeli 450 dinarjev, stanovanje pa vam je zagotovljeno v enajstem nadstropju.“

„Obžalujem, ne morem sprejeti. Plača je prenizka, stanovanje pa previsoko.“

„V podjetju bomo v bodoče varčevali tudi pri porabi papirja!“ je odločil direktor in si dal izplačati dnevnicke samo v desettisočkah.

Tisti, ki je na psu, naj se tlaži: psu pod njim gre še slabše.

Z dinarjem je kakor s skalo: gor bi ga bilo treba potiskati, dol se pa kar sam vali.

Med prvo in zadnjo besedo je najčešče mnogo proklamacij.

„Zakaj pravimo tistim, ki jih obesijo, ubogi grešniki?“

„Ker bogatih grešnikov nihče ne obeša.“

Zaradi prekinitve dela, ki so nastale zaradi pomanjkanja elektrike, niso nikogar klicali na odgovor.

„Neverjetno, žena, kako se navara včasih ponorčuje iz ljudi!“

„Kaj se je pa zgodilo?“

čemu se smejejo (včasih) doma?

„Tu piše, da so nekemu staropokojujencu zrasli novi zobje. Le čemu mu bodo? Kaj bo pa grizel?“

Upokojenca med seboj.

„Glej no, Korl, pa nisem vedel, da socialno plača vse pogrebne stroške.“

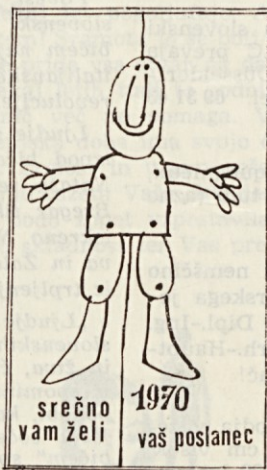
„O, pa rado, še kako rado!“

Človek se rodi z nogami in rokami, saj samo z nogami dandanes ne prideš daleč...

„Glejte, kolega, pa smo prosvetni delavci spet čisto na dnu lestvice osebnih dohodkov.“

„Zakaj spet, kolega, saj nismo bili še nikoli drugje!“

OGLAS. Grem za direktorja v katerokoli likvidno podjetje.

Imam 20-letno prakso in sem se usposobil izključno na napakah. Moji dosedanji uspehi: 5 podjetij v likvidaciji, zadnje, kjer delam zdaj, pa je pod prisilno upravo. Pripominjam, da sem še nezakovan. Ponudbe pošljite pod šifro „Na napakah se učimo“.

Včasih je imelo nezadovoljstvo delavcev za posledico štrajk, danes pa prekinitvev dela!

Če že imaš prav, povej to po tihem.

Direktor: „Jaz nisem tak, da bi eno govoril, drugo pa delal — jaz samo govorim.“

Lahko bi likvidirali državni kapital, težje pa državne kapitaliste.

Ko avtomobilist zavije z linije, lahko koga povozi. Ko zavije političnik, ga povozi.

Enim se cedi med, drugim pa sline.

Zdravnik upokojujencu: „Vi pa živite prek svojih razmer. Privoščili ste si bolezen, ki je veliko predraga za vašo pokojnino!“

Sem za reformo reforme.

V mesariji.

„Po čem je kraški pršut?“

„Osem tisoč kilogram...“

„Ali dajete tudi na obroke?“

„Dajemo, a ne manj kot pet dek.“

Gora se trese, rodi se miš, narod pa trpi porodne muke.

Pravzaprav smo narod pritlikavcev: malih ljudi in malih bogov.

Boljši trden stolček kot majav fotelj!

Po Pavlihi

mali oglasi · mali oglasi

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece. Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zмени s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 30 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 1 avstrijski šiling (2 bfr, 0,20 NF, 0,15 DM ali enako vrednost v drugi valuti). Uredništvo posreduje le naslov oglaševavca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševavca, naj pošlje v pismu v denarju ali v znamkah pristojbino za dvojce pisem v tujino. Če tega ne stori, ne dobi odgovora. Pisem uredništvo oglaševavcem ne posreduje.

**SLOVENSKI IN SRBOHRVATSKI EKSPRES-
PREVODI**, sodno overovljeni: sodni prevajavec in tolmač Milena GRATZA, 8 München 50, Menzingerstr. 195, tel. 8 12 18 20. Končna tramvajška postaja linij 17 ali 21, nato z avtobusom 77 (Höcherstr.) ali 75 (Eversbuscherstr.).

PREVAJALSKA PISARNA V NEMČIJI. Slovenske in srbohrvaške dokumente prevaja, jih overovlja, piše prošnje in poučuje nemščino dipl. filolog JOSEPH ARECH, 8 München 50, Pfeilschifterstraße 21, tel. 54 13 702.

Sodnijsko pooblaščen **PREVAJAVEC** za slovenski in srbo-hrvatski jezik MILAN ZAGORC prevaja vse vrste dokumentov in listin. 4000 Düsseldorf-Gerresheim, Nymphenburgstraße 27, tel. 69 31 43 (28 31 43).

JANKOVIČ, 17 rue Belgrade, 54 Tucquegnieux, Francija, je zaprisežen prevajavec in piše tudi razne prošnje. Pišite mu!

PREVAJAM vse listine in dokumente v nemščino iz slovenskega, srbohrvaškega in madžarskega jezika. Napišem tudi prošnje itd. Naslov: Dipl.-Ing. VIKTOR NEGRO, 5 Köln-Holweide, Gerh.-Hauptmann-Str. 31, II. Sodno zapriseženi tolmači!

29 let star **SLOVENEK** v Kanadi, delovodja v železarni, vesele narave, nealkoholik, 165 cm visok, z lastno hišo, išče Slovenko, staro 24 do 29 let, pošteno, dobro, veselo, nealkoholinjo, ki bi bila pripravljena priti v Kanado, da se z njo poroči. Ponudbe na upravo „Naše luči“. (Stev. 1)

VIPA VC JOŽE, 7 Stuttgart-S., Nemčija, Export-Import podjetje, Böblingerstraße 164 (tel. 60-43-62), vam solidno postrže in vam nudi kmetijske stroje, kosilnice, traktorje od najlažjih do najtežjih, škropilnice znamk „Irus“, „Schanzlin“ in drugih, gasilne brizgalne, radijske in televizijske aparate, magnetofone, kino- in fotografske aparate, pralne stroje, hladilnike in gospodinjske stroje vseh vrst, šivalne stroje vseh znamk in pletilne stroje svetovno priznane znamke „Kayser“ (netto DM 490.—), elektr. strojčke za popravilo nogavic „Kolibri“ (DM 280.—), motorne žage, stroje za predelovanje lesa, betonske mešalnike z električnim, bencinskim ali dizlovim motorjem ter pošilja na zaželene naslove in v vse države. Generalno zastopstvo za šivalne stroje Pfaff.

JODE — JOŽE DEBELAK, eksportno podjetje, München, Marsstr. 15 (pri glavnem kolodvoru) prodaja in pošilja v vse države: motorne kosilnice, traktorje, vinogradniške škropilnice, vse kmetijske stroje in rezervne dele, betonske mešalce in samokolnice, mesarski pribor (Dick), motorne žage, stroje za predelovanje lesa, televizijske in radio aparate, magnetofone, hladilnike in pralne stroje, šivalne in pletilne stroje in vse ostale stroje za hišo in obrt.

PRODAM HIŠO na lepem kraju blizu Maribora, nedaleč od kolodvora in avtobusne postaje, dvo-stanovanjsko, enonadstropno, za 9 milijonov starih dinarjev. Ponudbe na naslov: Bedenik Franc, 8 München 34, Gollierstr. 34, Westdeutschland.

NOVO

NOVO

Izšla je povest

**karel
mauser: ljudje pod bičem**

Povest je napeta ljubezenska zgodba, ko je živel slovenski človek med zadnjo svetovno vojno pod bičem najusodnejših trenj v zgodovini: nemške in italijanske okupacije, notranje revolucije in protirevolucije.

Ljudje v povesti se vsak na svoj način rešujejo izpod biča: Razpet se mu umakne s samomorom, Nataša se reši v umiranju, Lidija v blaznost, le Bregar tik pred rešitvijo propade, ker je ne išče iskreno. Najdaljšo in najlepšo pot pa prehodita Silva in Zalar, ki rasteta izpod pritiskov v okolju in iz trpljenja v duši v ljubezen in svobodo...

„Ljudje pod bičem“ spadajo v vrsto najboljših slovenskih večerniških povesti. Zgodba je napeta in živa, čas, v katerem se dogaja, je starejšim še v spominu, mlajšim pa se odkriva v resničnejši podobi, kot so jo doslej poznali, značaji so pristni, jezik sočen in gorenjsko pobarvan. „Ljudje pod bičem“ spadajo v vsako slovensko hišo.

Povest, ki obsega tri knjige (skupno 1024 strani), lahko naročite pri Mohorjevi knjigarni v Celovcu za 140 avstrijskih šilingov.

pisma bravcev

ste še mladi in imate domotožje. To Vas dela nekoliko živčno in nepravilno do Vaše okolice. Pravzaprav se ljudje, s katerimi imate opravka, od onih v Vašem domačem okolju po svoji notranjosti bistveno ne razlikujejo, morda se le po tem, kako se do Vas na zunanaj vedejo. Vsi imamo dobre in slabe lastnosti, a v skupnosti moramo pač drug z drugim shajati.

Ko se boste nekoliko bolj vživeli, Vam bo vse postalo tudi bolj vzdržno kot zdaj. Mnogim pred Vami se je že godilo enako in se po letih niso hoteli več vrniti v domače okolje, ker so se medtem naučili, da stvari niso gledali le črno-belo. Torej, ne pustite se ugnati! Saj imate vendar v svojem možu veliko oporo!

nisem pri stvari

Stara sem 16 let in pol leta sem že vajenka. Trudim se, da bi delo vsak dan kolikor mogoče dobro opravila. Toda včasih enostavno nisem čisto pri stvari. Vedno zopet pozabim, kako se določeno delo opravi. Takrat sem z mislimi odsotna, sama ne vem, kje. Zato občasno izgubljam vse veselje do dela in postajam prav muhasta. Ko bi le mogla svojih pet čutov bolj zbrati!

Razumljivo je, draga Bernarda, da po pol leta še ne obvladaš popolnoma vsega poteka dela in zato marsikaj zopet pozabljaš. Verjetno Ti tudi prehod med šolo in službo povzroča težave. Možno

pa je, da je pomanjkanje zbravnosti značilna razvojna motnja, ki se v tej starosti često pojavlja. Seveda moraš imeti s seboj nekoliko potrpljenja. Nihče ne pade kot mojster z neba! Ko se boš na delo že bolj navadila, Ti bo nudilo več zabave, ker obenem pomaga k zbranosti. Delaj z zanimanjem in ne pusti se zbegati od občasnih motenj. Kolikor pa morda izvira raztresenost iz organskih vzrokov, bi se morala posvetovati z zdravnikom.

žalostni polčas?

Že nekaj tednov me preganja misel, da so najlepša leta življenja že za mano. Prihodnji mesec jih bom 40. Moji prijatelji in znanci se na ta račun že zdaj norčujejo iz mene. Morda bi se ne, če bi vedeli, kako me to prizadene. Za žensko pomenijo ta leta usodni preobrat. Pri vsem tem kar dobro izgledam in veljam vedno za mlajšo, kot v resnici sem. A danes upoštevajo le mladino.

Zakaj toliko razburjanja ob tem naravnem dogodku? Veseliti bi se morali, da tako sijajno izgledate! Nekaterim se zdi kar prav, da nekaj let pogoljufajo. A kaj bi s tem! Sramota je še bolj mučna, če pride vsa stvar na dan. In po nekaj letih tudi to „odbijanje let“ nič več ne pomaga. Vsaka življenjska doba ima svojo dobro stran. Zrelost in uravnovešenost, ki naj ju kažeta Vaša „štirideseta“, Vam bodo zopet vzpostavila notranjo skladnost ter Vas predsta-

vila bolj zaželeno kot umetno zlagana mladost. Torej, nosite jih z mirom in — dostojanstvom!

ali ni to preveč zahtevano?

Stara sem 18 let in trenutno ponavljam zadnji razred gimnazije. Ko so moji starši zvedeli, da sem v šoli obvisela, so bili mnenja, naj jo pustim. A jaz se s tem nisem strinjala. Nato so mi starši stavili dva pogoja: prvič, spričevalo moram popraviti, in drugič, do mature ne smem imeti nobenega prijatelja. To pa je po mojem preveč. Seveda se strinjam z zahtevo, da se moram več učiti, a prepoved slehernega prijateljstva se mi zdi pretrda. Kako je moja mati sploh prišla na to misel, ne vem, saj prijatelja še nikoli nisem imela. Kako naj ukrenem, da bo prav?

Če si v višji šoli enkrat obvisela in razred ponavljaš, to res ni nobena sramota. In Tvoje stališče, Tvoja trdna volja, da pred koncem ne odpoveš, sta zelo dobri. Na drugi strani pa moraš razumeti svoje starše. Ne bi radi še enkrat doživeli razočaranja, zato Ti tudi stavljajo ta dva pogoja. Nikakor ju ne smeš razumeti tako, kot da bi Ti zdaj starši ne privoščili nobenega prijatelja ali pa da bi hoteli ukazovati Tvojim čustvom. Menijo pač, da ne more dijakinja, ki se mora trdo boriti za znanje, tvegati še prijateljstva. Ta zaključek se mi niti ne zdi tako slab. Seveda Ti pa zato ni treba mižati! In če nekega dne spoznaš in morda tudi vzljubiš fanta, ne smeš misliti, da se morata dnevno sestajati. Če se imata dva rada, potem poizkušata drug za drugega storiti tisto, kar je najboljše. In to, kar je trenutno zate najbolj važno in najboljše, je pač šola.

„Naša luč“

Viktringer Ring 26
A-9020 Klagenfurt, Austria

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Printed in Austria

P. b. b.

NAŠA LUČ, mesečnik za Slovence na tujem. — Letnik 19. List ureja uredniški konzorcij. Odgov. urednik: dr. Janko Hornböck. Založba: Družba sv. Mohorja. Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja. Vsi v Celovcu. — Izhaja vsak mesec razen julija in avgusta. — Naročnina je za naročnike v Avstriji letno 45 šilingov, za naročnike izven Avstrije 110 belgijskih frankov, 10 francoskih frankov, 10 švicarskih frankov, 8 nizozemskih goldinarjev, 10 nemških mark, 1200 italijanskih lir, 16 angleških šilingov, 12 norveških kron, 10,50 švedskih kron, 3.— ameriške dolarje, 2,50 avstralskih dolarjev, 3.— kanadske dolarje. — Razlika v cenah je pogojena zaradi neenakih poštnin v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj. Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava Naše luči. Uredništvo in uprava: Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt, Austria.

SLOVENSKI DUŠNI PASTIRJI IN URADI

ANGLIJA — Franc Bergant, Offley Road 62, London S. W. 9 (Tel. 01-735-66-55).

AVSTRIJA — Ciril Lavrič, Kirchenstraße 1, 4052 Ansfelden (O.—Ö.). — Korotan, Albertgasse 48, 1080 Wien VIII. — Martin Belej, Enzenbach, 8112 Gratwein. — Anton Miklavčič, Kapellengasse 15, 9800 Spittal/Drau. (Tel. 0-47-62/3-34-62). — P. Štefan Križišnik, Zist. Stift, 6422 Stams. — Viktor Pernuš, Am Brand 9, 6900 Bregenz.

BELGIJA — Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Liège. (Telefon 04/23-39-10). — Kazimir Gaberc, Rue L. Empain 19, B-6001 Marcinelle. (Tel. 07/36-77-54).

FRANCIJA — Nace Čretnik, 4 rue St. Fargeau, 75 Paris 20. (Tel. 636-80-68). — Mission Slovène, 7 rue Gutenberg, 75 Paris 15. (Tel. 250-89-93). — Stanislav Kavalar, 17 rue Claude Debussy, 62 Liévin (Pas-de-Calais). — Anton Dejak, 33 rue de la Victoire, 57 Aumetz. — Msgr. Stanoko Grims, rue de Dauphiné, 57 Merlebach. — P. Jakob Vučina, 6 rue de France, 06 Nice.

ITALIJA — Slovenski dušnopastirski urad, Via dei Colli 8, 00198 Roma. (Tel. 845-0-989).

NEMČIJA — Lojze Škraba, 42 Oberhausen-Sterkrade, Oskarstraße 29. (Tel. 62-6-76). — Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Schonefeldstraße 36. (Telefon 29-13-05). — Dr. Franček Prijatelj, 68 Mannheim, A 4, 2. (Telefon 06-21/2-85-00). — Dr. Franc Felc, 7 Stuttgart-S. Kolbstr. 15/I. (Tel. 60-52-78). — Ciril Turk, 73 Esslingen, Häuserhaldenweg 36. (Tel. (0711)-35-21-74). — Dr. Janez Zdešar in dr. Branko Rozman, 8 München 15, Schubertstr. 2/I. (Tel. 53-64-53). — P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5; 1 Berlin 19, Wundtstr. 40—44. (Tel. 306-78-41).

NIZOZEMSKA — Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Luik, Belgie.

ŠVEDSKA — Jože Flis, Djurgardsvägen 32, 633 50 Eskilstuna. (Telefon 016/11-31-54).

ŠVICA — P. Fidelis Kraner, Kapuzinerheim, Seebachstraße 15, 8052 Zürich, (Tel. Zürich 46-68-61).